

LOKAAL BESTUUR DIKSMUIDE

BELEIDSSCAN

20

23

DE EERSTE STAP RICHTING DE GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN

In oktober 2024 zijn het gemeenteraadsverkiezingen. Het managementteam nam samen met alle diensten het initiatief om in aanloop naar die verkiezingen een beleidsscan op te maken.

Een beleidsscan

De opmaak van de beleidsscan vormt de eerste etappe in de voorbereiding van de nieuwe legislatuur. De scan wil politieke partijen in Diksmuide vier zaken meegeven:

- een externe omgevingsanalyse die nuttige cijfergegevens en statistieken over Diksmuide bundelt, aangevuld met een beknopte tendensanalyse door onze diensten
- een overzicht van alle lopende en geplande projecten en de financiële repercussies die de projecten al dan niet (al) hebben
- een overzicht van de financiële beleidsruimte
- een analyse van onze bestuurskracht

De beleidsscan geeft dus louter objectieve informatie over de Diksmuidse realiteit, waarmee lokale beleidsmakers rekening kunnen houden bij het opstellen van hun verkiezingsprogramma's.

Na de verkiezingen

Van zodra de nieuwe bestuursploeg aangesteld wordt, start de opmaak van het beleidsplan, het plan dat zes jaar lang de leidraad vormt van het Diksmuidse beleid. Via omgevingsanalyses worden de noden en behoeften van zowel burgers, ondernemers, verenigingen, personeelsleden ... vastgesteld. Die informatie levert een schat aan informatie, om op basis hiervan beleidskeuzes te kunnen maken, en uiteindelijk tot een meerjarenplan 2026-2031 te komen.

INHOUDSTAFEL

DEEL 1

Externe omgevingsanalyse met tendensen

DEEL 2

Overzicht projecten

DEEL 3

Financiële beleidsruimte 2026 - 2031

DEEL 4

Enkele highlights uit de bestuurskrachtanalyse

**EXTERNE
OMGEVINGSANALYSE
MET TENDENSEN**

INHOUDSTAFEL

01

Bevolking

- 01 Demografie
- 02 Gezinnen

03

Economie

- 01 Economische bedrijvigheid en detailhandel
- 02 Toerisme
- 03 Land- en tuinbouw

02

Leefomgeving

- 01 Wonen
- 02 Werken en verdienen
- 03 Zorg, welzijn en armoede
- 04 Vrije tijd en onderwijs

04

Groene zee

- 01 Ruimte in cijfers
- 02 Klimaat en energie
- 03 Groen en natuur
- 04 Afval
- 05 Water
- 06 Mobiliteit

In deze analyse willen we het lokaal bestuur een spiegel voorhouden en op een objectieve manier neerschrijven hoe het met Diksmuide gesteld is. Hoeveel inwoners telt de stad? Wat is het aantal leefloontrekkers onder de bevolking? Wat zijn de vooruitzichten voor de Diksmuidse ondernemers? Hoe betaalbaar is het er wonen? Hoe is het gesteld met het vrijetijdsaanbod? Een antwoord op bovenstaande en andere vragen kan je terugvinden in de onderstaande externe omgevingsanalyse.

We baseerden ons vooral op databanken van de Vlaamse overheid, namelijk de gegevens van Provincies in Cijfers (www.provincies.incijfers.be) en de gemeentemonitor 2021. We vulden dit aan met objectieve gegevens en merkbare tendensen uit onze eigen dagelijkse werking.

Beschouw dit als een inspiratiebron voor huidige en toekomstige beleidsmakers.

10

BEVOLKING

THEMA'S

01 — DEMOGRAFIE

Wie leeft, groeit en wordt ouder in Diksmuide? Groeit ons bevolkingsaantal? Waar wonen onze Diksmuidelingen? Hoeveel inwoners met andere nationaliteit wonen in Diksmuide? Hoe is de verdeling tussen de leeftijdsgroepen?

02 — GEZINNEN

Hoeveel gezinnen wonen er in Diksmuide? Hoe evolueert de samenstelling van deze Diksmuidse gezinnen?

DEMOGRAFIE

Totale bevolking

Op 1 januari 2023 telde de stad Diksmuide volgens het bevolkingsregister 17.174 inwoners. Diksmuide telde 16.743 inwoners bij het begin van de legislatuur op 1 januari 2019 . De verwachting is dat het aantal inwoners in de toekomst verder zal stijgen.

			
Totaal aantal inwoners (2023)	17.174	11.977 (gemiddeld)	22.582 (gemiddeld)
Totaal aantal inwoners (prognose in 2040) (2020)	18.175 (+8% t.o.v. 2020)	12.231 (gemiddeld)	23.669 (gemiddeld)

Bron: Provincies in Cijfers en Gemeentemonitor

Het gemiddeld aantal inwoners ligt hoger in vergelijking met de gemiddelde gemeente in de Westhoek die als referentieregio dient. Er wordt verwacht dat dit inwonersaantal zal stijgen in de komende jaren.

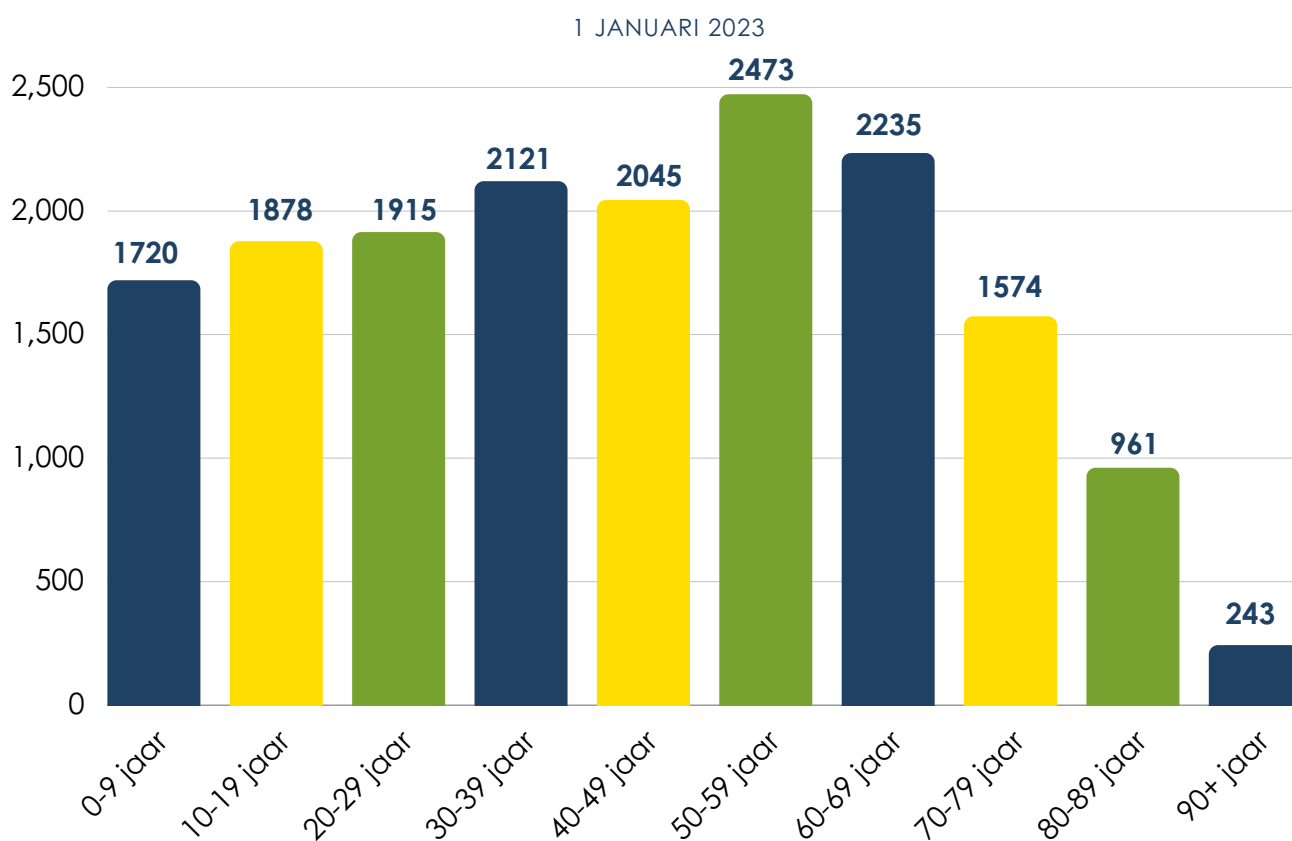
Impact

Deze trend kan een positieve invloed hebben op de financiële slagkracht van het bestuur maar zorgt evenwel voor een aantal uitdagingen zoals een groeiende vraag naar dienstverlening, mobiliteit ...

Leeftijdsverdeling

Onderstaande grafiek geeft een beeld van de leeftijd van de Diksmuidse bevolking op 1 januari 2023.

Leeftijdsklassen Diksmuidse bevolking

In vergelijking met het jaar 1990 is vooral de leeftijdscategorie 65+ sterk toegenomen, het aantal minderjarigen is dan weer lichtjes gedaald. Op 1 januari 2023 was 22,2% van de Diksmuidse inwoners 65 jaar of ouder. Diksmuide is dus niet vreemd aan de Vlaamse trend van vergrijzing van de bevolking.

Ondanks de toenemende vergrijzing, was op 1 januari 2023 32,3% van de bevolking jonger dan 30 jaar.

			
Groene druk (per 100) (2023) verhouding aantal 0-19 jarigen en aantal 20-64 jarigen	36,9	35,8	37,6
Grijze druk (per 100) (2023) Verhouding aantal 65+ers en aantal 20- 64 jarigen	39,1	48,1	37,6
Grijze druk in 2040 (prognose) (per 100) Verhouding aantal 65+ers en aantal 20- 64 jarigen	37,9	45,6	35,3
Verouderingscoëfficiënt (per 100) (2023) Verhouding 60+ers t.o.v. -19 jarigen	139,3	172,6	128,9
Afhankelijkheidsratio (per 100) (2023) Verhouding tussen de bevolking buiten beroepsactieve leeftijd en de bevolking op beroepsactieve leeftijd (20-64 jaar)	76	83,7	74,4

Bron: Provincies in Cijfers en Gemeentemonitor

Ondanks de vergrijzing kunnen we stellen dat volgens de prognoses Diksmuide hier een minder grote impact van zal voelen dan andere gemeenten in de Westhoek.

- De groene druk – het aantal jonge mensen dat onderhouden moet worden door de werkende mensen – is ongeveer gelijk aan het gemiddelde in Vlaanderen en de referentieregio Westhoek.
- De grijze druk – het aantal ouderen dat moet worden onderhouden door de beroepsbevolking is iets hoger dan het gemiddelde in Vlaanderen, maar een stuk lager dan het gemiddelde van de referentieregio. Men verwacht een daling tussen nu en 2040.
- De verouderingscoëfficiënt is groter dan 100. Dit betekent dat de groep zestigplussers groter is dan de groep -19 jarigen. Deze ligt een stuk lager dan gemiddeld in de Westhoek.

Impact

De vergrijzing verhoogt de nood aan aangepaste voorzieningen voor (actieve) ouderen: aandacht voor goede ruimtelijke ordening en inrichting van publieke ruimtes, vrijwilligersbeleid, mobiliteit, huisvesting, sociale participatie, burgerparticipatie, communicatie en welzijns- en gezondheidszorg.

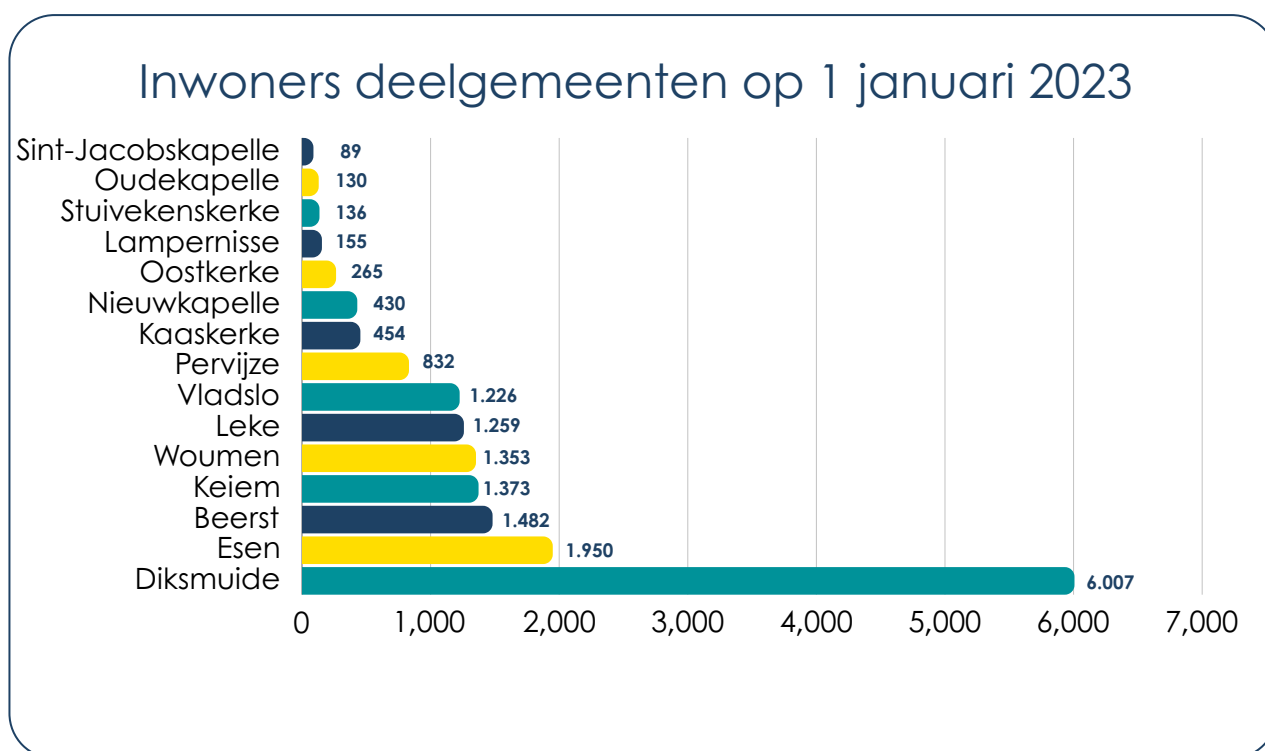
Maar ook voor kinderen en jongeren zijn aangepaste voorzieningen nodig. Zij hebben nood aan groene en open ruimte om te spelen en te ontmoeten, nood aan kansen op betekenisvolle vrijetijdsbesteding en willen ook betrokken worden bij het beleid. Daarnaast staat het mentaal welzijn van kinderen en jongeren meer en meer onder druk en groeit in Diksmuide 1 kind op 7 tussen 0 en 3 jaar op in kansarmoede.

Spreading inwoners

De stad Diksmuide bestaat uit het centrum van Diksmuide en 14 deelgemeenten: Beerst, Esen, Kaaskerke, Keiem, Lampernisse, Leke, Nieuwkapelle, Oostkerke, Oudekapelle, Pervijze, Sint-Jacobskapelle, Stuivekenskerke, Vladslo en Woumen.

Diksmuide centrum kent het hoogste aantal inwoners maar ook in de dorpen Esen, Beerst, Keiem, Woumen, Leke en Vladslo wonen heel wat Diksmuidelingen. Onderstaande grafiek geeft de verdeling van het aantal inwoners weer per deelgemeente.

Bron: eigen gegevens dienst Burgerzaken

Noot: De stadskern van Diksmuide strekt zich voor een stuk uit over het grondgebied van Esen. Zo behoren onder andere de inwoners van de wijken Heernisse, Reigersnest en Graanwijk tot Esen.

Onderstaande tabel geeft de evolutie weer van het aantal inwoners per dorp.

Deelgemeente	Aantal inwoners in 2017	Aantal inwoners in 2023	Procentuele groei
Leke	1.155	1.259	+9,00%
Esen	1.867	1.950	+4,45%
Beerst	1.421	1.482	+4,29%
Diksmuide	5.805	6.007	+3,48%
Keiem	1.337	1.373	+2,69%
Vladslo	1.201	1.226	+2,08%
Woumen	1.334	1.353	+1,42%
Stuivekenskerke	135	136	+0,74%
Pervijze	829	832	+0,36%
Kaaskerke	466	454	-2,58%
Lampernisse	161	155	-3,73%
Oostkerke	277	265	-4,33%
Nieuwkapelle	467	430	-7,92%
Oudekapelle	148	130	-12,16%
Sint-Jacobskapelle	105	89	-15,24%

Bron: eigen gegevens dienst Burgerzaken

We merken tussen 2017 en 2023 een daling van het aantal inwoners in Kaaskerke, Lampernisse, Oostkerke, Nieuwkapelle, Oudekapelle en Sint-Jacobskapelle. Ook in Stuivekenskerke en Pervijze is de stijging lager dan de deelgemeenten die aan de andere kant van de IJzer liggen en het centrum.

Impact

Het monitoren van deze cijfers kan het vormen van een duidelijke en integrale langetermijnvisie op centrale/decentrale dienstverlening, dorpenbeleid, centrum-ontwikkeling... doorheen alle beleidsdomeinen ondersteunen.

Inwoners met een niet-Belgische nationaliteit

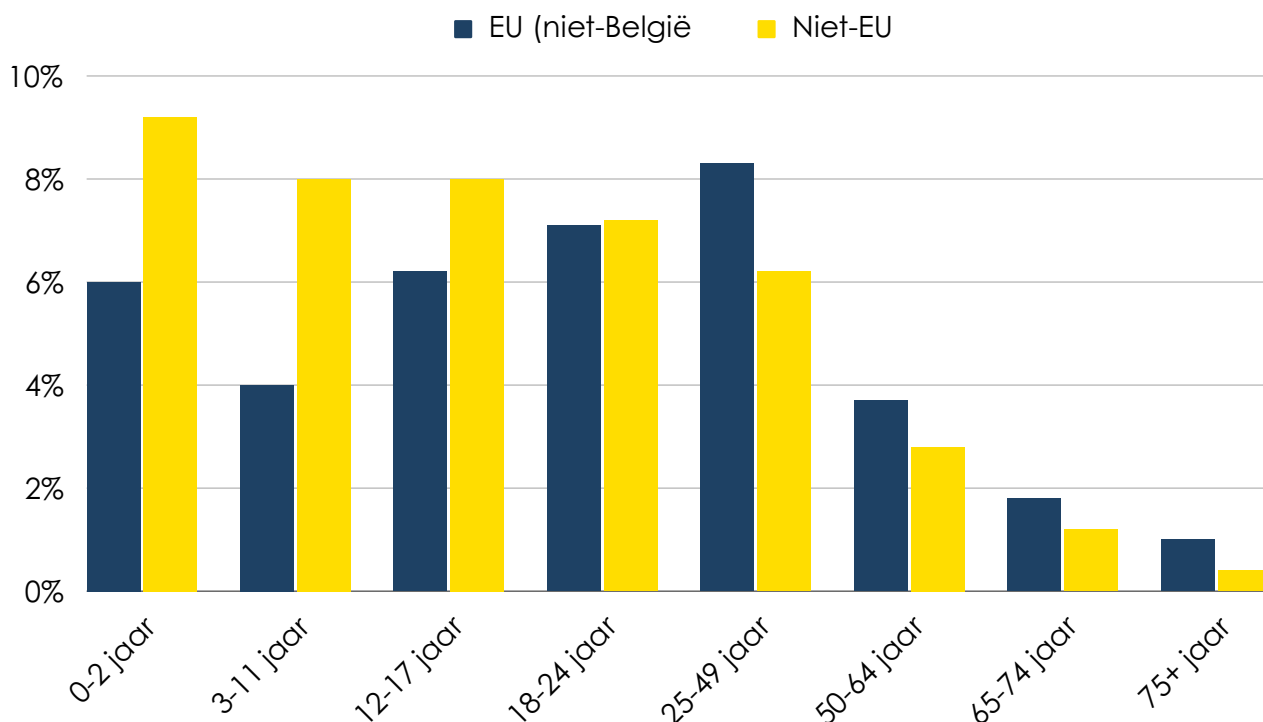
			
Niet-Belgische huidige nationaliteit (t.o.v. inwoners) (2023)	5,1%	5,2%	10,8%
Niet-Belgische geboortenationaliteit (t.o.v. inwoners) (2023)	7,5%	8,1%	18,9%
Niet-Belgische herkomst (t.o.v. inwoners) (2023)	9,8%	11,4%	26%

Bron: Provincies in Cijfers en Gemeentemonitor

Tussen 2013 en 2023 steeg het aandeel inwoners met een niet-Belgische huidige nationaliteit van 1,9% naar 5,1% t.o.v. alle inwoners. Het aandeel inwoners met een niet-Belgische geboortenationaliteit steeg van 3,4% naar 7,5%. Ook in andere steden en gemeenten is dit aandeel sterk toegenomen, al is het aandeel inwoners met een niet-Belgische geboortenationaliteit in de Westhoekgemeenten Koekelare, Kortemark, Lo-Reninge, Vleteren, Zonnebeke, Alveringem, Veurne, Houthulst en Poperinge lager in vergelijking met het aandeel in Diksmuide.

De groep inwoners met een niet-Belgische herkomst (houdt rekening met niet-Belgische nationaliteit bij geboorte van de ouders) is ook gestegen, van 1,4% naar 9,8%. Deze groep betreft vooral jonge inwoners omdat grootschalige internationale migratie een relatief recent fenomeen is, internationale migranten vaak jong zijn en er ook heel wat kinderen zijn die in België geboren zijn maar ouders hebben die bij hun geboorte niet over de Belgische nationaliteit beschikten.

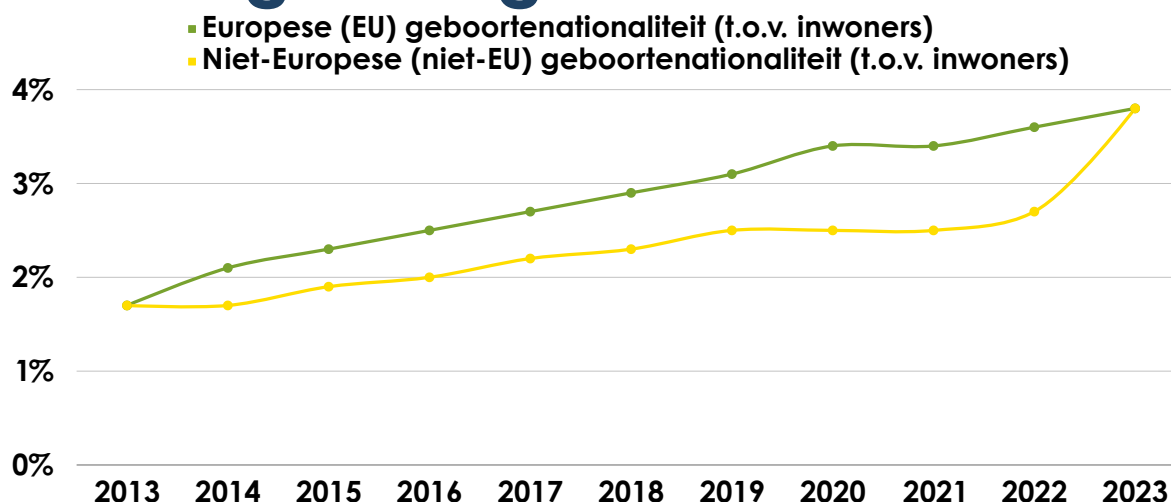
INWONERS MET EU EN NIET-EU HERKOMST PER LEEFTIJDSGROEP IN DIKSMUIDE (2023)

Bron: Provincies in Cijfers

Het aandeel inwoners met een Europese geboortenationaliteit was, zoals onderstaande grafiek ook aan toont, de afgelopen 10 jaar hoger dan het aandeel inwoners met een niet-Europese geboortenationaliteit.

Evolutie aandeel inwoners met niet-Belgische geboortenationaliteit

Bron: Provincies in Cijfers

In 2023 merken we wel dat deze lijnen elkaar raken. Sinds 2019 kennen we een verdubbeling van de niet-EU burgers in Diksmuide van 188 naar 360 personen.

Met de oorlog in Oekraïne is het aantal Oekraïners in onze stad het afgelopen jaar sterk gestegen. Op 31 december 2021 telde de stad 6 Oekraïners, op 31 december 2022 waren dit er al 94. In september 2023 is dat aantal nog verder gestegen tot 106 Oekraïense inwoners. Ook merken we een sterke stijging van het aantal Moldaviërs naar 23 personen en huisvesten we intussen ook 13 burgers uit Palestina.

Van de 81 verschillende nationaliteiten in Diksmuide bestaat de top drie (naast België) uit Roemenië, Polen en Oekraïne.

Impact

Diksmuide is, net zoals andere gemeenten in de referentieregio, niet zo'n diverse stad in vergelijking met het Vlaams Gewest. Er is een relatief laag aantal niet-Belgen en een laag aantal inwoners met niet-Belgische herkomst. Toch is het aandeel inwoners met een niet-Belgische nationaliteit de laatste 10 jaar procentueel sterk toegenomen.

We ervaren wel meer centrumstedelijke problematieken en merken een stijging van het aantal individuele hulpvragen. De sterke stijging van het aantal inwoners met een niet-Belgische (huidige, geboorte en/of herkomst)nationaliteit heeft een grote impact op de dienstverlening van het lokaal bestuur en integratieprojecten.

Het Sociaal Huis en de dienst Burgerzaken hebben meer en complexere dossiers. Gesprekken kosten meer tijd en moeite omwille van de taalbarrière en het gegeven dat alle wetgeving en procedures voor hen volledig nieuw zijn. Ook de vrijetijdsdiensten worden geconfronteerd met bezoekers die andere noden en bijkomende ondersteuning nodig hebben. Het al dan niet (kunnen) inzetten op kwaliteitsvolle dienstverlening voor deze doelgroep heeft op langere termijn een impact op onder andere kinderarmoede, tewerkstelling en de sociale cohesie.

Anderzijds biedt deze stijging kansen tot succesvolle integratie en extra mogelijkheden om de krapte op de arbeidsmarkt, zoals bijvoorbeeld in de zorg, tegen te kunnen gaan door gerichte activering. Nieuwkomers zijn naast het inburgeringstraject (waaronder het leren van Nederlands) verplicht om minimum 40 uur een bijkomend traject op maat te volgen om hun sociaal netwerk en participatie te versterken. Als lokaal bestuur moeten we hiervoor in een aanbod voorzien.

Verhuisbewegingen

In 2022 zijn 601 inwoners verhuisd naar een andere Belgische gemeente, een kleine helft (281 inwoners) zijn twintigers. Verhuizers zijn vaker alleenstaanden of niet-gehuwde samenwonende partners. Gehuwden verhuizen minder vaak. Ook het aandeel kinderen bij een alleenstaande ouder die verhuist is hoger dan bij de algemene bevolking. Zoals in alle woningmarkten bevindt de piek van de binnenlandse verhuis zich tussen de leeftijden van 20 en 30 jaar. De uitwaartse bewegingen in deze leeftijdsgroep zijn beduidend hoger dan de inwaartse. Er is dus een vertrekoverschot, veroorzaakt door vertrekkende studenten en gezinsvormers. Voorbij 35-40 jaar komt die verhuisbalans terug in evenwicht, maar het verlies aan jonge vertrekkers wordt niet meer echt omgebogen.

Als we kijken naar de verhuisbewegingen binnen België, merken we dat inwoners van Diksmuide voornamelijk verhuizen naar Houthulst, Koekelare en Kortemark en dat we het vaakst nieuwe inwoners verwelkomen uit Houthulst, Middelkerke, Nieuwpoort, Kortemark en Koekelare.

Het migratiesaldo met andere Belgische gemeenten bedroeg in 2022 148, wat betekent dat er meer mensen instroomden vanuit een andere gemeente dan er vertrokken. In totaal is 8,4% van de inwoners in 2022 verhuisd naar een ander adres binnen of buiten Diksmuide.

			
Natuurlijke aangroei per 1000 inwoners (2021) <i>Verhouding aantal geboortes en overlijdens</i>	-2,2	-4	-0,6
Totaal migratiesaldo per 1000 inwoners (2021) <i>Verhouding tussen het aantal inwijkingen en het aantal uitwijkingen (binnen- en buitenland)</i>	8,4	6,8	6,6

Bron: Provincies in Cijfers en Gemeentemonitor

De natuurlijke aangroei in de gemeente is negatief, maar het migratiesaldo is gemiddeld iets hoger dan elders in Vlaanderen en in de referentieregio. Diksmuide slaagt er dus in om nieuwe inwoners te kunnen aantrekken.

Impact

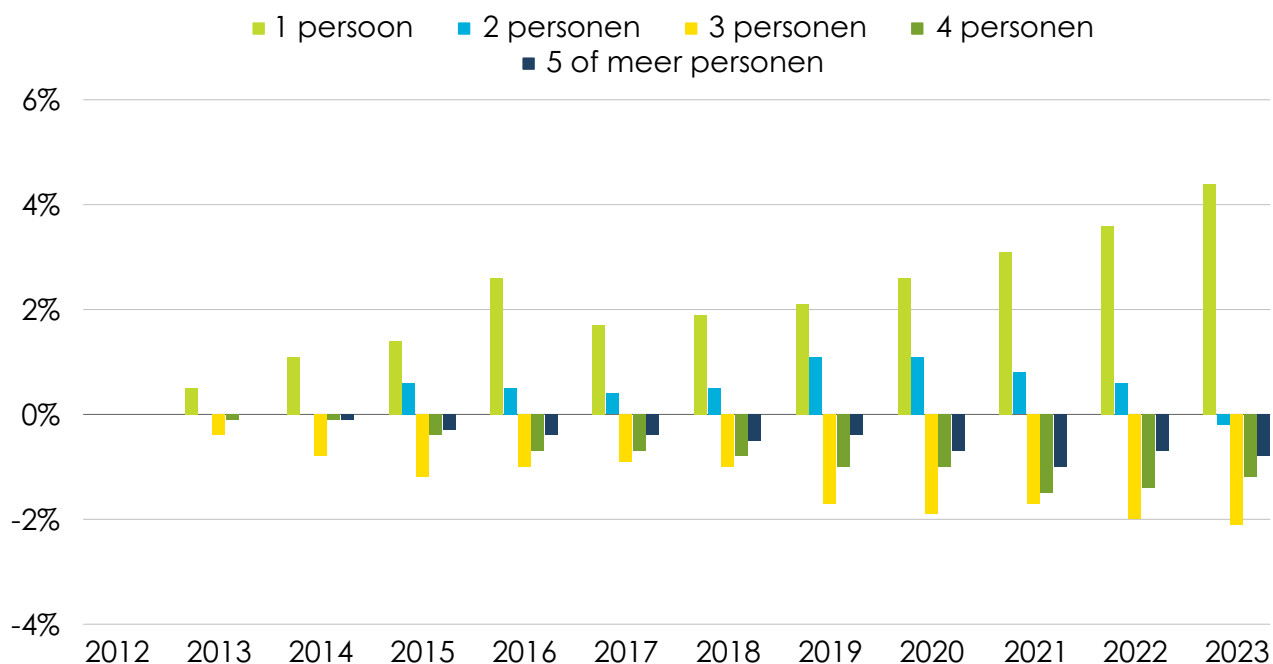
Door de evoluties in levenswijzen en verhuiscgewoonten verandert de aard van de woonbehoefte. We moeten dit monitoren en ons woonbeleid hierop afstemmen zodat elke doelgroep bediend wordt.

Aantrekken van tweeverdieners naar Diksmuide heeft een gunstig effect op de inkomsten uit de algemene personenbelasting. Dit is niet onbelangrijk om dalende inkomsten door de vergrijzing (niet-actieve beroepsbevolking) te counteren.

GEZINNEN

Op 1 januari 2023 telde de stad Diksmuide 7.449 gezinnen. Dat aantal zou volgens de huishoudensprognose van Statistiek Vlaanderen groeien tot 8.201 in 2040. Dit voornamelijk omdat het aantal personen in een huishouden daalt zoals ook onderstaande grafiek aantoont.

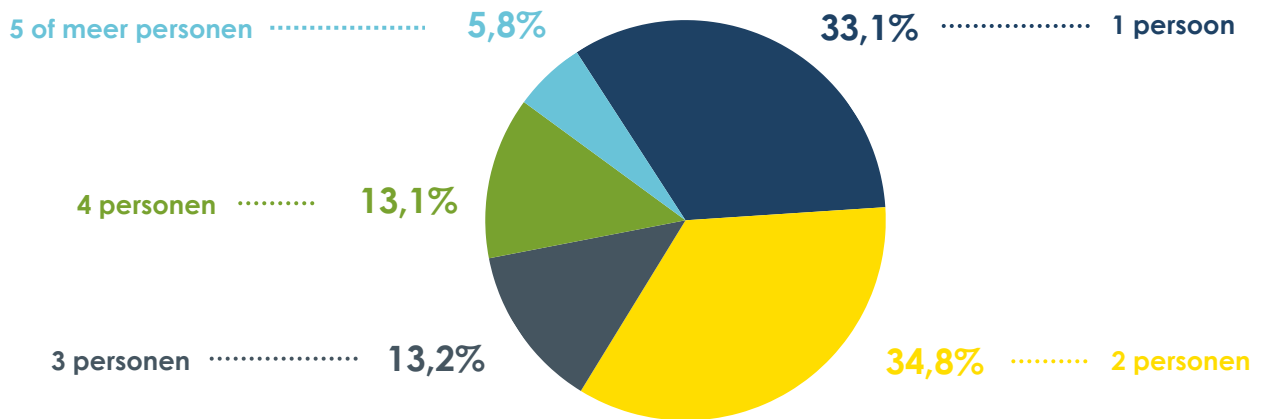
PROCENTUELE GROEI VAN HET AANTAL HUISHOUDENS 2012-2023

Bron: Provincie in Cijfers

Het aantal personen in een huishouden daalt. Het aantal huishoudens met 3, 4, 5 of meer personen is de afgelopen 10 jaar afgenomen terwijl het aantal huishoudens met 1 of 2 personen gestegen is. De gemiddelde huishoudensgrootte is gedaald van 2,74 in 1990 naar 2,27 in 2023. Dit is nog steeds hoger dan het West-Vlaams gemiddelde van 2,20 personen. In Diksmuide bestond in 2023 33,1% van de huishoudens uit 1 persoon, 34,8% uit 2 personen, 13,2% uit 3 personen, 13,1% uit vier personen en tot slot 5,8% uit 5 of meer personen.

PERSONEN PER HUISHOUDEN OP 1 JANUARI 2023

Bron: Provincie in Cijfers

Daarnaast is 3,7% van de gezinnen in Diksmuide een eenoudergezin met minstens 1 minderjarig kind, dit komt neer op 15,8% van de gezinnen met minderjarige kinderen.

Impact

Het stijgend aantal alleenwonenden verhoogt het risico op vereenzaming. Het aantal eenoudergezinnen neemt toe, maar het netwerk waarop ze een beroep kunnen doen wordt steeds kleiner, de balans tussen werk en gezin staat onder druk en de financiële zorgen nemen toe.

Een lokaal bestuur beschikt niet over alle hefboomen om deze problemen aan te pakken maar kan wel belangrijke initiatieven nemen om de druk voor gezinnen te verlichten, zoals het inzetten op het versterken en faciliteren van een lokaal geïntegreerd gezinsbeleid.

02

LEEFOMGEVING

THEMA'S

01 — WONEN

Hoeveel woongelegenheden zijn er in Diksmuide? Hoeveel leegstaande woningen en onbebouwde percelen zijn er? Wat is het aandeel huurders? Hoeveel kost een woning in Diksmuide? Hoe ziet het sociaal woningaanbod eruit? Hoe is het gesteld met de kwaliteit en energiezuinigheid van de woningen in Diksmuide?

02 — WERKEN

Hoe ziet de vraag en aanbod eruit op de Diksmuidse arbeidsmarkt? Hoe actief is de Diksmuidse bevolking? Is er ook in Diksmuide sprake van een krappere wordende arbeidsmarkt? Hoeveel verdient de gemiddelde Diksmuideling?

03 — Zorg, welzijn en armoede

Hoeveel vergunde opvangplaatsen voor kinderen zijn er in Diksmuide? Hoe ziet het aanbod ouderenzorg eruit? Hoeveel Diksmuidelingen leven van een leefloon? Hoe is het gesteld met armoede in Diksmuide?

04 — Vrije tijd en onderwijs

Hoe ziet het aanbod vrijetijdsbesteding eruit? Is het aanbod voldoende toegankelijk? Hoeveel Diksmuidelingen gaan naar school of volgen avondonderwijs? Hoeveel Diksmuidelingen hebben schoolse vertraging opgelopen of hebben hun school vroegtijdig verlaten?

WONEN

Gebouwen, woongelegenheden en gronden

Op 1 januari 2022 telde Diksmuide 8.243 woongelegenheden (wooneenheden in diverse soorten gebouwen, zoals eengezinswoningen, appartementen, handelshuizen, scholen, kerken, overheidsgebouwen, vakantiewoningen...). Dat aantal is met 3,9% toegenomen sinds 2018 en ligt in lijn met de evolutie in West-Vlaanderen en het Vlaams Gewest. Van alle woongelegenheden is 84,5% een individuele woning en 15,4% een appartement.

			
Procentuele groei aantal woningen (2018-2022)	3,9%	4,0%	4,1%
Aandeel eengezinswoningen (2022)	81,5%	63,7%	66,0%
Aandeel appartementen (2022)	18,5%	36,3%	34,0%
Aandeel huurders (t.o.v. huishoudens met gekende eigendomstitel) (2022)	29%	30%	31%

Bron: Provincies in Cijfers

81,5 % van de woongelegenheden in Diksmuide zijn eengezinswoningen te vinden. Binnen deze categorie is de open bebouwing het meest populair, maar ook halfopen bebouwingen komen vaak voor.

	
Eengezinswoning	6563
Gesloten bebouwing	1644
Halfopen bebouwing	1947
Open bebouwing	2972

Bron: gegevens woonwinkel West 2023

We merken een trend dat Diksmuide een hogere leegstand kent dan de gebruikelijke 3% leegstand. Uit de in opmaak zijnde studieopdracht 'operationeel kader voor een kwalitatieve woon- en leefomgeving voor het bestaande weefsel van Diksmuide' komt als tussentijdse vaststelling naar voor dat van de 8.243 woongelegenheden 10% niet als hoofdverblijfplaats wordt gebruikt.

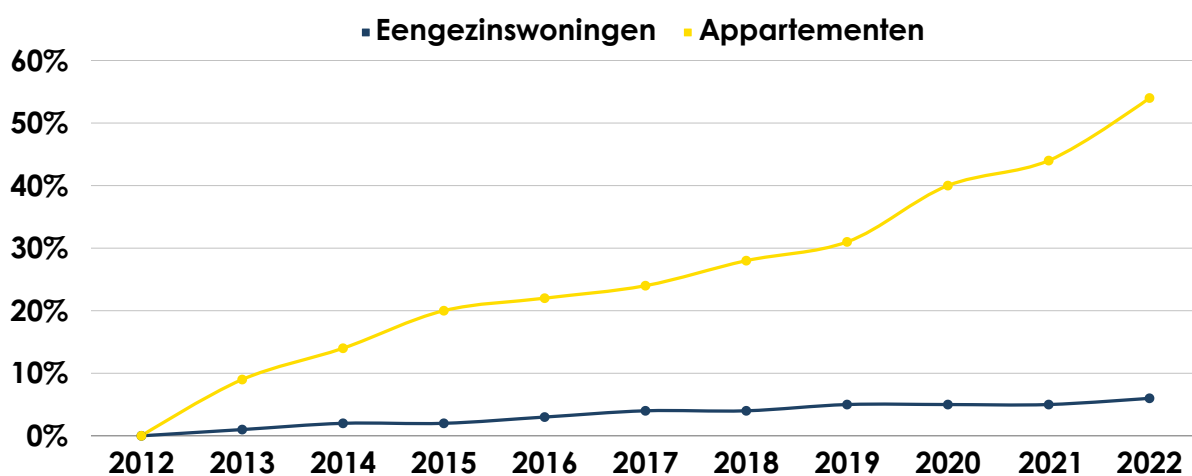
Uit de tussentijdse vaststellingen van deze studie blijkt ook dat vooral nieuwe woningen in het centrum niet altijd gepaard gaan met nieuwe huishoudens. Slechts 46% van de nieuwe wooneenheden in het centrum gaan gepaard met een nettostijging van het aantal huishoudens, tegenover 93% in de dorpen. Nochtans wint het centrum van Diksmuide aan populariteit bij de Diksmuidelingen.

De "schuldige" van de hogere leegstand in het centrum is de demografie: in de stadskern is meer dan een kwart van de bewoners 65 jaar of ouder waardoor er meer inwoners sterven dan dat er nieuwe geboren worden. Daarenboven wonen heel wat van deze oudere inwoners nog alleen in een verouderd huis, als ze overlijden komt het verouderde huis leeg te staan. Door een steeds ruimer aanbod aan nieuwe instapklare woonentiteiten met relatief betaalbare prijzen, is de renovatie van een ouder huis minder aantrekkelijk en blijft het huis leegstaan.

Het grootste aandeel van de gebouwen in Diksmuide, 39,7%) is gebouwd voor 1946. Dit is sterk boven het Vlaams (27,2 %) en West-Vlaams (29,7%) gemiddelde. Grote renovaties blijken volgens de Woonwinkel West door een verandering in consumptiepatronen en tijdsbestedingen minder in trek bij de bevolking. Instapklare woningen genieten de voorkeur.

Diksmuide telt in oktober 2023 268 onbebouwde percelen die woningen en aanverwante functies toelaat. Het register onbebouwde percelen wordt echter geactualiseerd waardoor het finaal aantal onbebouwde percelen tegen eind 2023 nog zal wijzigen. In de cijfers zijn ook de woonreservegebieden inbegrepen. Nieuwe regelgeving zorgt ervoor dat deze maar kunnen aangesneden worden als de gemeenteraad het gebied 'vrijgeeft'.

Woninggroei volgens woningtype

Bron: Provincies in Cijfers

Diksmuide kent een lager aandeel appartementen, maar het aantal appartementen is de laatste jaren wel sterk toegenomen (+54% sinds 2012). We blijven toch sterk onder de West-Vlaamse en Vlaamse gemiddelden.

Huur- en koopwoningen

Van de 7.389 huishoudens met een gekende eigendomstitel was in 2022 71% eigenaar van hun woning en 29% huurder. Vooral jonge gezinnen (48% van alle gezinnen met gezinshoofd tussen 18 en 34 jaar), alleenstaanden (44,3% van alle alleenstaanden) en gezinnen waarvan de referentiepersoon een vreemde nationaliteit had bij geboorte, huren de woning waarin zij wonen.

Het vinden van een gepaste huurwoning is voor sommige doelgroepen zeer moeilijk door discriminatie, taalbarrières, laag beschikbaar resterend inkomen, grootte van het gezin. Zij hebben niet of heel moeilijk toegang tot de private huurmarkt, maar ook sociale huisvesting biedt niet altijd een oplossing.

Verhouding woningssituatie

● Eigen woning

● Huurwoning

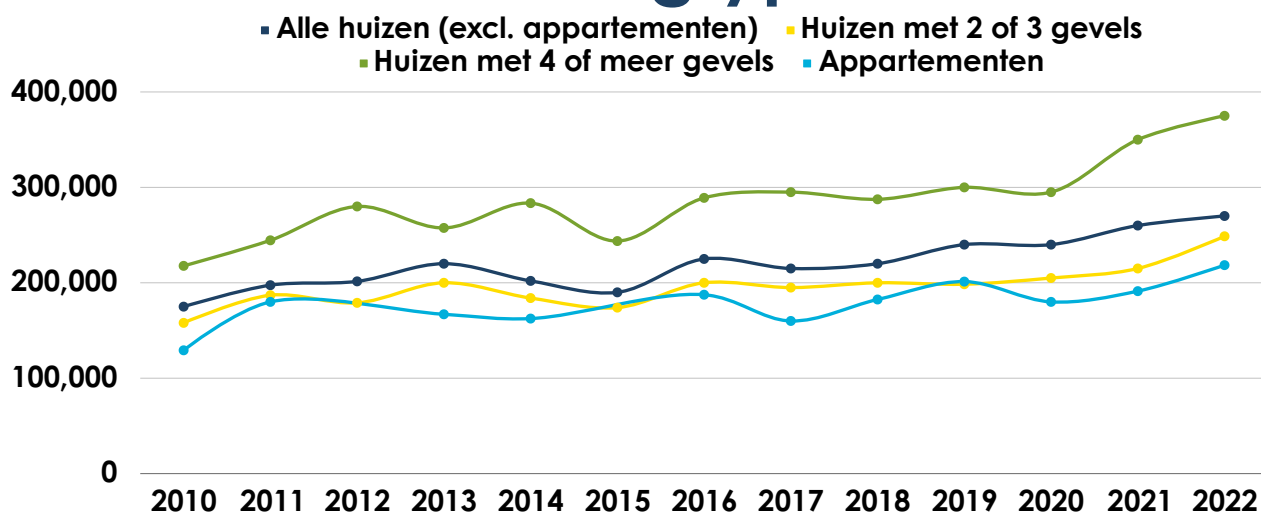
Betaalbaarheid woningaanbod

		 west-vlaanderen de gedreven provincie	 Vlaamse overheid
Mediaanprijs huis in open bebouwing (2022)	375.000	390.000	395.000
Mediaanprijs huis in gesloten/halfopen bebouwing (2022)	248.700	248.000	285.000
Mediaanprijs appartement (2022)	218.500	223.500	235.000

Bron: Provincies in Cijfers

De prijzen van koopwoningen en bouwgrond zijn sterk gestegen. Tegenover de cijfers van 2020 is de mediaanprijs op 2 jaar tijd voor open bebouwingen met 80.000 euro gestegen, voor gesloten/halfopen bebouwing met 43.700 euro. Maar dit betekent daarom niet dat de betaalbaarheid in het gedrang komt. De prijsstijgingen volgen de economische logica. De woonlasten verschillen sterk naargelang de bevolkingsgroep. De vastgoedprijzen in Diksmuide liggen nog steeds opvallend lager dan het Vlaamse gemiddelde.

Evolutie mediaan verkoopprijs per woningtype

Bron: Provincies in Cijfers

Een eenduidige definitie van betaalbaarheid ontbreekt, maar de 30% norm wordt vaak gehanteerd (woonquote). Het uitgangspunt is dat gezinnen die meer dan 30% van hun gezamenlijk inkomen uitgeven aan de huur of aan afbetaling, in de problemen dreigen te komen met hun andere uitgaven. Betaalbaarheidsproblemen komen meest voor op de private huurmarkt. 37% van de huishoudens komt daar boven de 30% norm. Bij afbetalende eigenaars is dit slechts 11%. Voor de werkende bevolking is de relatieve woonuitgave 15%, terwijl werklozen 25% van hun maandelijks budget aan wonen uitgeven.

	Eigenaar	Private huurder	Sociale huurder	Totaal
Meer dan 30%	12%	43,8%	25,4%	15,8%
Minder of gelijk aan 30%	88%	56,2%	74,6%	84,2%
Totaal	100%	100%	100%	100%

Bron: Woonwinkel West, Woonquote 2020

Belangrijk is dus dat een groot percentage van de inwoners van Diksmuide die eigenaar zijn van de woning, zijn uitgaven kan beperken tot minder dan 30% van het huishoudelijk budget. We merken hier sinds 2017 wel een dalende trendlijn. In 2020 hadden 4% inwoners betalingsmoeilijkheden qua wonen, dit ligt net onder het Vlaamse gemiddelde.

Sociaal woningaanbod

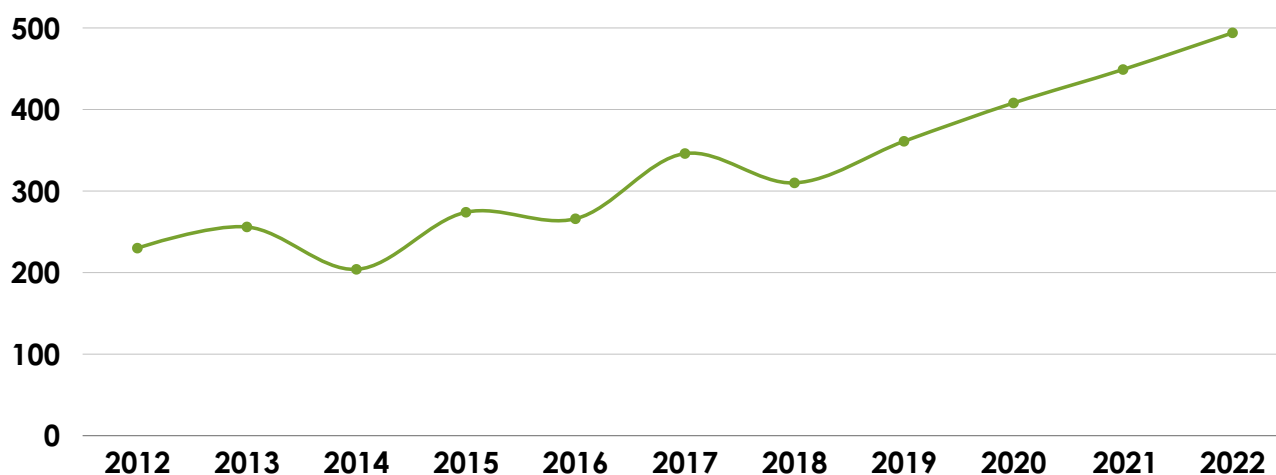
Het bindend sociaal objectief, dat bepaalt hoeveel bijkomende sociale huurwoningen onze stad moet realiseren, werd meer dan gehaald in Diksmuide. Onze ratio staat op 3,42 terwijl dit maar 1 moet zijn om aan het opgelegde aantal sociale huurwoningen te voldoen. Diksmuide telde op 1 januari 2022 447 sociale huurwoningen. Daarnaast stonden er op 31 december 2022 ook nog eens 549 unieke gezinnen op een wachtlijst van een sociale huisvestingsmaatschappij, dit is 7,4% van het aantal huishoudens.

			
Aantal sociale huurwoningen (2013-2022)	+5,7%	+17%	+13,2%
Aandeel huishoudens in sociale huurwoning (2023)	5,7%	5,4%	5%
Gemiddelde wachtduur voor een sociale huurwoning (2018-2022)	1.188 dagen		1.095 dagen

Bron: Provincies in Cijfers & eigen verwerking

De laatste jaren is er een stijgende trend van het aantal gezinnen dat op een wachtlijst van een sociale huisvestingsmaatschappij staat. In totaal hebben in 2022 1.540 kandidaat-huurders/eigenaars Diksmuide opgegeven als voorkeursgemeente. Sinds eind juni 2023 vormen alle sociale huisvestingsmaatschappijen en sociale verhuurkantoren één woonactor met maar één speler per gemeente, de woonmaatschappij. Voor Diksmuide is dit de woonmaatschappij IJzer en Zee.

Evolutie kandidaat-huurders sociale huisvestingsmaatschappij

Bron: Provincie in Cijfers

Woningkwaliteit en energiezuinigheid

Om de woonkwaliteit op de huurmarkt te bewaken, werden er de afgelopen drie jaar 240 woningkwaliteitsonderzoeken uitgevoerd in Diksmuide. In de periode 2020-2022 werden 87 entiteiten ongeschikt en/of onbewoonbaar verklaard. We merken over de jaren duidelijk een stijgende lijn van 16, over 23 naar 34 in 2022. De kwaliteit van de woningen op de eigenaarsmarkt is volgens gegevens van de Woonwinkel West beter dan deze op de huurmarkt.

Een woning is energiezuinig als 3 van de 4 volgende voorzieningen aanwezig zijn in de woning: isolatie dak, isolatie muren, dubbel glas en energiezuinige ketel. Een woning is energierecupererend als minstens 1 van de volgende voorzieningen aanwezig is: groendak, zonnepanelen, zonneboiler, warmtepomp. We volgen hier de Vlaamse percentages. Ook hier is de evolutie inzake hernieuwbare energie quasi uitsluitend op de eigenaarsmarkt in ontwikkeling.

		 Vlaamse overheid
Dubbel glas of driedubbel glas	96%	94%
Energiezuinige ketel	68%	71%
Groendak	3%	3%
Isolatie dak	90%	88%
Isolatie muren	67%	66%
Warmtepomp	15%	16%
Zonneboiler	9%	6%
Zonnepanelen	34%	29%

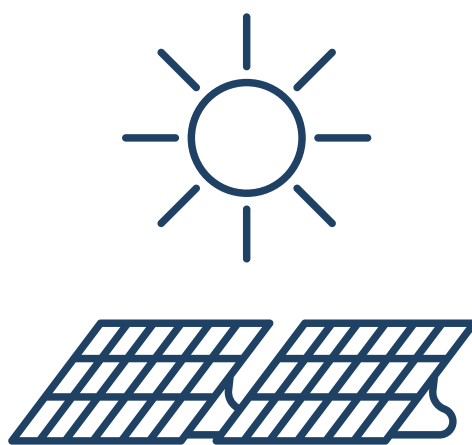
Bron: Woonwinkel West, aanwezigheid energiezuinige maatregelen 2022

Impact

Als lokale beleidsmaker kun je mee het woonbeleid sturen en aanpassen aan de maatschappelijke behoeften en evoluties. Het is niet alleen zaak om bijkomende woningen te voorzien, maar ook het soort woningen dat er moeten komen en de locatie ervan zijn belangrijk. Ook de betaalbaarheid en duurzaamheid van woningen kan lokaal gestuurd worden.

Een woonbeleid voor Diksmuide gericht op alle doelgroepen kan rekening houden met volgende items:

- voorzien in bijkomende woongelegenheden voor kleine gezinnen, alleenstaanden en koppels
- aantrekken van tweeverdieners (bijv. betaalbare en beschikbare bouwgronden)
- een duurzaam en flexibel woonpatrimonium bekomen door aanpasbaar bouwen te promoten in het kader van levenslang wonen
- kwaliteitseisen voor (huur)woningen opleggen
- renovatie van sterk verouderde woningen stimuleren
- een ruimtelijke woonvisie opmaken die rekening houdt met leefbaarheid van de kernen
- tegengaan van verlinting en verspreide bebouwing in buitengebieden
- promoten van energiezuinig wonen door het gebruik van hernieuwbare energie en isolatie voor (huur)woningen te stimuleren

WERKEN EN VERDIENEN

Vraag en aanbod op de arbeidsmarkt

Op 1 januari 2022 telde Diksmuide 7.068 arbeidsplaatsen waarvan 5.349 loontrekkende jobs verspreid over 563 vestigingen. Van deze jobs zijn 3.078 jobs voltijds, 1.995 deeltijds en 276 speciaal (interim, seizoensarbeid). Het gaat om jobs in niet-commerciële diensten (38%), commerciële diensten (37%), industrie (13%), bouw (12%) en landbouw (1%).

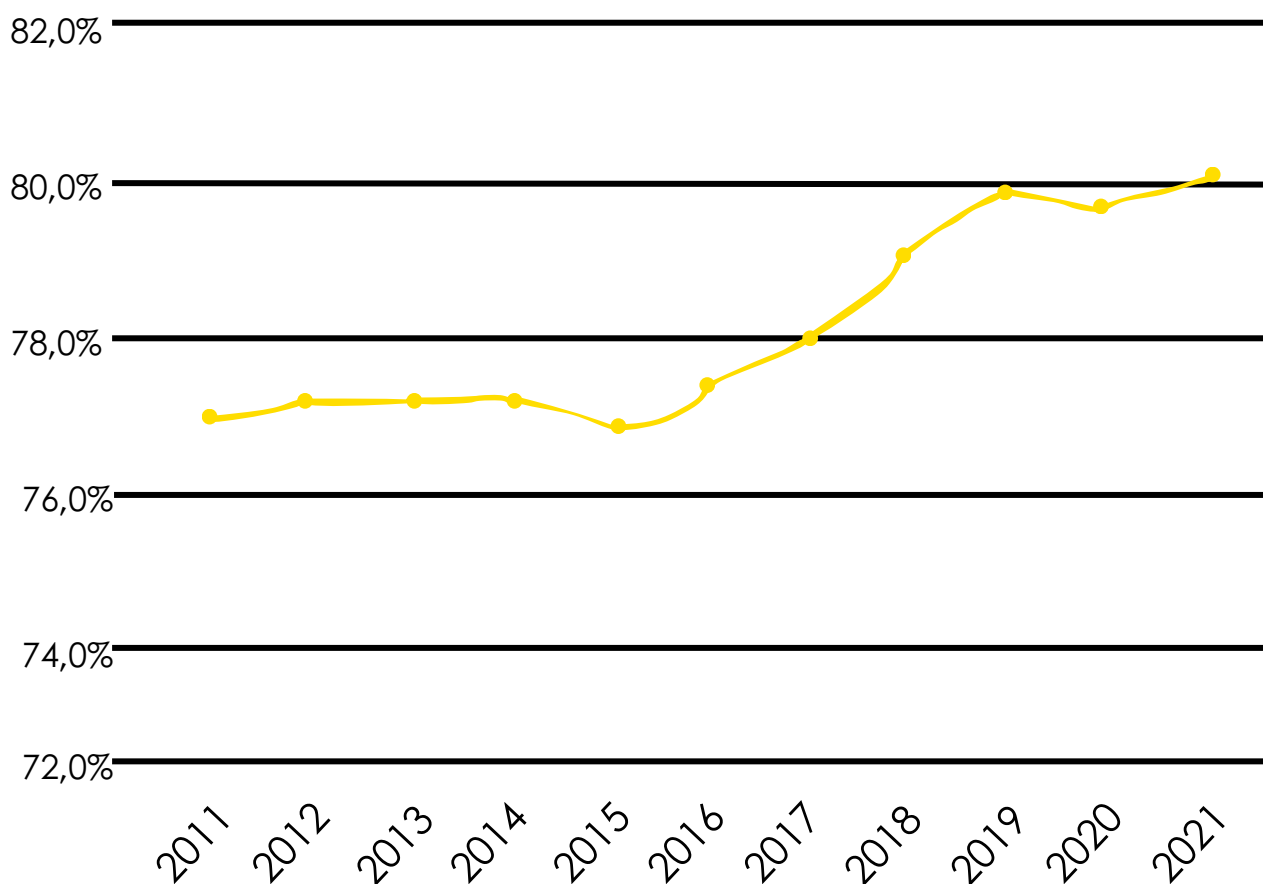
			
Werkzaamheidsgraad 20-64 jaar (2021)	80,2%	78,2%	76%
Activiteitsgraad Aantal beroepsbevolking/ totale bevolking op arbeidsleeftijd	82,5%	80,7%	79,7%
Werkloosheidsgraad 18-64 jaar Werkzoekenden zonder werk (2022)	3,7%	3,6%	5,7%
Aandeel loontrekkenden (t.o.v. werkenden) (2019)	77,7%	78,5%	81,5%
Aandeel zelfstandigen (t.o.v. werkenden) (2019)	22,3%	21,5%	18,5%
Jobratio (2019) Aantal jobs per 100 inwoners	74,3%	76%	73,7%
Spanningsratio (2022) Het aantal werkzoekenden t.o.v. het aantal openstaande vacatures	82,5%	80,7%	79,7%
Pendelsaldo	-951	-333	-462

Bron: Provincies in Cijfers

De bevolking in Diksmuide is zeer actief: de werkzaamheids- en activiteitsgraad is hoger dan het Vlaamse gemiddelde en er zijn gemiddeld minder werkzoekenden zonder werk. Daarnaast kent Diksmuide ook een hogere ondernemersgraad. Van de 2.582 zelfstandigen in 2022 waren 1.719 onder hen zelfstandigen in hoofdbezigheid, 571 zelfstandigen in nevenbezigheid en 292 zelfstandigen actief na pensioen. De zelfstandigen in hoofdbezigheid zijn voornamelijk werkzaam in de commerciële diensten (53,1%), landbouw (23,9%) en bouw (12%).

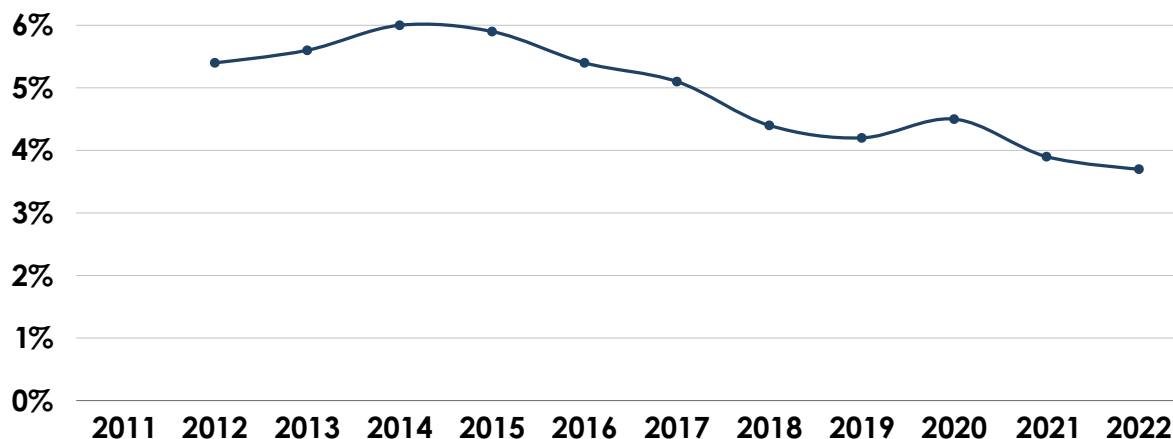
In de periode 2011 – 2021 is de werkzaamheidsgraad gestegen en de werkloosheidsgraad gedaald. Meer Diksmuidelingen zijn dus aan het werk.

Evolutie werkzaamheid

Bron: Provincies in Cijfers

Evolutie werkloosheidsgraad

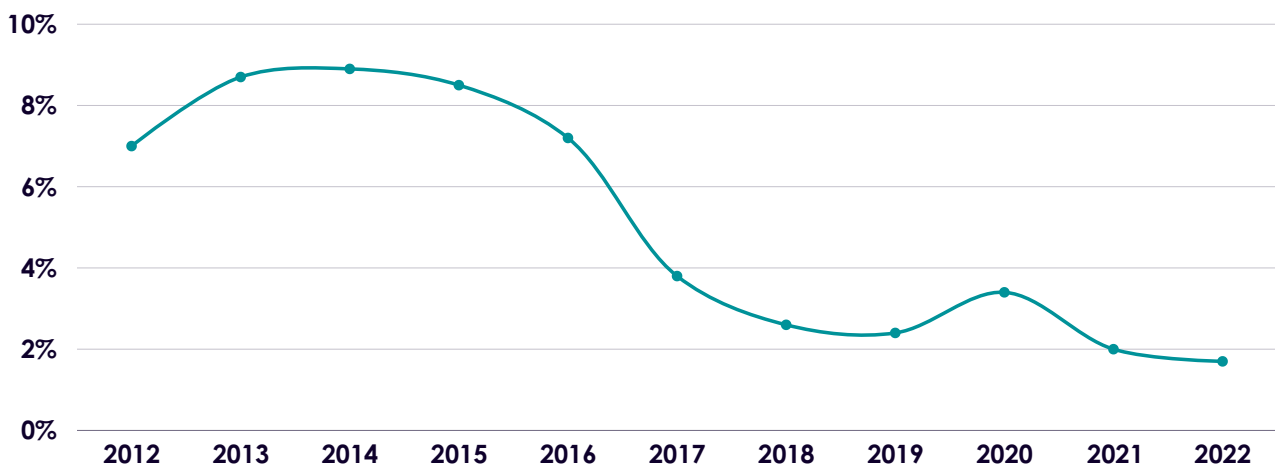
Bron: Provincie in Cijfers

Alhoewel Diksmuide een klein economisch centrum is, stellen we een negatief pendelsaldo vast, meer inwoners gaan in een andere gemeente werken dan omgekeerd. Van alle loontrekkende inwoners van Diksmuide, werkt 32% in de eigen gemeente. De anderen gaan voornamelijk werken in Veurne (7,2%), Oostende (5,8%) en Brugge (4,5%). De inkomende pendelaars komen voornamelijk uit Houthulst (9,8%), Kortemark (6,1%) en Koekelare (4,7%).

In de loop van 2022 ontving de VDAB 781 vacatures voor Diksmuide voornamelijk voor onderwijs (233), zakelijke dienstverlening (159), maatschappelijke dienstverlening (91) en openbare besturen (90). Begin 2023 waren 198 vacatures nog niet ingevuld.

Tot slot is er in Diksmuide ook sprake van een krappere wordende arbeidsmarkt. In 2022 bedroeg de spanningsratio (het aantal werkzoekenden ten opzichte van het aantal openstaande vacatures) 1,7 terwijl deze in 2012 nog 7,0 bedroeg.

Evolutie spanningsratio (2012-2022)

Bron: Provincies in Cijfers

Impact

Lokale bedrijven en ondernemingen ervaren net zoals het lokaal bestuur de gevolgen van de krapte op de arbeidsmarkt. Vacatures worden steeds moeilijker ingevuld. Vooral de zorgsector en het onderwijs hebben te kampen met deze moeilijke zoektocht. Ook technische en onderhoudsmedewerkers zijn bijna niet te vinden, net als hoger opgeleide profielen.

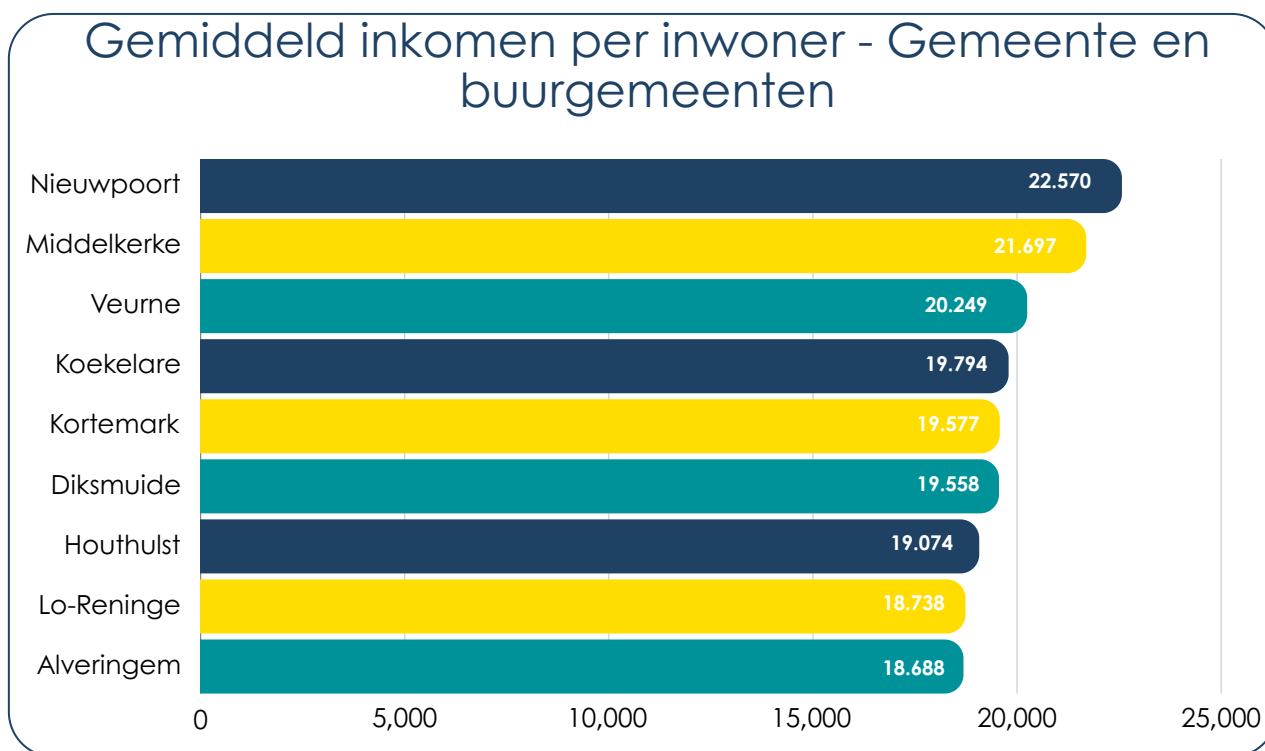
De nood aan werknemers is groot, zeker met een vergrijzend personeelsbestand en de komende pensioneringsgolven. Het activeren en opleiden van de niet-actieve maar wel arbeidsgeschikte beroepsbevolking vormt een uitdaging voor beleidsmakers op alle niveaus.

Inkomen

Het gemiddelde netto belastbaar inkomen per inwoner is de afgelopen jaren gestegen, toch is dit in Diksmuide lager dan gemiddeld. Buurgemeenten Houthulst, Lo-Reninge en Alveringem kennen een nog lager gemiddeld inkomen.

			
Gemiddeld netto belastbaar inkomen per inwoner (2021)	€ 19.558	-	€ 21.776
Inwoners die genieten van verhoogde tegemoetkoming in ziekteverzekering (t.o.v. inwoners in ziekteverzekering)	18%	18,4%	15,6%

Bron: Provincies in Cijfers, individueel financieel profiel van Belfius

Bron: Statbel

Impact

Doordat het gemiddelde inkomen per inwoner lager is, liggen de ontvangsten uit de aanvullende personenbelasting (APB) en opcentiemen Onroerende voorheffing per inwoner ook lager dan gemiddeld. Dit heeft een impact op de inkomsten van de stad. Om tot dezelfde financiële draagkracht te komen als andere steden en gemeenten kent Diksmuide een hogere aanslagvoet op de APB en opcentiemen Onroerende voorheffing.

ZORG, WELZIJN EN ARMOEDE

Kinderopvang

Op 1 juli 2023 beschikte Diksmuide over 230 vergunde opvangplaatsen. In Diksmuide zijn er hierdoor per 100 kinderen tussen 0 en 3 jaar 46,97 vergunde plaatsen. In West-Vlaanderen zijn er gemiddeld 50,88 plaatsen, in Vlaanderen 44,38 plaatsen. Van de 230 vergunde opvangplaatsen zijn er 132 plaatsen in een groepsopvang, 84 in een gezinsopvang en 15 in een samenwerkende groepsopvang. Alle plaatsen werken met een inkomenstarief.

			
Aantal opvangplaatsen voor kinderen van 0 tot 2 jaar per 100 kinderen (2023)	43,8	47,4	43,7
Opvangplaatsen buitenschoolse opvang per 100 kinderen 3 tot 11 jaar (2023)	14,2	11,3	7,0

Bron: Provincies in Cijfers

De beschikbare capaciteit in de kinderopvang ligt in Diksmuide in lijn met de gemiddeldes. De stad heeft geen eigen aanbod in de opvang van baby's en peuters. Door privé-initiatieven wordt toch een redelijk hoog aanbod voorzien, maar de wachtlijsten lopen sterk op. Het lokaal loket kinderopvang ondersteunt jonge ouders bij het vinden van opvang op maat.

We bieden geen buitenschoolse opvang (BOA) aan in eigen beheer, maar we zetten, naast het voorzien van zeer veel vrijetijdsmogelijkheden op woensdagnamiddag, na schooluren en in vakanties door de vrijetijdsdiensten, sterk in op het uittekenen van een lokaal BOA-beleid. We zitten qua buitenschoolse opvang ruim boven de gemiddeldes.

Impact

Door het inzetten op kwalitatieve kinderopvang kan het lokaal bestuur de druk voor gezinnen verlichten. Het lokaal bestuur heeft de regierol kinderopvang baby's en peuters waardoor het eigen klemtonen kan leggen en sturend kan zijn op het kinderopvangaanbod en de kwaliteit ervan. Het regisseren van ruimere opvangmogelijkheden kan een belangrijke voorwaarde zijn in het aantrekken van jonge gezinnen.

Ook het opnemen van onze regierol voor een geïntegreerd, toegankelijk en betaalbaar aanbod van buitenschoolse opvang en activiteiten voor alle kinderen zorgt enerzijds voor speel- en ontplooiingsmogelijkheden voor kinderen, maar zorgt er ook voor dat ouders werk en gezin vlotter kunnen combineren.

(Ouderen)zorg en welzijn

In 2023 zijn er in Diksmuide per 100 65-plussers 5,1 plaatsen in een woonzorgcentrum en 1,4 plaatsen in een assistentiewoning. In Vlaanderen zijn er respectievelijk gemiddeld 5,8 en 2,5 plaatsen per 100 65-plussers.

			
65-79 jaar (t.o.v. inwoners) (2023) 80+ jaar (t.o.v. inwoners) (2023)	15,2% 7%	18,5% 7,5%	15% 6,1%
65-79 jaar in 2040 (t.o.v. inwoners) (2021) 80+ jaar (t.o.v. inwoners) (2021)	14,7% 7%	17,5% 7,7%	14,2% 6,3%
Erkende lokale dienstencentra (2023)	2	1	1 (gemiddeld)
Capaciteit WZC (aantal bedden) (2023)	193	180	277
Aanbodratio WZC (aantal bedden per 100 65+'ers)	5,1	5,8	5,8
Capaciteit DVC (aantallen) (2023)	1	1	1
Aanbodratio assistentiewoningen (per 100 inwoners 65+)	1,4	2,8	2,5
Gepresteerde uren gezinszorg per inwoner 65+ jaar (2021)	12,9	11,1	9
Gepresteerde uren dienstencheques per inwoner 65+ jaar (2020)	17,4	17	15,6

Bron: Provincies in Cijfers

Het aanbod en de dienstverlening voor ouderenzorg is gemiddeld uitgebouwd maar volstaat vandaag. We hebben een woonzorgcentrum voor 103 bedden (waarvan 3 in kortverblijf) in eigen beheer, naast het private aanbod in de regio. De aanbodratio bedden in een WZC is gemiddeld. Het aanbod aan assistentiewoningen ligt een stuk lager dan gemiddeld.

Het aantal gepresteerde uren gezinszorg per inwoner bij 65+'ers en het aantal gepresteerde uren dienstencheques per inwoner (65+) liggen in Diksmuide ook hoger dan gemiddeld in Vlaanderen en de Westhoek.

De lokale dienstencentra Ten Patershove (stad) en de Klaproos (vzw Cassiers) vormen een ontmoetingsplaats voor jong en oud. De LDC's bieden diensten, cursussen, clubwerking en extra activiteiten zoals dorpsrestaurants en soep op de stoep om ontmoeting te stimuleren.

Diksmuide is ook actor inzake noodopvang en seniorenwoningen, maar heeft geen thuiszorg in eigen beheer.

Het dagverzorgingscentrum van vzw Cassiers in Vladslo biedt een oplossing voor wie thuis wil blijven wonen, maar niet constant op de nodige hulp kan rekenen. Daarnaast is er binnen Diksmuide ook een aanbod voor mensen met een (vermoeden van) beperking zoals Duin en Polder en De Lovie.

Vanuit Ten Patershove wordt sterk ingezet op vrijwilligerswerk. Daarnaast worden ook linken gelegd naar en samengewerkt met diverse zorgactoren, welzijnsverenigingen en -organisaties. Hieruit ontstaan mooie en warme initiatieven zoals Bar Biezoender.

Impact

Diksmuide lijkt al voor een stuk gewapend om de toenemende vergrijzingsgolf op te vangen door het gemiddelde aanbod van bedden in de WZC en het uitgebreide gamma aan dienstverlening op het grondgebied. Maar ook hier vormt het uitgestrekte grondgebied een uitdaging.

De werking van de lokale dienstencentra bieden een antwoord op de vergrijzing, het langer thuis kunnen blijven wonen, maar ook op de vereenzaming. Initiatieven die ontmoeting stimuleren en bevorderen, die linken leggen tussen diverse doelgroepen en hulpvragen zullen in de toekomst aan belang winnen.

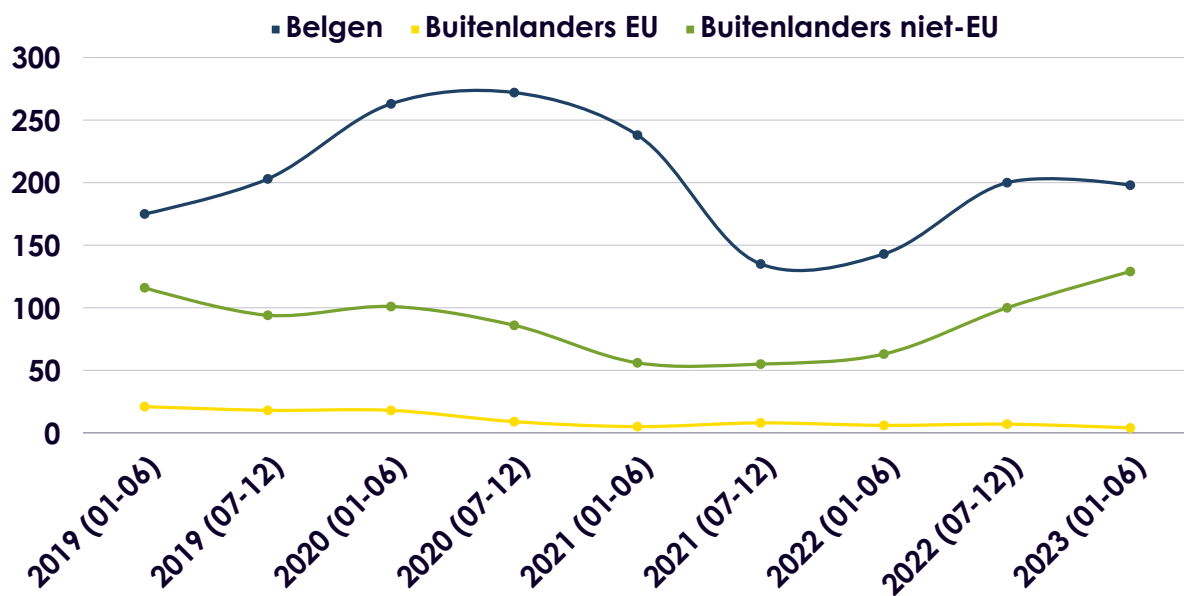
Armoede

De sociale problematieken zijn gelijkaardig aan elders in Vlaanderen. In Diksmuide hebben minder mensen recht op een leefloon t.o.v. de referentieregio en het Vlaamse Gewest. Al zien we een duidelijke groei in het aantal leefloners.

			
Kansarmoede-index (2022)	14,7%	-	12,6%
Leefloners per 1.000 inwoners (2022)	2,57	3,29	5,59

Bron: Provincies in Cijfers

Leefloners volgens nationaliteit

Bron: stat.mi-is.be

Armoede is meer dan een beperkt inkomen, het is een netwerk van sociale uitsluitingen op verschillende levensdomeinen die met elkaar verweven zijn zoals onderwijs, werk, vrijetijdsbesteding, huisvesting en gezondheid. Jaar na jaar stijgt de kansarmoede-index van kinderen tussen 0 en 3 jaar in Diksmuide (berekend door Kind en Gezin). Deze index wordt berekend op basis het maandinkomen van het gezin, de opleiding van de ouders, het stimulatie-niveau van de kinderen, de arbeidssituatie van de ouders, de huisvesting en de gezondheid. De kansarmoede-index ligt in Diksmuide hoger dan gemiddeld in Vlaanderen.

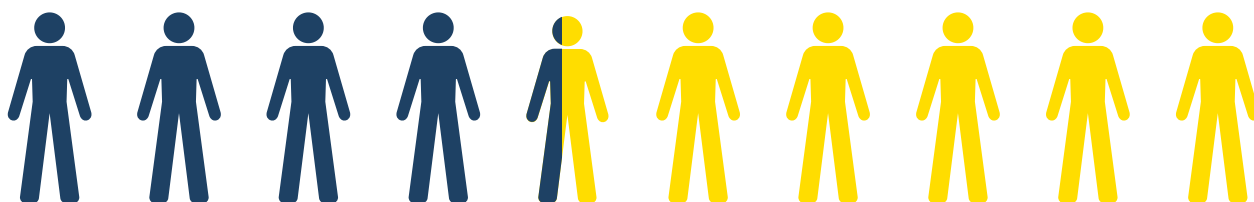
Alleenstaanden en éénuoudergezinnen worden hard getroffen door de inflatie en stijgende energieprijzen. Zij zijn financieel de meest kwetsbare groep in onze samenleving. Daarbij kent Diksmuide ook een hoger percentage inwoners met een verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering (zie gegevens onder luik inkomen). Dit wordt vaak gebruikt als criterium om bepaalde voordelen te bekomen zoals het kansentarief binnen de UiTPAS. Maar ook de middenklasse krijgt het financieel moeilijker door de inflatie door overbestedingsschulden. Het is voor hen immers niet altijd evident om hun bestedingspatroon en levensstandaard aan te passen. De drempel voor deze groep is hoog waardoor ze soms te lang wachten om de stap naar budget- en schuldhulpverlening te zetten.

Verder worden de cliëntsituaties in de schuldbemiddeling ook steeds complexer door bijkomende randproblematieken (slechte huisvesting, verslavings- en psychische problematieken). Bij verschillende doelgroepen (jongvolwassenen, ouderen, nieuwkomers) is er een gebrek aan administratieve en digitale vaardigheden. Werken aan verzelfstandiging verloopt moeilijk wat leidt tot lange en intensieve trajecten.

Digitale kwetsbaarheid

● Digitaal kwetsbaar

● Digitaal vaardig

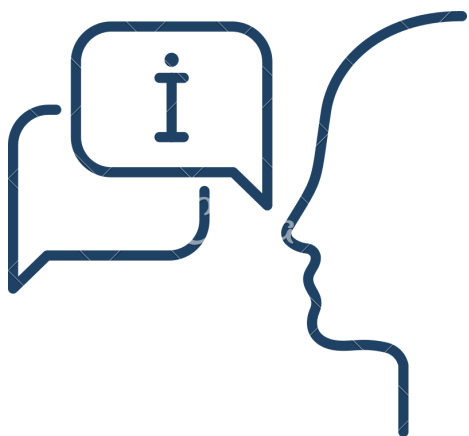

De mindere toegankelijkheid van bepaalde actoren in sociale hulp en dienstverlening is een trend die zich ook post-corona blijft doorzetten. Veel diensten zitten enkel in grotere steden, sommige diensten werken wel met zitdagen maar deze zijn eerder beperkt. Dit zorgt voor een verhoogde werkdruk bij de hulpverleners van het sociaal huis die de vragen proberen op te vangen. De snelle digitalisering van diensten zorgde voor een toename van digitale tools maar niet voor een verbetering van de digitale vaardigheden van inwoners. Uit de barometer digitale inclusie van de Koning Boudewijnstichting blijkt dat in 2021 46% van de bevolking digitaal kwetsbaar was. Naast de 7% niet-gebruikers had 39% van de Belgen zwakke digitale vaardigheden. Door de oprichting van Digibank regio Diksmuide werken we acties uit om de digitale uitsluiting bij inwoners te vermijden. In het kader daarvan evolueert de bib naar een kennis- en informatiecentrum met o.a. de uitwerking van een Digipunt.

Tot slot zien de medewerkers van het sociaal huis steeds meer cliënten met een verslavingsproblematiek van alcohol of andere drugs. Vooral het druggebruik is de afgelopen jaren sterk gestegen. Dit betreft niet langer jongeren maar ook 30-plussers die steeds meer en zwaardere drugs nemen.

Impact

Het lagere gemiddelde inkomen gecombineerd met de gevolgen van de huidige inflatie leiden tot multi-problematieken waar diverse beleidsdomeinen door geïmpacteerd worden, vooral op vlak van kwalitatieve huisvesting, medische en psychische hulpverlening en maatschappelijke dienstverlening. Het is aan de beleidsmakers om adequate en toegankelijke hulpverlening te voorzien die een antwoord biedt op de opkomst van centrumstedelijke problematieken.

VRIJE TIJD EN ONDERWIJS

Vrijtijdsbesteding

Het vrijetijdsaanbod in Diksmuide is goed uitgerust op vlak van sportvoorzieningen. In 2021 waren er 3,4 sportclubs per 1.000 inwoners. Dit is hoger dan het Vlaamse aanbod van 2,5. We organiseren kampen voor jongeren en voorzien speelpleinwerking als actor en regisseur. In de bibliotheek kan iedereen terecht. In ons cultuurcentrum kunnen mensen genieten van een voorstellingsaanbod die voor iedereen wat biedt. We organiseren een 40-tal evenementen per jaar voor onze inwoners en bezoekers.

De verschillende vrijetijdsdiensten bieden een ruim aanbod voor een kwaliteits- en betekenisvolle vrijetijdsbesteding. Dit biedt inwoners opnieuw kansen op ontmoeting wat op zijn beurt eenzaamheid tegengaat en de sociale cohesie versterkt. Naast het aanbod van de stad is er ook het aanbod vanuit professionele organisaties en het rijke verenigingsleven. Naast professionals zijn er dus ook veel vrijwilligers aan de slag in deze sector.

De ontmoetingscentra in Woumen, Esen, Beerst, Vladslo, Keiem, Leke, Pervijze, Oostkerke, Nieuwkapelle en Diksmuide bieden inwoners de mogelijkheid om elkaar te ontmoeten in de buurt. De OC's worden het meest gehuurd door Diksmuidse verenigingen (218 reservaties) en sportactiviteiten (136 reservaties). Aan de OC's van Pervijze, Keiem en Leke is ook een dorpsbibliotheek verbonden die één keer per week voor drie uur de deuren opent.

De samenleving wordt steeds diverser. Het aanbod cultuur en vrije tijd dient daarop afgestemd te worden zodat elk van de verschillende (nieuwe) doelgroepen toegang heeft tot een interessant aanbod cultuur en vrije tijd. De vrijetijdsdiensten werken daarom ook samen met het Sociaal Huis om drempels voor deelname aan activiteiten te verlagen en zo een bijdrage te leveren aan de sociale inclusie.

Wat de financiële drempel betreft, werkt de stad met de UiTPAS, een voordeelkaart voor vrije tijd. Elke inwoner kan met de UiTPAS punten sparen en voordelen bekomen. Inwoners met een laag inkomen genieten daarbovenop van een kortingstarief. Op 31 december 2022 beschikte 15,17% van de inwoners van Diksmuide over een UiTPAS. Van alle pashouders heeft 59,60% recht op het kortingstarief, 40,4% kan de kaart enkel als spaarkaart gebruiken. We merken dat meer mensen met kansentarief deelnemen aan lokale activiteiten, vakantiecampen en culturele voorstellingen. Op 25 oktober 2023 waren 47 verenigingen aangesloten op de UiTPAS.

Tot slot dient cultuur en vrije tijd ook voldoende bereikbaar te zijn. Uit een bevraging bij Diksmuidse ouders in het voorjaar van 2023 blijkt dat vervoer een duidelijk knelpunt is. Het meest georganiseerde vrijetijdsgebeuren is immers terug te vinden in het centrum. Zij zijn dan ook vragende partij voor meer activiteiten nabij de (dorps-)scholen.

Impact

Het vrijetijdsaanbod is ook een belangrijke factor om jonge gezinnen aan te trekken. Jongere generaties vinden een locatie bij activiteiten en hobby's die zich buitenshuis afspelen belangrijker dan een groot huis met grote tuin.

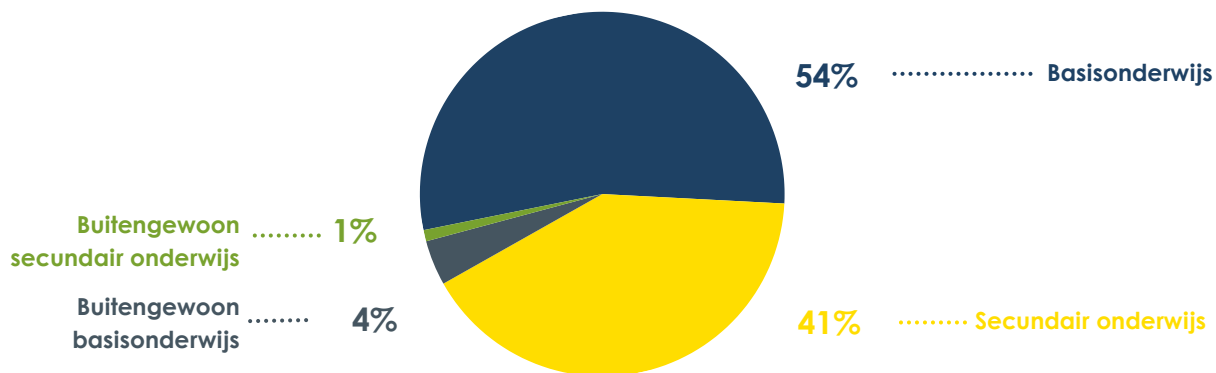
Het wordt belangrijk om de tevredenheid van de burgers op vlak van sport-, cultuur en vrijetijdsbeleving hoog te houden en te voldoen aan de veranderende verwachtingen en diversiteit aan doelgroepen. En dit in een klimaat waarin investeringen onder druk komen te staan. Dit in eigen beheer, maar ook via samenwerkingen. Daarnaast zijn betaalbaarheid en toegankelijkheid van het aanbod beleidsuitdagingen.

Onderwijs

Er is een uitgebreid onderwijsaanbod in Diksmuide. Diksmuide telt 8 basisscholen (2 gemeentescholen met vestigingen in Esen, Keiem, Leke en Beerst, 1 gemeenschapsschool met vestiging in Diksmuide en 5 scholen katholiek basisonderwijs met samen 8 vestigingen in Pervijze, Vladslo, Beerst, Woumen, Diksmuide en Nieuwkapelle). Daarnaast telt het ook 2 basisscholen buitengewoon onderwijs, 2 scholen secundair onderwijs (1 gemeenschapsschool en 1 katholieke school met elk 2 vestigingen) en 2 scholen voor volwassenonderwijs. Daarnaast is er in Diksmuide ook 1 kunstacademie. Op 30 september 2023 telde Kadens 615 leerlingen onder wie 489 leerlingen muziek en woord en 126 leerlingen beeld (via de Kunstacademie Poperinge in de vestigingsplaatsen in Diksmuide).

VERDELING LEERLINGEN IN DIKSMUIDE

Scholen groeien steeds meer naar 'een brede school'. Een school heeft veel bredere functies dan alleen maar onderwijs. Zo zijn er in samenwerking met de sportdienst, Kadens en de kunstacademie Poperinge in sommige scholen sport-, muziek- en beeldlessen na school en wordt de infrastructuur soms ter beschikking gesteld voor verenigingen in de buurt. Op die manier zetten scholen in op het multifunctioneel gebruik van de onderwijsinfrastructuur. Dit vergroot de kans voor alle kinderen (ook uit de dorpen) om kennis te maken met sport en cultuur.

In het schooljaar 2021-2022 gingen 2.865 inwoners van Diksmuide naar een school die gefinancierd of gesubsidieerd wordt door de Vlaamse overheid: 1.657 in het basisonderwijs en 1.208 in het secundair onderwijs. Daarnaast waren er ook nog 119 kinderen ingeschreven in het buitengewoon basisonderwijs en 39 jongeren ingeschreven in het buitengewoon secundair onderwijs. Zij vertegenwoordigen 7,2% van de leerlingen basisonderwijs en 3,2% van de leerlingen secundair onderwijs.

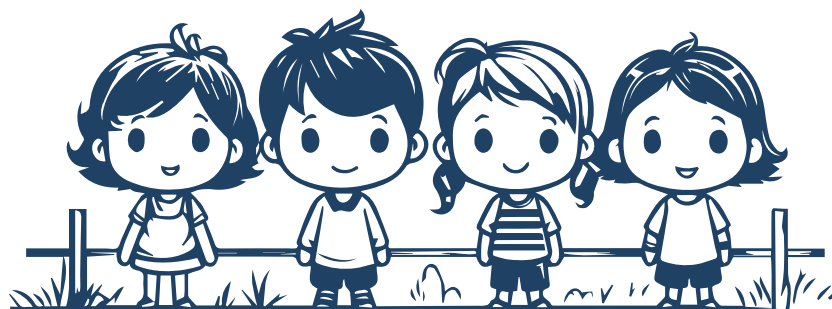
Van alle leerlingen basisonderwijs wonend in Diksmuide, gaat 85,3% naar school in Diksmuide. De andere leerlingen die wonen in Diksmuide, stromen voornamelijk uit naar Koekelare, Veurne en Houthulst. Het merendeel van alle leerlingen in de basisscholen in Diksmuide (84,2%) woont ook in Diksmuide. De anderen wonen vnl. in Houthulst.

Van alle leerlingen secundair onderwijs wonend in Diksmuide, gaat 67,7% naar school in Diksmuide. De andere leerlingen stromen voornamelijk uit naar Kortemark, Veurne en Torhout.

Om kinderen zoveel mogelijk gelijke kansen te geven, krijgen scholen een extra pakket lestijden en extra werkingsmiddelen voor kinderen die aan bepaalde gelijke kansenindicatoren voldoen. De onderwijs kansarmoede-indicator (OKI) maakt een optelsom van de risicokenmerken (laagopgeleide moeder, schooltoeslag, andere thuistaal, buurt) gedeeld door het aantal leerlingen en ligt tussen 0 en 4. Hoe hoger de OKI-waarde, hoe groter de kans op kansarmoede. De OKI van de Diksmuidse inwoners in het gewoon basisonderwijs is 0,55 en 0,64 van de leerlingen die gewoon voltijds secundair onderwijs volgen. Beide scores liggen lager dan de score in West-Vlaanderen. De OKI varieert ook sterk tussen de verschillende onderwijsvormen. In de B-stroom en het BSO is er een hogere gemiddelde kansarmoede.

In het schooljaar 2021-2022 hadden 16 leerlingen van het gewoon voltijds secundair onderwijs een schoolse vertraging van twee of meer jaar. Het gaat om 1,4% van de Diksmuidse leerlingen, in West-Vlaanderen is dit 3%. Verder was in 2022 2,7% van de leerlingen in het gewoon voltijds secundair onderwijs een zittenblijver. Zittenblijven is een belangrijke reden waardoor een leerling schoolse achterstand kan oplopen. Hoe meer schoolse achterstand een leerling oploopt, hoe meer kans hij heeft om de school vroegtijdig te verlaten. In 2021 hebben 13 inwoners van Diksmuide de school vroegtijdig verlaten.

Het onderwijs kent een groeiend aantal leerlingen die als thuistaal niet het Nederlands hebben. Voor het basisonderwijs betreft dit 6,3% van de leerlingen, voor het secundair onderwijs 5,5%. Dit heeft op zijn beurt weer een impact op vroegtijdige schoolverlaters. Van de leerlingen die als thuistaal niet het Nederlands hebben stopt 50% vroegtijdig met school. Voor leerlingen die wel Nederlands als thuistaal hebben is dit 4,5%.

In het academiejaar 2021-2022 waren 644 inwoners van Diksmuide als student ingeschreven voor een opleiding in het Vlaams hoger onderwijs. Van alle inschrijvingen is 39,1% een inschrijving aan een universiteit, in West-Vlaanderen is dit 43,5%. Het hebben van een diploma hoger onderwijs is een belangrijke beschermende factor tegen (kans)armoede.

Tot slot waren er in het schooljaar 2020-2021 579 inschrijvingen in het volwassenenonderwijs. Dat zijn er 34,43 per 1.000 inwoners, in West-Vlaanderen waren dat er 42,09 per 1.000 inwoners.

Impact

De ruime toegang tot diverse onderwijsinstellingen geeft Diksmuide een troef om jonge gezinnen aan te trekken in de gemeente. De instroom van leerlingen uit buurgemeenten toont aan dat Diksmuide ook op gebied van onderwijs een centrumstad is.

Het onderwijs ervaart dan ook zelf meer centrumstedelijke problematieken. We ervaren zelf een groeiende vraag naar opvoedingsondersteuning. Met o.a. De Katrol en onderwijscheques biedt het lokaal bestuur dergelijke (financiële) ondersteuning aan ouders en leerlingen. Verder merken we ook een grotere nood aan voor- en naschoolse opvang. Het aanbod is beperkt omdat het moeilijk is om vrijwilligers te vinden.

03

ECONOMIE

THEMA'S

01 — ECONOMISCHE BEDRIJVIGHEID EN DETAILHANDEL

Hoe scoort Diksmuide op vlak van economische bedrijvigheid? Hoeveel ruimte is er nog voor nieuwe bedrijven? Hoe evolueert het aantal handelspanden? Wat met leegstand?

02 — Toerisme

Hoe evolueert het aanbod logies in Diksmuide? Zijn onze toeristische trekpleisters nog in trek?

03 — LAND- EN TUINBOUW

Hoe evolueert het aantal landbouwbedrijven in Diksmuide? Waarvoor wordt de landbouwgrond in Diksmuide voornamelijk gebruikt?

ECONOMISCHE BEDRIJVIGHEID EN DETAILHANDEL

De oppervlakte voor bedrijvigheid is 92,2% volzet, een aandachtspunt. Diksmuide groepeerde de bedrijvigheid in de bedrijvenczones Heernisse (70 ha) en Kaaskerke (26 ha). Er is slechts beperkte ruimte om bijkomende bedrijvigheid te voorzien op korte termijn. Gezien de bebouwde oppervlakte laag is, kunnen er kansen bestaan om bestaande ruimte te converteren in bedrijfsoppervlakte.

			
Oppervlakte voor bedrijvigheid (2021) (t.o.v. bebouwde oppervlakte)	13,4%	12,7%	15,6%
Bezettingsgraad van bedrijventerrein (2022)	92,2%	87,3%	84,9%

Bron: Provincies in Cijfers en gemeentemonitor

De stijging van het aantal actieve ondernemingen zet zich door. Het economisch weefsel van Diksmuide werd in 2022 vormgegeven door 2.193 btw-plichtige ondernemingen (versus 2.051 in 2020). In 2012 telde de stad nog 1.715 btw-plichtige ondernemingen. In 2022 sprak de ondernemingsrechtbank voor 13 entiteiten in Diksmuide een faillissement uit. De netto-groeiratio van ondernemingen ligt lager dan gemiddeld in het Vlaams Gewest maar wel in lijn met dat van de Westhoek. Het verschil met Vlaanderen situeert zich bij het lagere aantal opgerichte ondernemingen.

	Oprichtings- ratio	Stopzettings- ratio	Nettogroei- ratio	Leegstaande handelspanden (excl. verbouw) t.o.v. handelspanden
	7,8	4,6	3,2	12,6%
	8,8	5,6	3,2	9,6%
	11,4	6,4	5,0	9,8%

Bron: Provincies in Cijfers

In 2021 realiseerden de ondernemingen in Diksmuide (Arr.) een omzet van 3.525 miljoen euro en investeerden ze samen voor 148 miljoen euro in immateriële vaste activa, terreinen en gebouwen, installaties, machines, uitrusting, meubilair en rollend materieel.

In het voorjaar van 2023 telde Diksmuide 413 handelspanden. Het aantal handelspanden is in de afgelopen tien jaar met 4,6% gedaald, in 2013 waren er immers nog 433 handelspanden. Desondanks is de totale winkelvloeroppervlakte met slechts 1,2% gedaald, van 41.576 m² in 2013 tot 41.062m² in het voorjaar van 2023. De winkelvloeroppervlakte kende in 2021 immers een sterke groei door de opening van de nieuwe handelszone Esenweg.

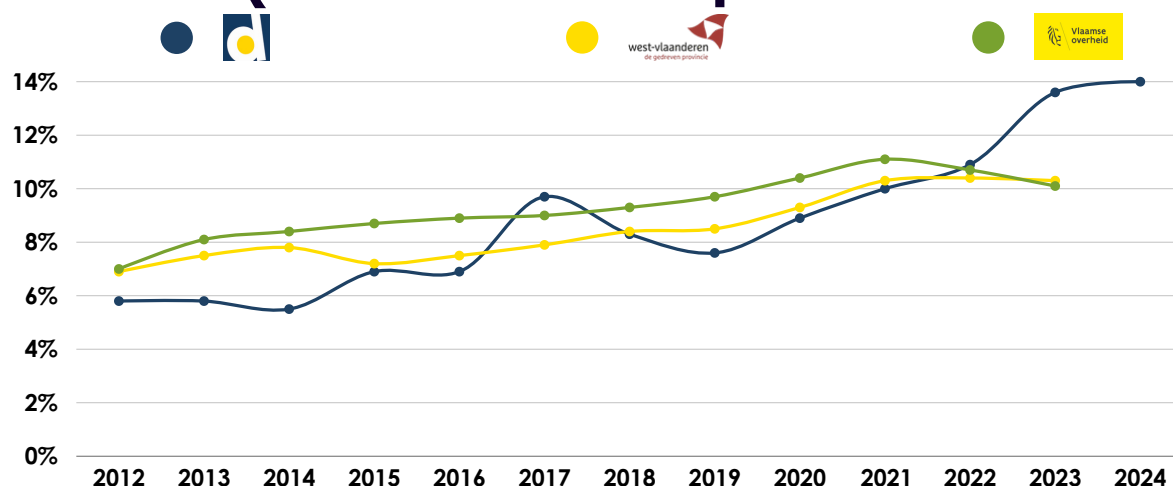
			
Winkels per 1.000 inwoners (2023)	8,62	8,91	6,21
Winkelvloeroppervlakte per 1.000 inwoners (2023)	1.928,63	2.074,47	1.695,03
Horecazaken per 1.000 inwoners (2023)	4,02	6,09	3,75

Bron: Provincies in Cijfers en gemeentemonitor

Met 25 handelspanden en bijna 2.500 m² winkelvloeroppervlakte per 1.000 inwoners is Diksmuide beter uitgerust dan vergelijkbare goed uitgeruste, centrale gemeenten (21 panden, 2.200 m²).

De samenstelling van de handelspanden bestaat in het voorjaar van 2023 voor 35,8% uit winkels, 16,7% uit horeca en 33,9% uit consumentgerichte diensten. Daarnaast staat 13,6% van de handelspanden leeg, dit is een toename met 7,8% sinds 2013. Ook in West-Vlaanderen staat een groter aantal panden leeg: van 7,5% in 2013 naar 10,3% in 2023.

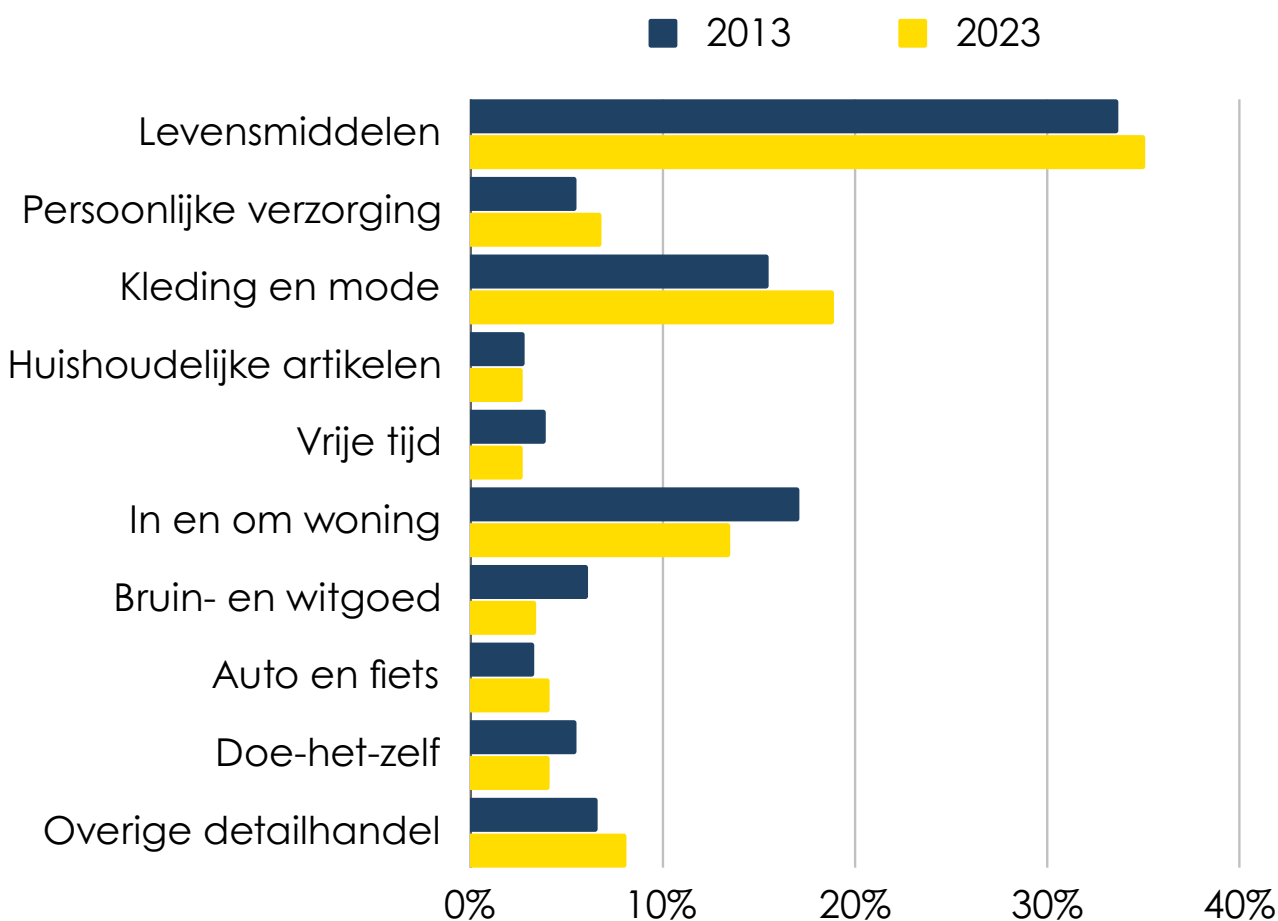
Evolutie leegstaande handelspanden (t.o.v. handelspanden)

Bron: Provincies in Cijfers

In onderstaande grafiek wordt de samenstelling van het winkelaanbod weergegeven en vergeleken tussen 2013 en 2023. In totaal telde Diksmuide in 2013 181 winkels, in het voorjaar van 2023 zijn dat er 148.

EVOLUTIE VAN HET AANDEEL VAN DE VERSCHILLENDE BRANCHES (T.O.V. HET AANTAL WINKELS)

Bron: Provincies in Cijfers

Impact

Ondernemers worden met diverse uitdagingen geconfronteerd (regelgeving, technologie en innovatie, milieu en duurzaamheid, krapte op de arbeidsmarkt ...). De stad kan niet op al deze uitdagingen een antwoord bieden, maar kan hen binnen haar mogelijkheden op diverse vlakken ondersteunen. Het verder inzetten en uitwerken van een ondernemersvriendelijk klimaat en beleid kan een bijdrage leveren aan een groeiende en veerkrachtige economie.

Eén van de voornaamste bedreigingen voor Diksmuide is leegstand waardoor de aantrekkelijkheid van de stad vermindert. Het is dus zaak deze trend te keren door een sturend beleid, onder meer door de opmaak van een gemeentelijke verordening. De effecten van het strategisch commercieel plan moeten in kaart gebracht worden.

Niet enkel de detailhandel verdient de nodige aandacht, maar ook de andere sectoren. Een gedegen studie en ruimtelijke analyse kan aangewezen zijn om meer oppervlakte voor bedrijvigheid te creëren.

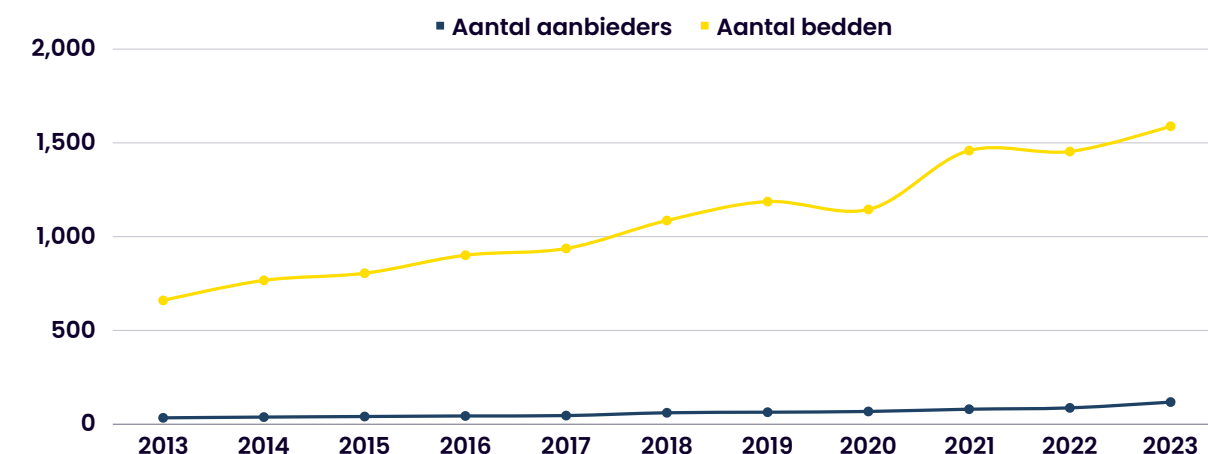
TOERISME

Toerisme is een belangrijke troef van Diksmuide. De stad wordt meer en meer een aantrekkingspool voor rust en natuur. Landschapsbeleving en de beleving op, naast en rond het water staan centraal zonder de dynamiek van het toeristisch centrum en het oorlogsverhaal in te perken. Toeristen komen vooral naar Diksmuide om te genieten van wat het landschap en de natuur te bieden hebben.

Onderstaande grafiek geeft de evolutie van het aanbod logies in Diksmuide weer. We merken sinds 2016 een grote groei aan aanbieders van vakantiewoningen, vooral huizen op het platteland en voormalige hoeves krijgen een nieuwe toeristische functie. Begin september 2023 beschikt Diksmuide over:

- Vijf hotels met samen 84 kamers en 288 bedden
- 26 B&B's met samen 15 kamers en 352 bedden
- 83 vakantiewoningen goed voor 889 bedden
- Een sport / groepslogie met 120 bedden
- Drie kampeer- en bivakterreinen met losse plaatsen, goed voor 128 slaapplaatsen

Evolutie aanbod logies

Bron: Provincies in Cijfers

De gemiddelde bezetting van deze logies bedraagt 30%. In vakantiewoningen is er een lagere bezettingsgraad dan hotels en gastenkamers.

Naast het verblijfstoerisme speelt ook het dagtoerisme een belangrijke rol. Het aantal dagtoeristen is moeilijk te tellen. De dienst toerisme mocht in 2022 alvast 17.765 bezoekers ontvangen op de dienst. De top van betalende bezienswaardigheden, het Museum aan de IJzer en de Dodengang, zagen vooral in de herdenkingsperiode heel veel bezoekers met een absolute piek in 2014 met respectievelijk 146.093 en 189.794 bezoekers. Door het einde van de herdenkingsperiode en corona is dit teruggevallen naar 51.556 en 46.614 bezoekers in 2022. Over de periode januari – augustus van dit jaar zien we een stijging van het aantal bezoekers met 8% t.o.v. 2022. We zien ook steeds meer (omgevings-)recreanten in onze natuurgebieden, op de wandelroutes, op het water en de fietsnetwerken.

Het Kenniscentrum van Westtoer berekende de werkgelegenheid binnen de toeristische sector in Diksmuide. Volgens hen bracht de toeristische sector in 2022 samen 15.199.147 euro omzet met zich mee, goed voor 228 voltijdse equivalenten. Deze mensen leven uiteraard niet allemaal voltijds en direct van het toerisme. Voor 2/3 is dit als ondernemen of werknemer in een toeristisch bedrijf, anderen verdienen aan het toerisme als toeleverancier.

Impact

Diksmuide is en blijft een toeristische trekpleister door de vele troeven die de stad en omgeving bieden. De uitdaging hierbij is blijven vernieuwen en innoveren om aan de veranderende verwachtingen te blijven voldoen zonder aan authenticiteit in te boeten. De samenwerking met de lokale en bovenlokale (zoals Westtoer) partners is daarin onontbeerlijk.

Het is wel zaak om o.a. via nudging toeristen aan te trekken naar het centrum om zo ook daar de lokale economie aan te zwengelen. Dit kan door infrastructurele ingrepen zoals uitgeruste fietsenstallingen en groenaanleg, maar ook door meer subtiele zaken zoals, bewegwijzering en parkeerbeleid.

Een kleinere kanttekening: de lagere bezetting van vakantiewoningen zou kunnen duiden op een fiscaalvriendelijke uitweg om leegstand of belasting op een tweede verblijf te vermijden. De lokale fiscale reglementering kan hierop gescreend worden. Anderzijds merken we dat handelspanden worden omgevormd tot vakantiewoningen. Dit komt de logiescapaciteit ten goede, maar beperkt wel de kansen tot de verdere uitbouw van de detailhandel.

LAND- EN TUINBOUW

Diksmuide is een echte landbouwgemeente, in 2022 had 89,2% van de totale oppervlakte een bestemming agrarisch gebied. De gebruikte landbouwgrond bestond voor 70,6% uit akkerbouw, 29,3% uit blijvend grasland, 0,1% uit teelt vaste planten en 0,03% uit teelt in serres. Voedermais, tarwe en aardappelen worden hier vaak verbouwd.

			
Oppervlakte bestemd voor landbouw	89,2%	85,7%	57,6%
Aantal landbouwbedrijven	340	2.838	22.449

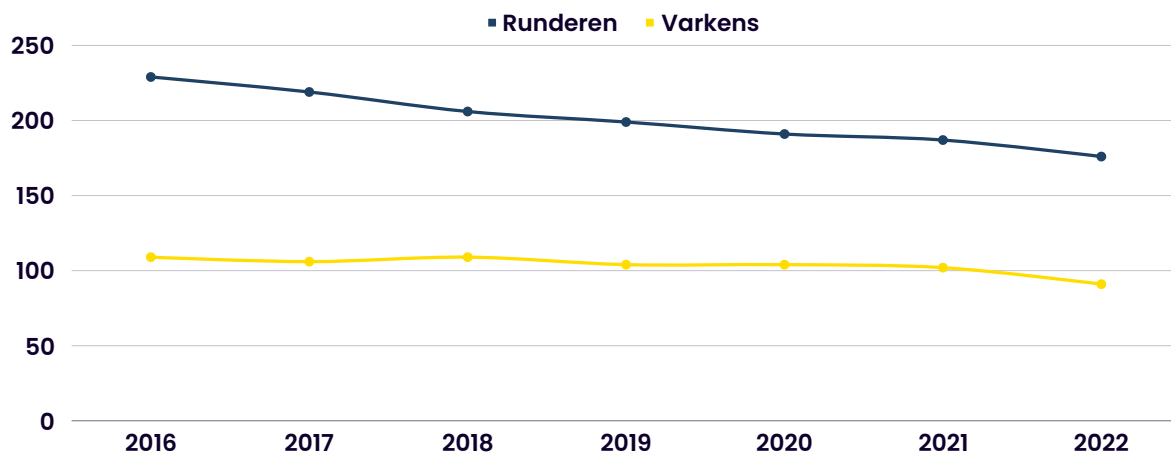
Bron: Provincies in Cijfers

In 2022 waren er in Diksmuide 340 landbouwbedrijven waarvan 9 bio-landbouwbedrijven. In 2001 waren dat er nog 441, het aantal landbouwbedrijven is over de jaren heen dus afgenomen. Ook in de rest van Vlaanderen is het aantal landbouwbedrijven gedaald. Naast Diksmuide zijn er nog vier andere gemeenten met meer dan 300 landbouwbedrijven, in 2001 waren dit er nog 19.

De verwachting is dat het aantal landbouwbedrijven in de komende jaren verder zal afnemen. Bijna 55% van de Belgische landbouwbedrijven wordt namelijk geleid door een 55-plusser en tegelijk is er voor maar liefst 88% van de landbouwers ouder dan 50 jaar geen opvolging. Redenen hiervoor zijn het lage inkomen omwille van de lage voedselprijzen voor landbouwers, de moeilijke toegang tot grond door de hoge grondprijzen en aanwending van landbouwgrond voor bos, woonuitbreiding en industrie en de bedrijfsonzekerheid omwille van de huidige vergunningsregulering.

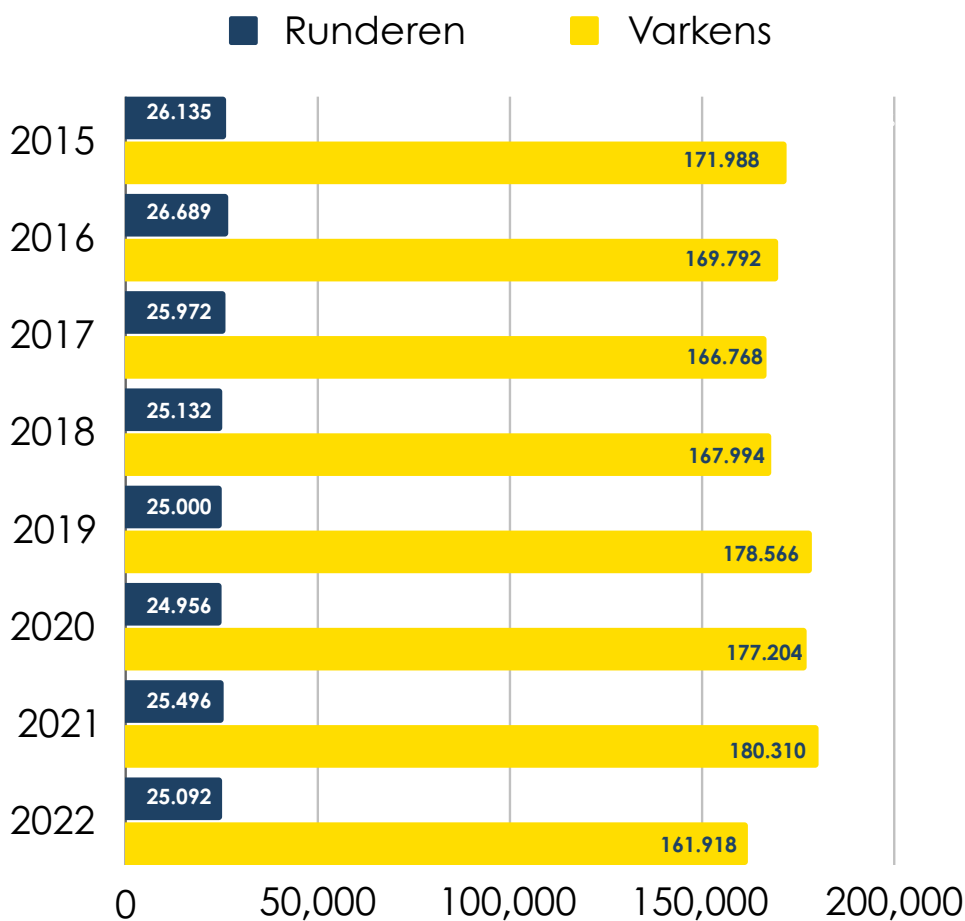
Omwille van schaalvergroting is de daling van het aantal dieren in de intensieve veeteelt (runderen en varkens) in Diksmuide niet evenredig gedaald met het aantal bedrijven in die sector. Wat het pluimvee betreft is er zelfs een stijging van 98,6% in de periode 2011 – 2021.

Evolutie aantal bedrijven in intensieve veeteelt

Bron: Provincies in Cijfers

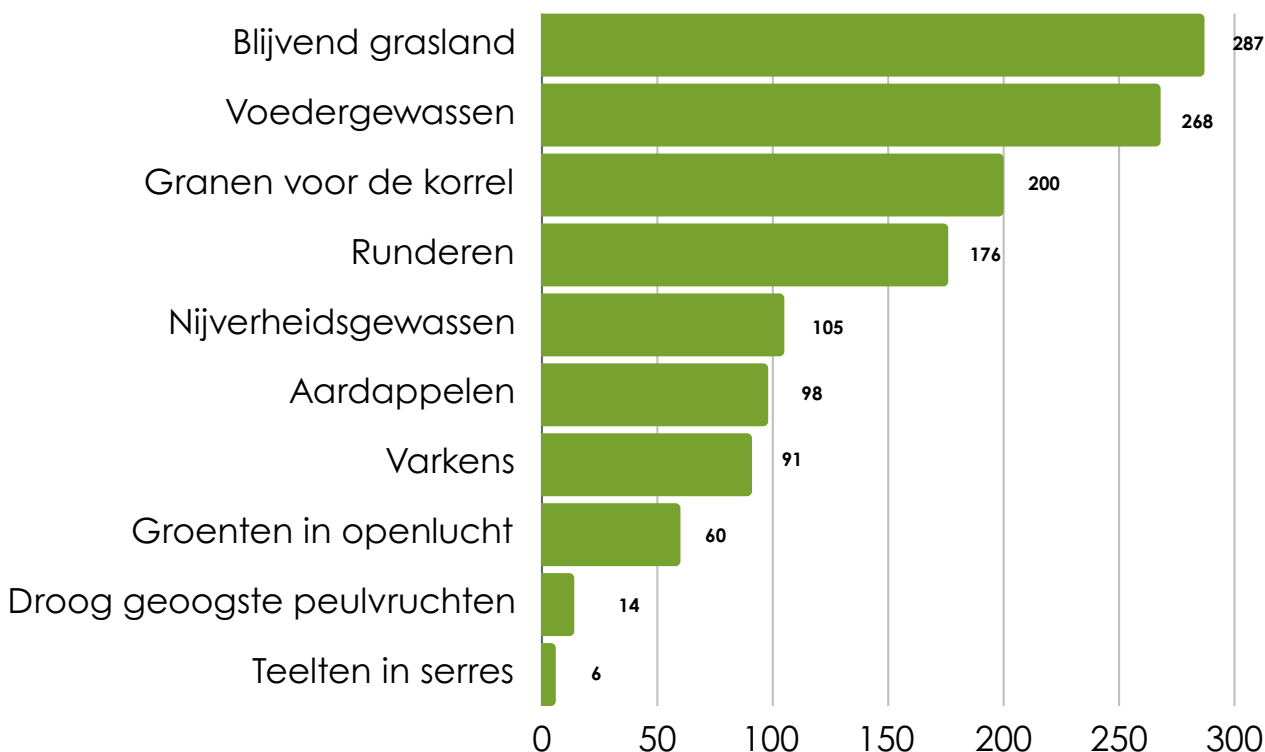
EVOLUTIE AANTAL DIEREN IN INTENSIEVE VEETEELT

Bron: Provincies in Cijfers

De 340 Diksmuidse landbouwbedrijven focussen op verschillende categorieën binnen de land- en tuinbouw. Een groot aantal landbouwbedrijven heeft een tak akkerbouw: 82% van alle landbouwbedrijven beheert immers blijvend grasland, 77% teelt voedergewassen en 57% teelt graangewassen voor de korrel.

LANDBOUWBEDRIJVEN PER CATEGORIE

Bron: Provincies in Cijfers

Naast de traditionele landbouwbedrijven telt Diksmuide in 2023 ook 14 hoeveproducenten en 8 zorgboerderijen. Binnen het agrobusinesscomplex zijn er 816 loontrekkenden en zelfstandigen tewerkgesteld. Hiervan zijn 609 loontrekkende werknemers tewerkgesteld in industrie en diensten, 58 loontrekkenden in land- en tuinbouw en 149 als zelfstandige.

Impact

Het toenemend aantal vrijgekomen hoeves (door stopzetting landbouwactiviteiten) leidt tot een toename van het aantal zonevreemde sites. Vrijgekomen hoeves worden quasi niet heringevuld met een landbouwfunctie. Dit leidt tot bijkomende onttrekking van landbouwgrond aan het landbouwgebied (fenomeen van vertuining). De nieuwe zonevreemde bewoners trachten veelal het maximum uit de zonevreemde mogelijkheden te halen waaruit kan worden afgeleid dat dit vaak om kapitaalkrachtige aanvragers gaat.

04 GROENE ZEE

THEMA'S

01 — RUIMTE IN CIJFERS

Hoe kan Diksmuide ruimtelijk gesitueerd worden? Wat is onze bevolkingsdichtheid? Hoe is het gesteld met open ruimte en ruimtebeslag?

02 — KLIMAAT EN ENERGIE

Hoe evolueert de CO₂-uitstoot in Diksmuide? Wat zijn de grootste veroorzakers van CO₂-uitstoot in onze stad? In welke mate wordt de verbruikte energie op een hernieuwbare manier geproduceerd?

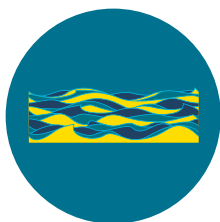
03 — GROEN EN NATUUR

Hoe ziet het landschap van Diksmuide er uit? Welk aandeel groen ruimtebeslag kent Diksmuide? In welke mate is de groene ruimte toegankelijk voor de inwoners? Hoe ziet het groenbestand van de stad er voornamelijk uit?

04 — AFVAL

Hoe is de huis-aan-huis ophaling in Diksmuide geëvolueerd? Wordt er veel gerecycleerd in Diksmuide? Wat wordt vooral binnengebracht op het recyclagepark?

05 — WATER

Hoe is het gesteld met de waterkwaliteit in Diksmuide? Wat is de riolerings- en zuiveringsgraad? In welke mate gebruiken Diksmuidelingen grondwater? Hoeveel water verbruiken Diksmuidelingen gemiddeld per dag? Hoeveel ruimte is effectief overstroombaar gebied? Wat zeggen de prognoses over het aantal droge dagen en aantal dagen met zware neerslag?

06 — MOBILITEIT IN CIJFERS

In welke mate verplaatsen de Diksmuidelingen zich met de wagen, fiets of openbaar vervoer? Hoe ziet het wagenpark er uit? Hoe evolueert het aantal verkeersongevallen met gewonden? Wat zegt het nieuwe mobiliteitsplan?

Diksmuide, een groene zee

Onze stad is gesitueerd in de verre Westhoek, in vogelvlucht op zo'n 17 km van de zee en wordt doorsneden door de IJzer. In oppervlakte is Diksmuide de grootste van West-Vlaanderen. We hebben naast een stedelijke kern 14 deelgemeentes en een zeer uitgestrekt grondgebied van zo'n 15.500 hectare. Ons landschap is zeer divers en ook kwetsbaar: enerzijds hebben we ons stedelijk weefsel, maar daarnaast ook het open polderlandschap en historisch landschap.

Diksmuide wordt vooral beheerst door landbouw en wordt omringd door eerder stedelijke gebieden zoals Veurne, Nieuwpoort, Oostende, Torhout, Roeselare en Ieper. Diksmuide is een van de meest agrarische gebieden van Vlaanderen met een zeer laag aandeel bebouwde oppervlakte. Diksmuide grenst aan 9 buurgemeenten: Nieuwpoort, Middelkerke, Gistel, Koekelare, Kortemark, Houthulst, Lo-Reninge, Alveringem en Veurne.

Stad Diksmuide is, net als buurgemeenten Veurne en Nieuwpoort, volgens haar uitrustingsgraad een goed uitgerust centrum. Dit betekent dat de beschikbaarheid en bereikbaarheid van onderwijs, zorg, publieke en zakelijke dienstverlening, persoonlijke dienstverlening, horeca, detailhandel, cultuur en recreatie en sport goed is. Koekelare, Gistel, Alveringem, Lo-Reninge en Houthulst scoren minder. Middelkerke en Kortemark scoren zeer goed en goed als gemeente.

RUIMTE IN CIJFERS

In Diksmuide is de bevolkingsdichtheid relatief laag in vergelijking met de Westhoekgemeenten en ook zeer laag in vergelijking met het Vlaams Gewest. In 2023 woonden er in Diksmuide immers slechts 114 inwoners per km² terwijl de bevolkingsdichtheid in West-Vlaanderen 382 inwoners per km² en in het Vlaams Gewest zelfs 498 inwoners per km² bedroeg. Deze lagere bevolkingsdichtheid is het gevolg van het uitgestrekte grondgebied van Diksmuide. 32% van de bevolking leeft in Diksmuide centrum. Het omliggende gebied is zeer dunbevolkt en bestaat voornamelijk uit open ruimte en (een eerder klein aandeel) natuurgebied. Diksmuide centrum is met 2.833 inwoners per km² het dichtstbevolkt, daarnaast halen Esen, Keiem, Beerst en Leke de kaap van 100 inwoners per km².

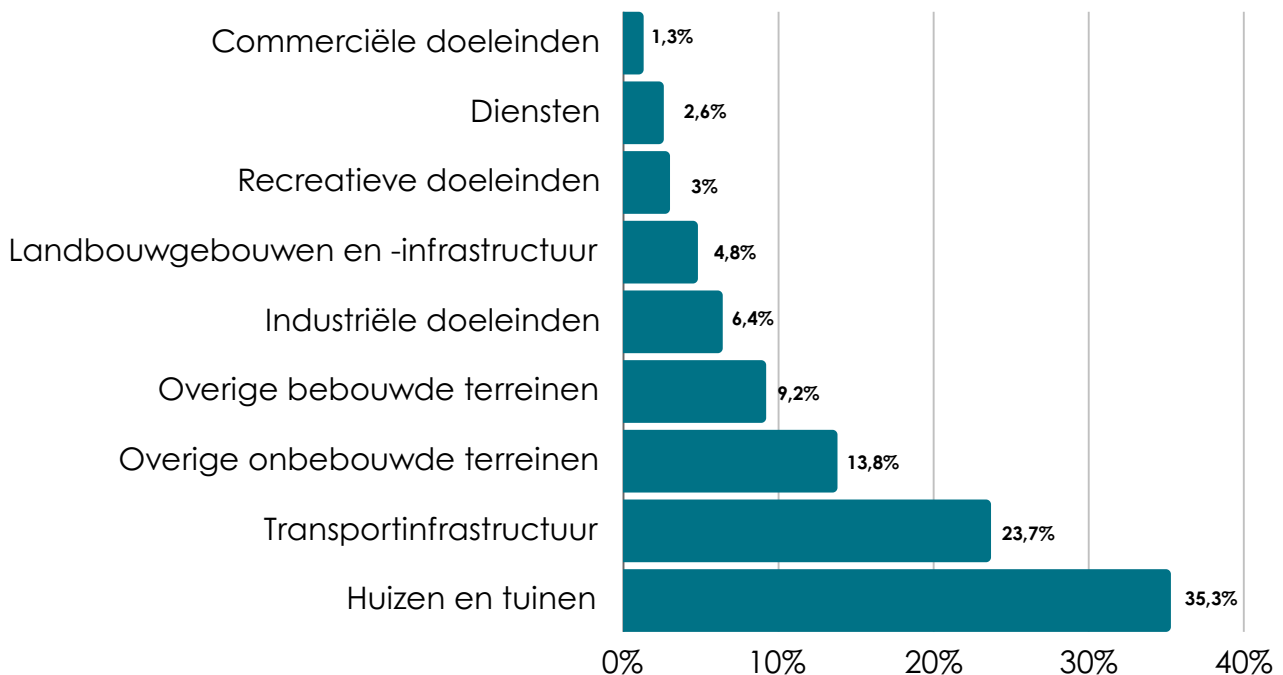
			
Oppervlakte (hectare)	15.440	6.842 (gem)	4.541 (gem)
Bevolkingsdichtheid	114	175	498
Ruimtebeslag* (t.o.v. totale oppervlakte (2019))	14%	19%	33%
Open ruimte (t.o.v. totale oppervlakte) (2019)	86,5%	81,2%	66,7%
Bebouwde oppervlakte (t.o.v. totale oppervlakte) (2021)	10,2%	14,7%	28,7%

Bron: Provincies in Cijfers

We kennen een lage bebouwde oppervlakte (10,2%) ten opzichte van de referentieregio (14,7%) en als landelijke gemeente een zeer lage bebouwde oppervlakte ten opzichte van het Vlaams gewest (28,7%).

In absolute cijfers is er in de periode 2013-2019 51 ha ruimtebeslag bijgekomen. In die periode verloor Diksmuide zo'n 233 m² of 0,02 ha open ruimte per dag. Diksmuide scoort op dat vlak slechter dan het West-Vlaams gemiddelde van 185 m² en Vlaams gemiddelde van 168 m² per dag. Het is de ambitie van Vlaanderen het bijkomend ruimtebeslag te reduceren naar 3ha per dag tegen 2025 en 0 ha/dag tegen 2040.

LANDGEBRUIK BINNEN RUIMTEBESLAG

Bron: Provincies in Cijfers

Een belangrijk onderdeel van ruimtebeslag is verharding. Verharding is het afdekken van de bodem met kunstmatige materialen zoals gebouwen, wegen, parkeerterreinen en terrassen. Een hoge graad van verharding leidt tot een groter risico op overstromingen, minder waterinfiltratie en -berging, hitteproblemen in stads- en dorpskernen, minder CO₂-opslag door planten en bodem en een verlies aan biodiversiteit. In 2022 was in Diksmuide 6,6% van de totale oppervlakte verhard. Ook hier scoort Diksmuide een pak beter dan West-Vlaanderen met 14,4% en het Vlaams Gewest met 15,1%. Met de ondertekening van het lokaal energie- en klimaatpact (zie verder) heeft het lokaal bestuur Diksmuide zich geëngageerd om 1m² te ontharden per inwoner tegen 2030. Op 26 maart 2023 werd in de stad reeds 6.986 m² onthard, dit komt neer op 41,9% van de einddoelstelling.

Diksmuide is met een oppervlakte van 15.440 hectare de grootste van West-Vlaanderen. Akkers en grasland domineren de invulling van de open ruimte in Diksmuide. Het is dan ook een van de meest agrarische gebieden van Vlaanderen met een zeer laag aandeel bebouwde oppervlakte. We hebben 370 kilometer bermen die door de stad moeten onderhouden en gemaaid worden, 7 kilometer hagen op het openbaar domein dit door de gemeente moeten onderhouden en gesnoeid worden, net als het onderhoud van 18 begraafplaatsen.

Impact

Het uitgestrekte grondgebied van Diksmuide brengt diverse opportuniteiten in kader van het gebruik van open ruimtes als toeristische trekpleisters met zich mee. Anderzijds zorgt deze unieke samenstelling van kleine dorpen en deelgemeenten voor een aantal specifieke aandachtspunten en uitdagingen op vlak van dienstverlening, mobiliteit, woonbeleid, ontmoeting en vrije tijd.

Het landelijke karakter van de stad en bijhorende uitgestrektheid zorgt voor diverse (financiële) uitdagingen op vlak van onderhoud openbaar domein:

- veel landelijke wegen en een groot wegennet in eigen beheer
- een ruim openbaar verlichtingsnet
- hoge kosten voor huis-aan-huis-ophaling van afval
- intensief bermbeheer door de vele landelijke wegen
- ruimen van grachten en bijbehorend afvoer van slib
- veel trage wegen die het nodige onderhoud vragen

KLIMAAT EN ENERGIE

Klimaat

De CO₂-uitstoot in Diksmuide bleef gedurende enkele jaren redelijk stabiel, maar vertoont nu opnieuw een stijgende trend.

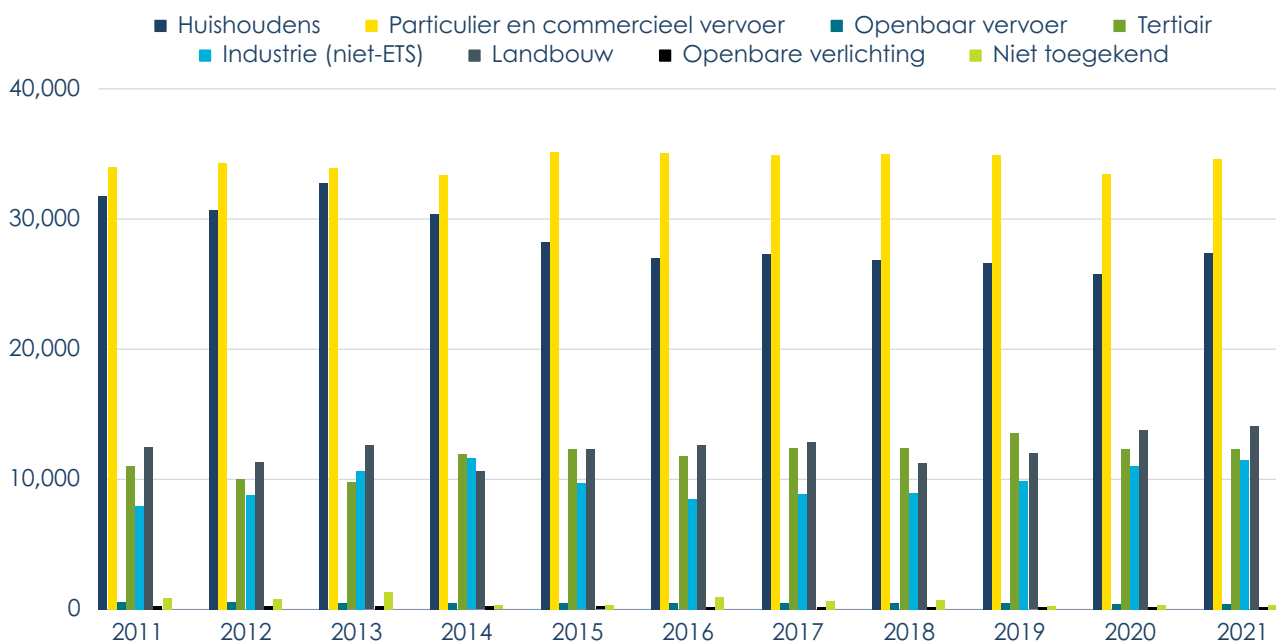
Evolutie CO₂-emissie (in ton)

Bron: Provincies in Cijfers

De twee voornaamste sectoren die verantwoordelijk zijn voor de CO₂-uitstoot zijn het vervoer en huishoudens. Binnen de huishoudens is er een duidelijke daling in de uitstoot waar te nemen, terwijl het vervoer juist een toename laat zien. Deze stijging kan voornamelijk worden toegeschreven aan een aanzienlijk aandeel particulier en commercieel vervoer over de gewestwegen. Gezien het feit dat er aanzienlijke kilometers aan gewestwegen door ons grondgebied lopen, lijkt deze situatie begrijpelijk.

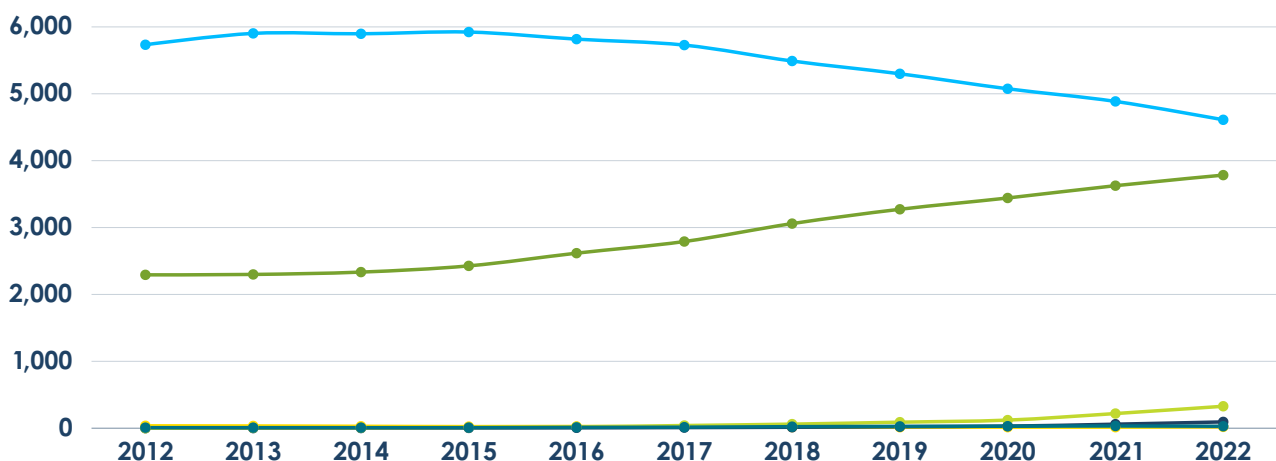
EVOLUTIE CO₂-UITSTOOT IN DIKSMUIDE PER SECTOR (IN TON)

Bron: Provincies in Cijfers

Ondanks strengere CO₂-emissienormen voor nieuwe voertuigen en initiatieven zoals de verschuiving naar fietsgebruik, vertoonde de emissie van broeikasgassen door transport toch een stijging vanwege de toegenomen transportvolumes. Ook de stijging in het aantal personenwagens en de aanschaf van zwaardere voertuigen, zoals SUV's, hebben bijgedragen aan deze toename van uitstoot. Opmerkelijk is dat de adoptie van elektrische en hybride voertuigen pas recentelijk echt is versneld.

Evolutie van de ingeschreven personenwagens per brandstoftype (2011-2022)

Bron: Provincies in Cijfers

Vooral binnen de industriële, agrarische en tertiaire sectoren is de CO₂-uitstoot aanzienlijk toegenomen. Ondanks het feit dat Diksmuide sterk gekenmerkt wordt door landbouw, is de toename aan CO₂-uitstoot in vergelijking met West-Vlaanderen en het Vlaams Gewest relatief bescheiden. De toename in de industriële en tertiaire sector is deels te wijten aan de uitbreiding met het industrieterrein Oude Barriere en de kleinhandelszone in de Esenweg.

Procentuele groei 2021 t.o.v. 2011			
Huishoudens	-14%	-12,7%	-13,2%
Particulier en commercieel vervoer	1,7%	0,7%	1,2%
Openbaar vervoer	-23,3%	-22,2%	-21,2%
Tertiair	11,9%	-1,5%	0,1%
Industrie (niet-ETS)	44,4%	-5,6%	-8,9%
Landbouw	13,4%	17,3%	28,4%
Openbare verlichting	-38,1%	-31,4%	-28,6%
CO ₂ -emissie niet toegekend	-57,8%	-9,5%	-31,4%
Totaal	1,9%	-4,4%	-4,6%

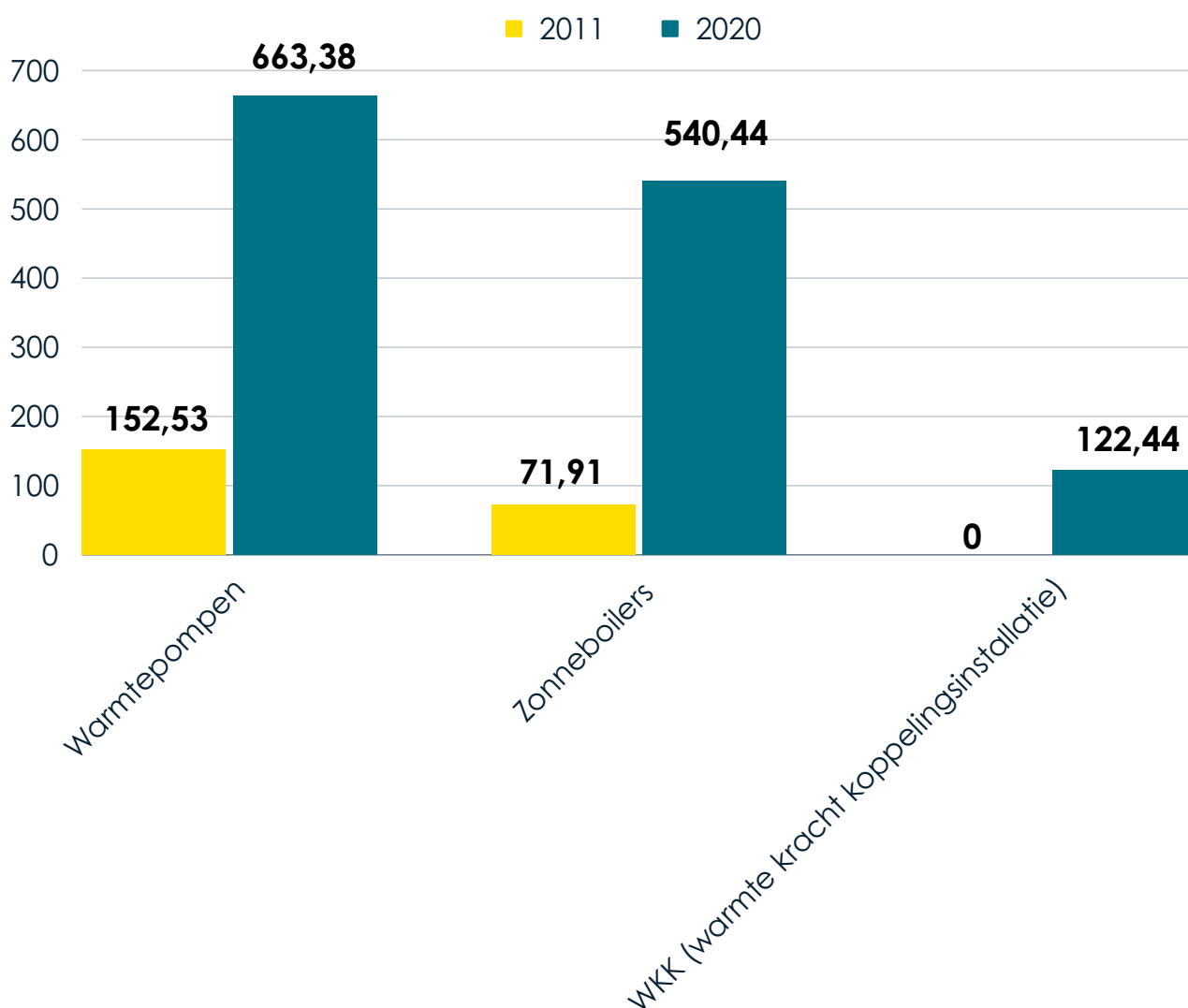
Bron: Provincies in Cijfers

Impact

Het lokaal bestuur streeft ernaar om de CO₂-uitstoot van de eigen gebouwen en technische infrastructuur tegen 2030 met 40% te verminderen ten opzichte van 2015. Deze doelstelling is herrekend naar een reductie van 29,3% in vergelijking met het referentiejaar 2019. Binnen het LEKP 2.0 (Lokaal Energie- en Klimaatplan) is deze ambitie verder aangescherpt, met als streefdoel een CO₂-reductie van 55%, inclusief een uitbreiding van de eigen mobiliteit.

Wij hebben als lokaal bestuur een beperkte impact op de CO₂-uitstoot door mobiliteit. Vooral bovenlokale overheden houden de sleutels in handen voor wat betreft de gewestwegen. Wat de impact van het regionaal mobiliteitsplan en de laad- en loskade aan de IJzer op de industriezone Heernisse zal zijn, is nog niet gekend.

EVOLUTIE PRODUCTIE VAN HERNIEUWBARE WARMTE IN MWH

Bron: Provincies in Cijfers

Binnen het Ruimtelijk Uitvoeringsplan (RUP) voor het centrum is met name in het historische stadsdeel de installatie van zonnepanelen onderhevig aan vergunningsplicht. Bovendien dienen vergunningsaanvragen die binnen het beschermde stadsgezicht vallen ook een advies van Onroerend Erfgoed te verkrijgen. Dit wordt veelal negatief geadviseerd. Recentelijk merken we een lichte versoepeling opgemerkt in de adviespraktijk van Onroerend Erfgoed met betrekking tot dergelijke dossiers.

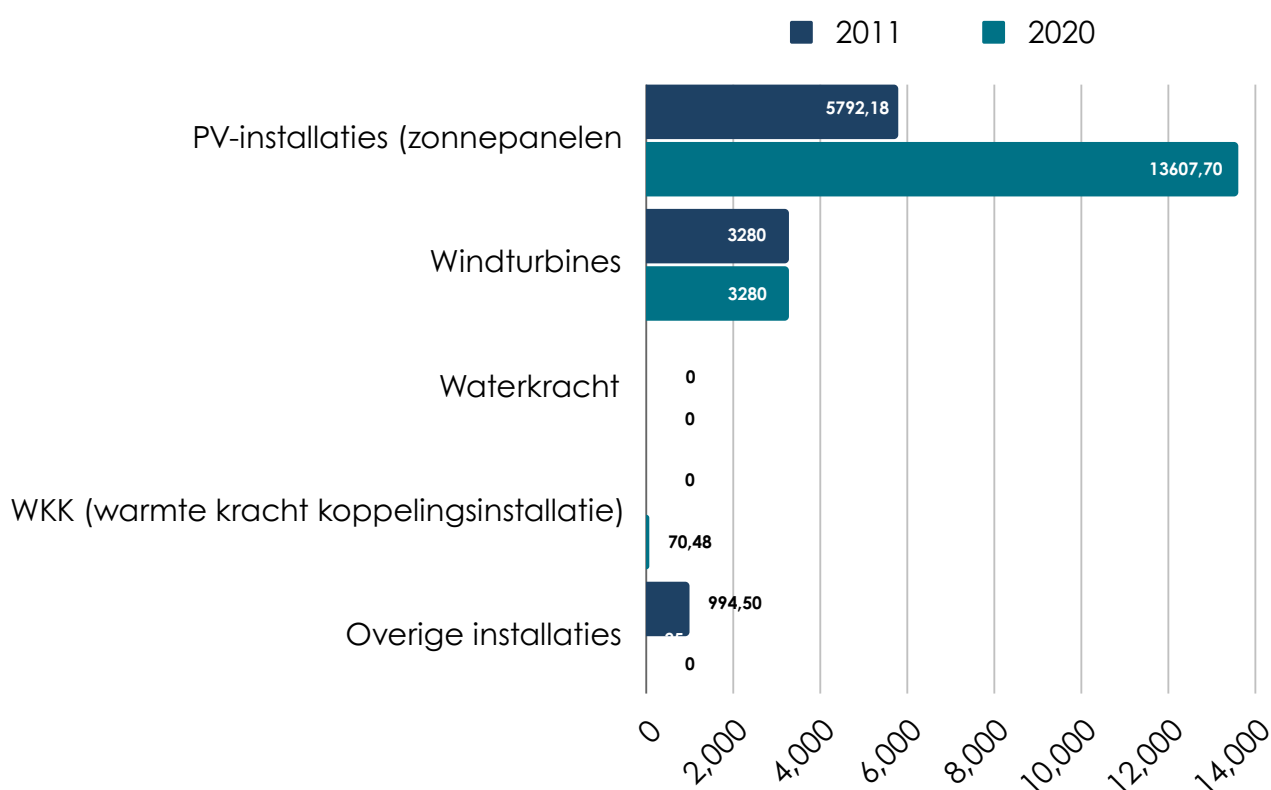
Impact

Een ruimtelijke beleidsvisie op hernieuwbare energie (plaatsing van windturbines, zonneparken ...) kan op stadsniveau door lokale beleidsmakers opgemaakt worden of mee gestuurd worden samen met andere bevoegde overheden om de vele belemmeringen weg te nemen. Ook maatschappelijke acceptatie is een aandachtspunt.

Energie

In 2020 werd ongeveer 17,0% van het totale elektriciteitsverbruik in Diksmuide op een hernieuwbare manier opgewekt. Er is nog aanzienlijke ruimte voor groei in het gebruik van zonnepanelen, aangezien slechts 5,1% van het zonnepotentieel van de daken benut werd op 1 januari 2022. In Diksmuide staan er twee middelgrote windturbines met een totaal vermogen van 1,60 MW. Als lokaal bestuur participeren we in de intercommunale Efin, zo participeren we mee in bedrijven die energie produceren zoals Luminus, de windmolenparken op zee en een bedrijf dat zonne-energie opwekt. Via deze samenwerking maakt Diksmuide gebruik van hernieuwbare energie die elders is opgewekt.

EVOLUTIE GESCHATTE PRODUCTIE VAN HERNIEUWBARE ELEKTRICITEIT IN MWH

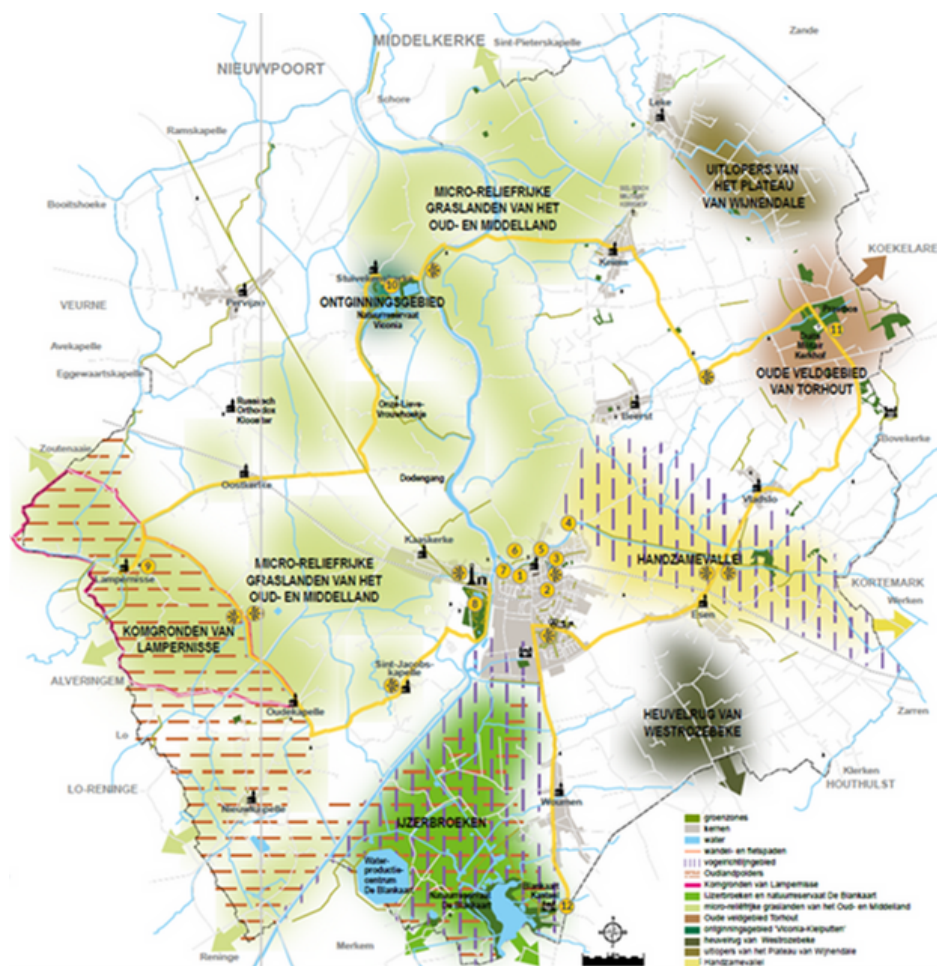
Bron: Provincies in Cijfers

GROEN EN NATUUR

Diksmuide wordt gekenmerkt door een aantal specifiek ruimtelijke aspecten, die het ontstaan en de groei bepaald hebben: de ligging aan de monding van de Handzamevaart in de IJzer, de diversiteit in traditionele landschappen en de ligging op de rand van het poldergebied.

Diksmuide is gesitueerd op de scheidingslijn tussen de polders en de zand(leem)streek. In het oosten maakt Diksmuide deel uit van de zandige en de zandlemige gebieden, terwijl het westelijke gedeelte tot de poldergebieden behoort. Deze bodemkundige indeling komt tevens tot uitdrukking in de landschappelijke streken. Er zijn de kustpolders (westelijk), de zandstreek (noordoostelijk) en de zandleemstreek (zuidoostelijk). Deze fysische basisstructuur bepaalt niet alleen de rijk gevarieerde landschaps-ecologische structuur in de regio en Diksmuide, maar ook de landbouw- en zelfs de nederzettingsstructuur.

De IJzer doorkruist Diksmuide in noord-zuidrichting. De vallei van deze rivier is structuurbepalend voor de regio en voor Vlaanderen.

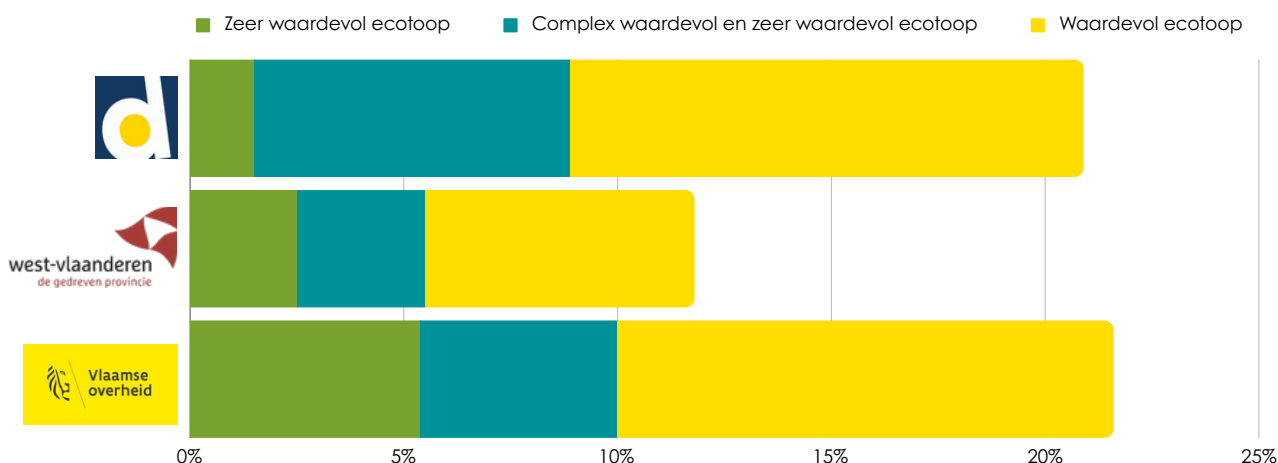

Groen ruimtebeslag

In Diksmuide is 4,1% van de oppervlakte volgens de ruimteboekhouding ingekleurd als groene bestemming. Het gaat om de bestemming natuur en reservaat, bos en overig groen (parkgebieden, bufferzones, speelbossen ...). Deze oppervlakte is lager dan West-Vlaanderen (6,9%) en lager dan het Vlaams Gewest (15,5%).

De indicator 'groene ruimte binnen het ruimtebeslag' geeft een beeld van onder andere tuinen en ingesloten stukjes groen of onbebouwde ruimte binnen het ruimtebeslag. Deze groene ruimte is belangrijk voor de leefkwaliteit. In 2019 telde Diksmuide 8.189.200 m² groene ruimte of 40,2% van het ruimtebeslag. In 2013 was dit nog 41,3%. Daarnaast is er in Diksmuide 41,95 hectare bomen en 1.279,92 hectare gras en struiken (niet-landbouw). Dit betekent dat ongeveer 11% van de totale oppervlakte van Diksmuide bedekt is met bomen, gras en struiken.

WAARDEVOLLE ECOTOPEN VOLGENS DE BIOLOGISCHE WAARDERINGSKAART, % T.O.V. TOTALE OPPERVLAKTE (2020)

Bron: Provincies in Cijfers

Diksmuide beschikt ook over heel wat biologisch waardevol gebied. Hieronder vallen onder andere, de Oudlandpolders in Lampernisse, De Viconiakleiputten en het gebied Ijzer- en Handzamevallei.

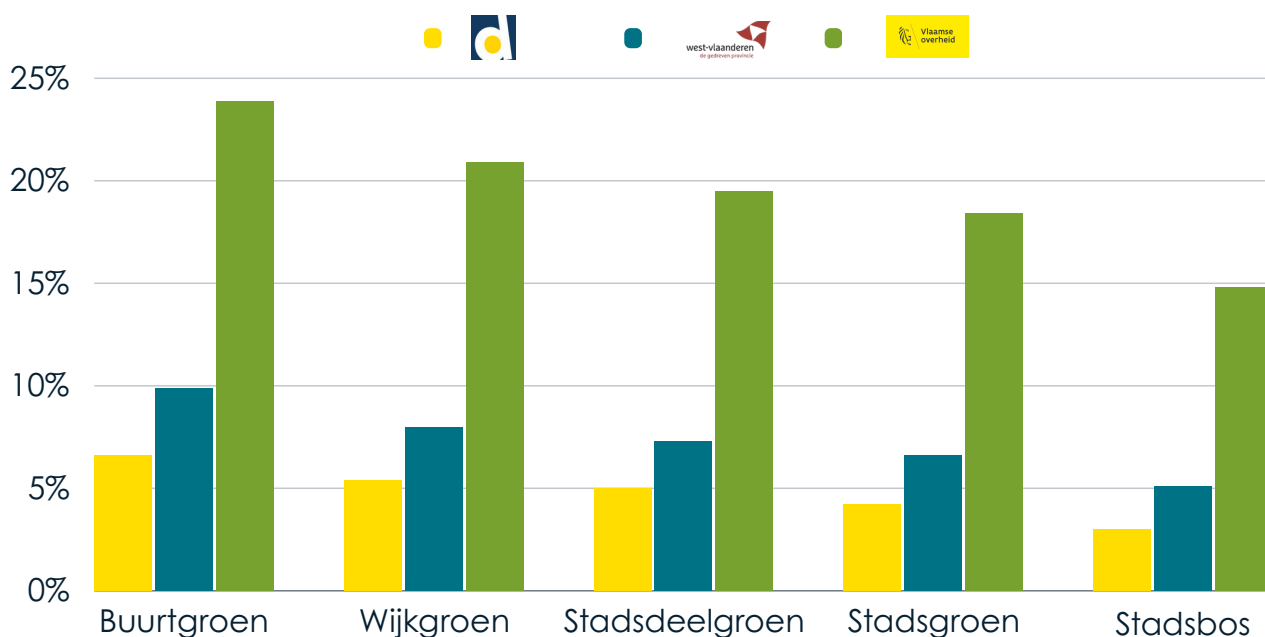
Groenbestand

Diksmuide beschikt, mede door de passage van twee wereldoorlogen, over een vrij jong bomenbestand van 5.500 hoogstammige bomen (exclusief bomen in de stedelijke parken). Daarnaast bevat het groenpatrimonium 26 ha gazon, anderhalve ha bloemrijke graslanden, ruim drie ha heesters en 7km hagen. Diksmuide beschikt over een totaal van 370 km wegbermen of omgerekend ongeveer zo'n 60 ha natuur aan de rand van de weg.

Via het Lokaal Energie- en Klimaatpact (LEKP) heeft Diksmuide zich ertoe geëngageerd om één boom en 0,5 metergeveltuint of haag per inwoner extra aan te planten tegen 2030. Op 12 februari 2023 werden 365 van de 16.676 bomen en 988 meter haag of geveltuintbeplanting aangeplant, inclusief houtkant. Dit komt neer op 2,2% van het totaal aan te planten bomen en 11,8% van het totaal extra meters haag of geveltuintbeplanting.

Toegankelijke groene ruimte is belangrijk voor de leefbaarheid en het welzijn van de inwoners. Het is een plaats waar mensen elkaar kunnen ontmoeten in de buurt waardoor het het sociaal contact bevordert, zorgt voor minder eenzaamheid bij ouderen en ook de sociale cohesie versterkt. Onderstaande grafiek geeft de oppervlakte toegankelijk groen weer. Met buurtgroen wordt groen bedoeld met een minimum oppervlakte van 0,2 ha, voor wijkgroen een minimum oppervlakte van 10 ha.

OPPERVLAKTE INGENOMEN DOOR VERSCHILLENDE TYPES TOEGANKELIJK GROEN, % T.O.V. TOTALE OPPERVLAKTE (2019)

Bron: Provincies in Cijfers

De grafiek toont aan dat het percentage ruimte beschikbaar voor gezinnen om elkaar te ontmoeten en te ontspannen in het groen t.o.v. de totale oppervlakte in Diksmuide lager ligt dan in West-Vlaanderen en het Vlaams Gewest. Als de verhouding van het aantal inwoners t.o.v. de oppervlakte toegankelijke groen ruimte bekeken wordt, kent Diksmuide per inwoner meer buurt- en wijkgroen en stadsdeelgroen. Enkel op vlak van stadsbos scoort Diksmuide nog wat minder dan het Vlaamse Gewest.

Impact

Het Lokaal Energie- en Klimaatpact wil 1 natuurgroenperk (van minstens 10m²) extra per 1.000 inwoners realiseren tegen 2030. Sinds 2021 werden reeds 5 natuurgroenperken extra aangeplant, goed voor 177m² en 30% van de te behalen doelstelling. Met de uitbreiding van het Vestingspark zetten we alvast een stap in de goeie richting. Inzetten op toegankelijke groene ruimte is in onze groene zee niet zo moeilijk te verwezenlijken, maar het is een aandachtspunt bij woonprojecten om zo ook jonge gezinnen aan te trekken.

Huis-aan-huis ophaling

In 2022 schakelde Diksmuide over van de vuilniszak naar een afvalcontainer. Niet iedereen schakelde over, vooral mensen die kleiner behuist zijn, kiezen nog voor de klassieke afvalzak. Onderstaande tabel geeft voor de categorie particulieren en tweede verblijvers het aantal aansluitpunten (AP) voor restafval en GFT weer in de periode 1/7/2022 tot en met 30/06/2023:

Omschrijving	Particulier	% Part	2de Verblijver	% 2e Verbl	Totaal	% Tot
Totaal AP - bakken & zakken	8252	100%	92	100%	8344	100%
AP met GFT container(s)	3944	47,79%	21	22,83%	3965	47,52%
AP zonder GFT cont	4308	52,21%	71	77,17%	4379	52,48%
AP met enkel GFT en geen rest cont	220	2,67%	4	4,35%	224	2,68%
AP met rest cont	6346	76,90%	29	31,52%	6375	76,40%
AP zonder rest cont	1906	23,10%	63	68,48%	1969	23,60%
AP met enkel rest en geen GFT cont	2622	31,77%	12	13,04%	2634	31,57%
AP met GFT en rest cont	3724	45,13%	17	18,48%	3741	44,83%
AP zonder cont	1686	20,43%	59	64,13%	1745	20,91%

Bron: gegevens IVVO

Hieruit blijkt dat meer dan de helft van de huishoudens nog niet over een GFT-container beschikt. Verdere sensibilisering zal noodzakelijk zijn om dit cijfer omhoog te krijgen zodat er minder groenten-, fruit- en tuinafval in het restafval terecht komt. Van de 3.944 aansluitpunten die over een GFT-container beschikken, zijn er een goeie 20% nog nooit aangeboden geweest. De GFT-container wordt gemiddeld 13,5 keer per jaar aangeboden.

Van alle aansluitpunten beschikt 76,90% wel over een restafvalcontainer. Van diegene die over een restafvalcontainer beschikken is 10% nog nooit aangeboden geweest. De huis-aan-huisophaling gebeurt sinds de omschakeling van zak naar bak tweewekelijks. Het gemiddeld aantal aanbiedingen van de containers per aansluitpunt ligt gebaseerd op onderstaande tabel ongeveer op 64%.

Container	Particulier	2e Verblijver	Totaal
RF container 40L	15,42	5,33	15,38
RF container 120L	17,41	12,23	17,39
RF container 140L	15,55	0	15,55
RF container 204L	18,99	3	18,97

Bron: gegevens IVVO

Deze omschakeling heeft er, samen met een uitbreiding van wat in de PMD mag en dat etensresten in de GFT-bak mogen, toe geleid dat de hoeveelheid restafval met 25,9% gezakt is ten voordele van 21,21% extra PMD en 5,21% extra GFT. Vanaf volgend jaar zullen de etensresten verplicht bij in de GFT-bak moeten waardoor deze trend zich nog verder zal zetten.

In 2022 werd er 9% minder papier en karton opgehaald huis-aan-huis, wat nog goed is voor 684 ton.

Inzameling op het recyclagepark

We bekijken ook even de inzamelgegevens van de verschillende aangeboden fracties op het recyclagepark en vergelijken de inzamelcijfers van 2022 met 2021. De gewichten worden uitgedrukt in ton.

Omschrijving	2021	2022	Vershil
Grof huisvuil	442,58	386,40	-12,69%
Bouw- en sloopafval	1.244,99	1.158,72	-6,93%
Gipskarton	88,48	77,42	-12,50%
Inert bouw- en sloopafval, keramisch	113,10	110,44	-2,35%
Asbesthoudend bouw- en sloopafval	212,34	74,18	-65,07%
Vlak glas	45,08	62,46	38,55%
Metalen gemengd	98,26	83,92	-14,59%
Niet-gevaarlijk houtafval	610,64	504,52	-17,38%
Tuinafval gemengd	2.407,36	2.112,96	-12,23%
Harde kunststof	127,92	119,56	-6,54%
Isomo, piepschuim	4,26	5,18	21,48%
Matrassen	9,21	19,31	109,54%
PMD	31,28	45,80	46,42%

Glas	93,96	105,14	11,89%
Papier en karton	349,34	354,24	1,40%
KGA	57,16	53,7	-6,06%
Textiel	17,89	18,18	1,62%

Bron: gegevens IVVO

We merken een grote daling op vlak van inzameling van asbest in het recyclagepark. Dat is hoofdzakelijk te linken aan de nieuwe regeling van IVVO, waarbij asbest aan huis wordt opgehaald. Op die manier werd 194 ton aan huis opgehaald.

Impact

Afvalbeheer vormt een cruciale uitdaging voor lokale besturen. De noodzaak om duurzaamheid te bevorderen en afval te verminderen, recycleren en hergebruiken, leidt tot complexe vraagstukken in verband met huis-aan-huis ophaling en inzameling op het recyclagepark. Het vereist een geïntegreerde aanpak waarbij bewustwording, technologische innovatie, milieuvriendelijke logistiek en financiële duurzaamheid centraal staan. De gigantische kostprijs van afvalophaling en afvalverwerking is, zeker ook gezien de uitgestrektheid van het grondgebied, een uitdaging voor onze stad.

WATER

Waterkwaliteit

In Vlaanderen geldt een verplichting om huishoudelijk afvalwater te zuiveren. Zoals blijkt uit onderstaande tabel doen we het zeer goed voor de uitgestrektheid van ons grondgebied. Het meeste afvalwater wordt afgevoerd via riolen en collectoren naar een rioolwaterzuiveringsinstallatie. Voor bepaalde woningen in het buitengebied wordt geen riolering gepland en moet het afvalwater individueel gezuiverd worden met een IBA (Individueel Behandelingsinstallatie Afvalwater). Volgens de VMM zijn er in Diksmuide 520 woningen niet aansluitbaar op de riolering. Hiervan moeten er nog 380 een IBA plaatsen. Daarnaast zijn er in Diksmuide ook 11 collectieve rietvelden die beheerd worden door Fluvius.

			
Zuiveringsgraad riolering (2021)	70,6%	69,1%	86%
Uitvoeringsgraad riolering (2021)	75,3%	73,5%	88,3%

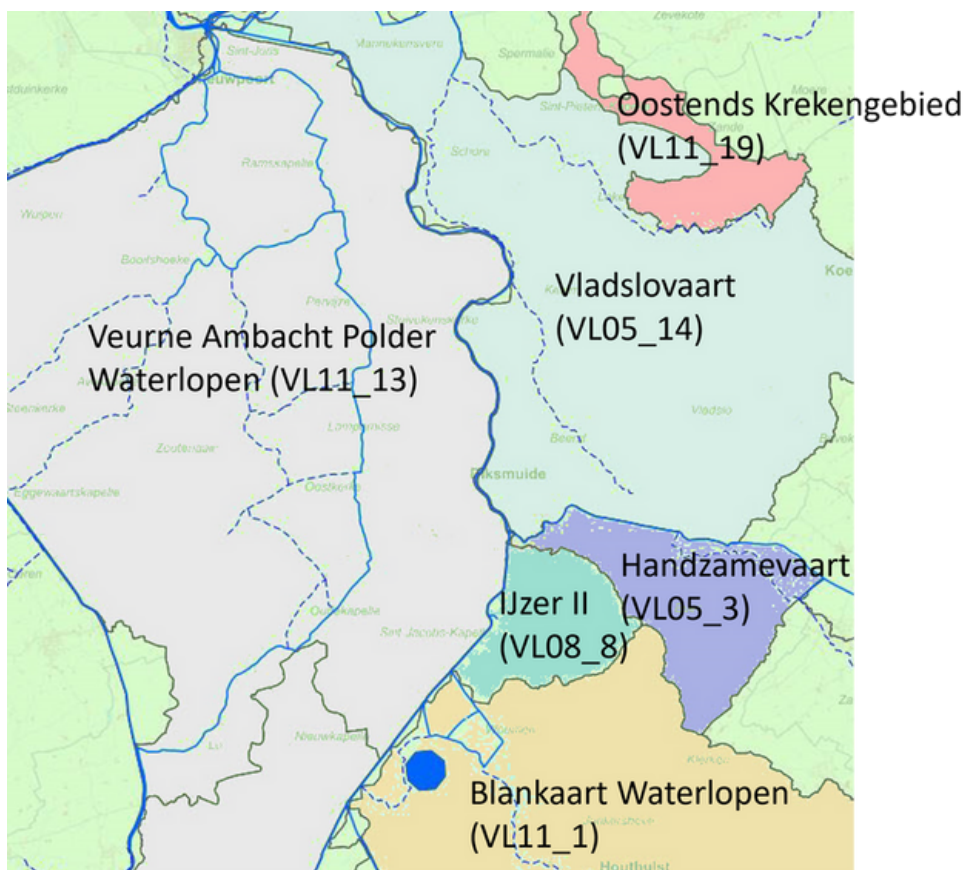
Bron: Provincies in Cijfers

Een belangrijk item hierin zijn de reductiedoelstellingen. Elke rioolbeheerder krijgt hierdoor een duidelijk beeld van de inspanningen (gescheiden riolering of IBA aanleggen) die de komende jaren moeten geleverd worden om vuilvracht op de waterlopen te reduceren. Zo zijn er een doelstellingen tegen 2027, 2033 en 2039. IE staat voor inwonersequivalent (IE) en wordt verrekend volgens een gemiddelde van 2,4 IE per woongelegenheid.

Totaal IE	Aan te sluiten IE tegen 2027	Aan te sluiten IE tegen 2033	Aan te sluiten IE tegen 2039
1852	673	590	590

Bron: Fluvius

Uitgesplitst per waterloop moeten volgende aansluitingen per inwonerequivalent gebeuren tegen 2039:

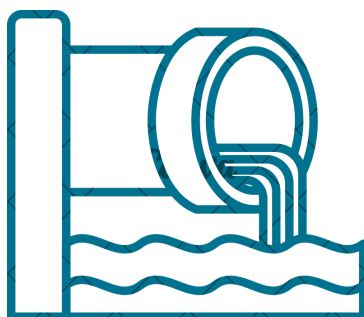

Aan te sluiten tegen 2039	Aan te sluiten IE
Blankaart Waterlopen (VL11_1) – ! aansluiten tegen 2027 !	83
Handzamevaart (VL05_3)	220
IJzer II (VL08_8)	28
Oostends Krekengebied (VL11_19)	38
Veurne Ambacht Polder Waterlopen (VL11_13)	362
Vladslovaart (VL05_14)	1121
Totaal	1852

Bron: Fluvius

Impact

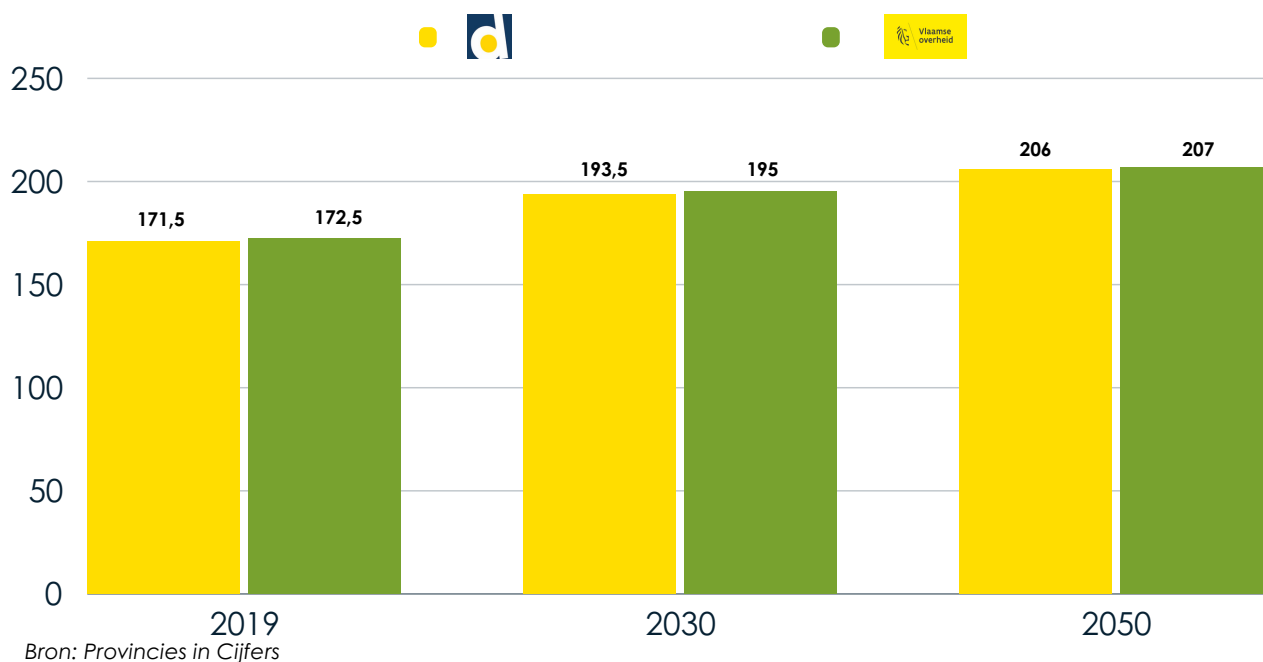
Zoals in de meeste landelijke gemeenten is de uitvoerings- en zuiveringsgraad van de rioleringen een uitdaging. Diksmuide staat hierin echter relatief ver en doet het zeer goed voor de uitgestrektheid van het grondgebied. De stad is op schema om de verplichtingen tegen 2027 te halen. Toch zal dit in de nabije toekomst de nodige vervangingsinvesteringen en onderhoudskosten met zich meebrengen. De stad wordt hierbij ondersteund door Fluvius.

WATERVERBRUIK

Het gebruik van grondwater wordt opgevolgd en gereguleerd. Bedrijven die meer dan 500 m³ grondwater per jaar willen oppompen, hebben een omgevingsvergunning nodig. Begin dit jaar waren er 253 vergunde grondwaterwinningen voor een totaal van 912.972 m³/jaar. Het jaarlijks vergund debiet per bedrijf ligt lager dan in West-Vlaanderen. Desalniettemin ziet de dienst ruimtelijke ordening door de langere periodes van droogte in de zomer en vaker voorkomende captatieverboden, een stijging in de gevraagde debieten voor grondwaterwinning voor landbouwactiviteiten (akkerbouw). Volgens de uitgewerkte scenario's van de VMM zullen het aantal droge dagen per jaar nog enorm toenemen, waardoor de vraag enkel nog groter zal worden. Het percentage landbouwpercelen met significante droogtestress zal van 2,2% in het huidige klimaat toenemen naar 9,6% in 2050.

AANTAL DROGE DAGEN PER JAAR - SCENARIO (DIKSMUIDE)

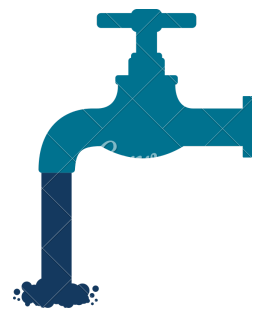

Voor winningen waarbij uitsluitend met handpomp wordt opgepompt en winningen van minder dan 500 m³/jaar voor uitsluitend huishoudelijke toepassingen geldt enkel een meldingsplicht. In 2018 waren er 139 gekende grondwatergebruikers. Hiervan zijn 110 woningen wel aansluitbaar op het leidingwaternetwerk, 29 niet. Naast dit gekende grondwatergebruik zijn er vermoedelijk nog veel niet gekende winningen.

Ondanks het feit dat het vaak regent in Vlaanderen, kent Vlaanderen een tekort aan grondwater. Het aantal droge periodes, grondwateronttrekkingen, actieve grondwaterverlagingen en verharde oppervlaktes nemen immers toe. Door meer hemelwater te hergebruiken en een langzamere wateropname in de grond te realiseren, kan het watertekort verminderd worden. Daarom heeft de stad Diksmuide zich via het Lokaal Energie- en Klimaatpact [1] geëngageerd om per inwoner 1 m³ extra opvang van hemelwateropvang voor hergebruik, buffering en infiltratie te voorzien tegen 2030. Op 12 februari 2023 was reeds 13,9% van de extra hemelwateropvang gerealiseerd.

Impact

Een sturend beleid op vlak van ruimtelijke ordening gecombineerd met een handhavingsbeleid kan antwoorden bieden op voormelde problematieken.

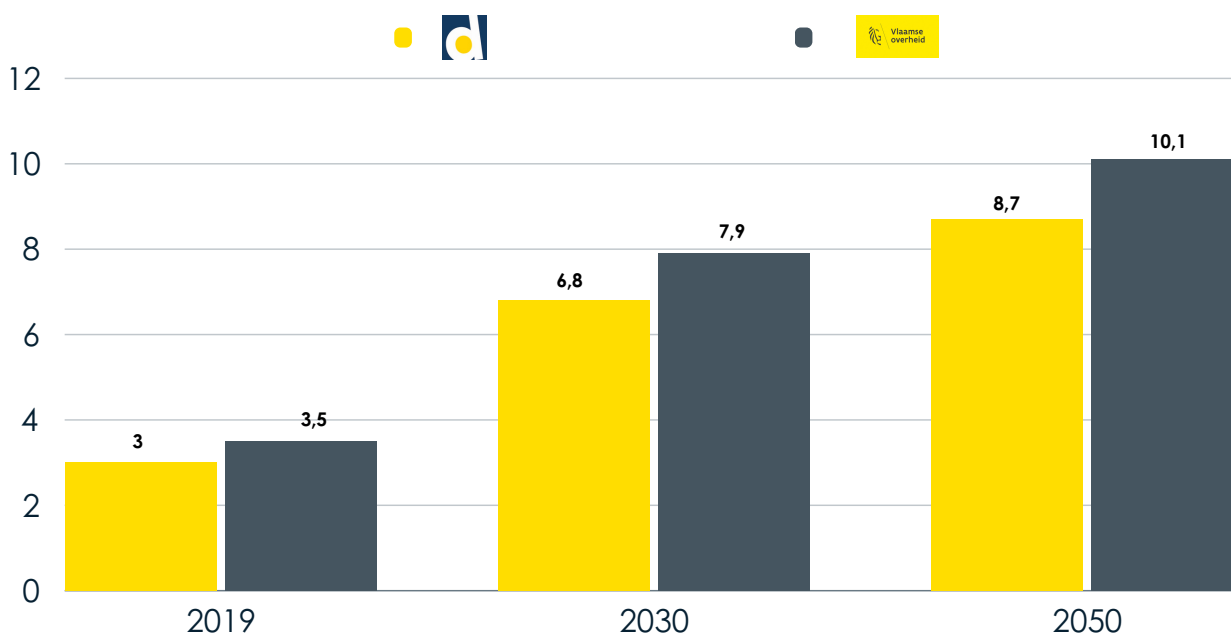

Wateroverlast

Verkopers en verhuurders van panden of gronden zijn verplicht om kandidaat-kopers of huurders erover te informeren als hun goed in overstromingsgevoelig gebied ligt aan de hand van een watertoetskaart. De kaarten met overstromingsgevoelige gebieden zijn een set van 3 kaarten. Voor elke overstromingsbron (fluviaal, pluviaal of vanuit de zee) is een kaart voorzien met weergaven van de overstromingskansen.

Volgens de scenario's van de VMM zullen het aantal dagen met zware neerslag (20mm of meer) nog gevoelig toenemen.

AANTAL DAGEN MET ZWARE NEERSLAG - SCENARIO (DIKSMUIDE)

Bron: Provincies in Cijfers

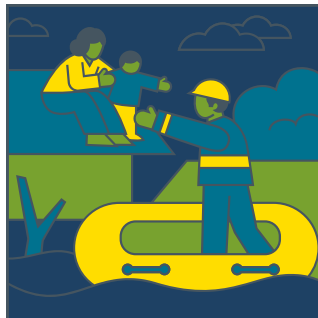
De volgende rivier- en beekvalleien zijn structuurbepalend voor Diksmuide: de IJzer, de Handzamevaart en het geselecteerde netwerk van poldervaarten en -beken. De IJzer vormt de ontwateringsas voor het hydrografisch bekken van de IJzer.

Volgens gegevens van de VMM uit 2019 heeft Diksmuide 13,5% effectief overstroombaar gebied, 6,6% van de inwoners woont hier in of bij. Dit komt voor een groot deel neer op de natuurlijke overstromingsbuffers 'Handzamevallei' en 'IJzervallei'. In totaal gaat het over 20.363.215 m² met mogelijke schade aan landbouw, natuur en infrastructuur.

Diksmuide is partner binnen het strategisch project IJzer- en Handzamevallei als klimaatbuffer voor de Westhoek. Samen vormen ze zowat de grootste natuurlijke waterbuffer van Vlaanderen. Met verschillende partners wordt op zoek gegaan naar voldoende ruimte voor water en oplossing voor het doordacht vasthouden ervan. Het doel: een klimaatrobuust watersysteem voor de IJzer en de bovenstroomse waterlopen.

Impact

Onze impact hierop als lokaal bestuur is minimaal. We maakten alvast samen met Fluvius een droogte- en hemelwaterplan en zijn partner in het strategisch project IJzer- en Handzamevallei. We zijn in hoge mate afhankelijk van hogere overheden, daarom kan in deze een aanklampend beleid naar hen toe aangewezen zijn.

MOBILITEIT

Diksmuide ligt op een kruispunt van belangrijke verbindingswegen, de N35 Deinze-Veurne en de N369 Ieper-Oostende. Beide zijn gewestwegen en behoren dus niet tot onze lokale autonomie. Deze wegen komen samen op 1 kruispunt in het centrum van Diksmuide waardoor je er een vermenging krijgt van regionaal, doorgaand en bestemmingsverkeer. De Vlaamse overheid maakt daarom werk van een zuidwestelijke omleidingsweg (kwartring) die een groot deel van het doorgaande verkeer uit het stadscentrum moet houden. Dit grootschalig project verloopt traag.

Mobiliteit in cijfers

Verplaatsingen tussen woonplaats en werk/school hebben een belangrijke impact op de algemene mobiliteit, vooral tijdens piekmomenten. Net als voor verplaatsingen tijdens de vrije tijd, blijft de wagen voor dergelijke verplaatsingen het populairste vervoersmiddel.

			
Auto	77%	61% - 86%	67%
Fiets	32%	12% - 48%	37%
Openbaar vervoer	10%	10% - 25%	22%

Bron: Gemeentemonitor, verplaatsingen tussen woonplaats en werk/school (2020)

De wagen

In Diksmuide beschikt 96,6% van de huishoudens over een auto. In totaal gaat het over 8.851 personenwagens wat neer komt op 117 wagens per 100 huishoudens. In het centrum van Diksmuide zijn er gemiddelde 90 wagens per 100 huishoudens. Diksmuide kent een lager aantal voertuigen dan de meeste omliggende steden, maar iets hoger dan de kleinstedelijke gebieden in de Westhoek. In West-Vlaanderen zijn er gemiddeld minder wagens per 100 huishoudens (111), over gans België net als in Diksmuide 117. Er zijn weinig alternatieven voor de wagen, wat een risico vormt voor vervoersarmoede.

De fiets

Diksmuide beschikt over 98 km aan fietspaden waarvan 4 km fietssuggestiestroken en 12 km onverhard fietspad. De tevredenheid over het aantal fietspaden en de fietsveiligheid scoorde in 2020 lager in vergelijking met de Westhoek en Vlaanderen. Toch zijn er relatief veel fietsverplaatsingen. Als dominant vervoersmiddel voor woon-werk / school verkeer gebruikt 11,6% de fiets terwijl 16% van de loontrekkenden binnen de 5 km van het werk woont.

In 2020 gaf 86% van de (bevraagde) Diksmuidelingen aan dat men over een niet-elektrische fiets beschikt, 38,5% beschikt over een elektrische fiets. Zo is het aantal speedpedelecs in Diksmuide van 8 in 2017 gestegen tot 134 in 2022. In Vlaanderen steeg het aantal in diezelfde periode van 4.070 naar 59.800. Daarnaast heeft Diksmuide ook een fietsdeelsysteem met 10 fietsen, het gebruik hiervan is eerder beperkt.

Het openbaar vervoer

Verder is ook toegankelijk openbaar vervoer belangrijk. In Diksmuide woont 62,1% van de inwoners binnen de 200 meter rond een treinstation of halte voor openbaar vervoer. Dit ligt hoger dan voor heel West-Vlaanderen, waar dit op 56% ligt. Toch vindt slechts 61% dat er voldoende openbaar vervoer is (2020). In de periode 2017 – 2020 is het aantal Diksmuidelingen dat over een abonnement voor het openbaar vervoer bezit sterk gedaald van 34,4% naar 19,5%. In West-Vlaanderen is dit ook gedaald maar minder sterk (van 34,2% naar 25,5%).

Verkeersveiligheid

Over de lange termijn daalt het aantal verkeersongevallen waarbij één of meerdere personen verwond werden. Diksmuide scoort op dat vlak eerder goed t.o.v. de buurgemeentes.

Onderstaande tabel geeft het aantal slachtoffers bij verkeersongevallen weer doorheen de jaren.

	Aantal zwaargewonden	Aantal lichtgewonden	Aantal doden
2013	12	62	0
2014	16	68	3
2015	19	105	0
2016	12	51	5
2017	16	73	0
2018	12	51	4
2019	3	51	0
2020	16	48	0
2021	5	33	1
2022	9	52	0

Bron: Verkeersstatistiek federale politie

Duurzaamheid in mobiliteit

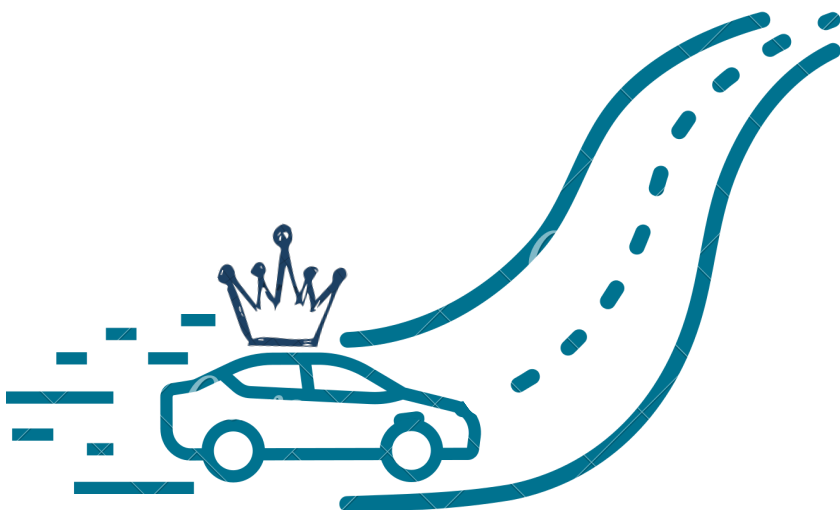
Om bij te dragen aan een duurzame mobiliteit heeft de stad zich via het Lokaal Energie- en Klimaatpact ertoe geëngageerd om tegen 2030:

- 2 deelwagens binnen een (koolstofvrij) deelsysteem per 1.000 inwoners te voorzien.
- Minstens 1,5 laadpunten te voorzien per 100 inwoners.
- 1 meter nieuw of structureel opgewaardeerd fietspad extra per inwoner te voorzien.

Begin 2023 telde de stad 33 publieke en semi-publieke laadpunten, 14% van de te behalen doelstelling. Op 31 oktober was er in Diksmuide nog geen wagen beschikbaar binnen een koolstofvrij deelsysteem. De verdere uitwerking van alle reeds vooropgestelde doelstellingen zal bepalend zijn voor het mobiliteitslandschap in Diksmuide.

Impact

De auto blijft nog steeds koning in Diksmuide, mede door de sterke geografische spreiding en het landelijk karakter van de stad. De stad staat dan ook voor de moeilijke uitdaging om het mobiliteitsgedrag van zowel de lokale bevolking als bezoekers naar de stad te transformeren naar een meer duurzame vorm en collectief vervoer te garanderen van de dorpen richting het centrum. Investerings in mobiliteit zijn echter zeer kostelijk door de grootte van het grondgebied, en vaak is de stad afhankelijk van hogere overheden (vb. bij nieuwe fietsinfrastructuur). Ook het behoud van de huidige collectieve vervoersvoorzieningen (en tevredenheid over het openbaar vervoer) wordt cruciaal.

Nieuw mobiliteitsplan vanaf 01/01/2024

Sinds 1 januari 2019 is Vlaanderen opgedeeld in 15 vervoerregio's. Elke vervoerregio is een samenwerking tussen de verschillende gemeenten en de bovenlokale beleidsactoren om de mobiliteitsuitdagingen aan te pakken. De vervoerregio Westhoek bestaat uit de gemeenten Alveringem, De Panne, Diksmuide, Heuvelland, Houthulst, Ieper, Koekelare, Kortemark, Langemark-Poelkapelle, Lo-Reninge, Mesen, Poperinge, Veurne, Vleteren en Zonnebeke. De Westhoek is bij uitstek een open en landelijk gebied, met een aantal sterke stedelijke kernen zoals Diksmuide, Ieper, Poperinge en Veurne.

De vervoersregio Westhoek heeft voor de regio Westhoek een nieuw mobiliteitsplan uitgewerkt dat vanaf 1 januari 2024 wordt ingevoerd. Het plan heeft 8 strategische doelstellingen:

Strategische doelstelling 1: We laten meer en meer de wagen en de vrachtwagen aan de kant.

Strategische doelstelling 2: We houden onze steden, dorpen en economische knooppunten vlot bereikbaar.

Strategische doelstelling 3: We dragen bij tot een duurzame mobiliteit met een goeie ruimtelijke ordening.

Strategische doelstelling 4: We aanvaarden geen dodelijke verkeersslachtoffers meer.

Strategische doelstelling 5: We weren het drukke verkeer uit onze steden en dorpskernen.

Strategische doelstelling 6: We verminderen de druk op het milieu en we verbruiken minder energie.

Strategische doelstelling 7: We garanderen iedereen de mogelijkheid om zich te verplaatsen.

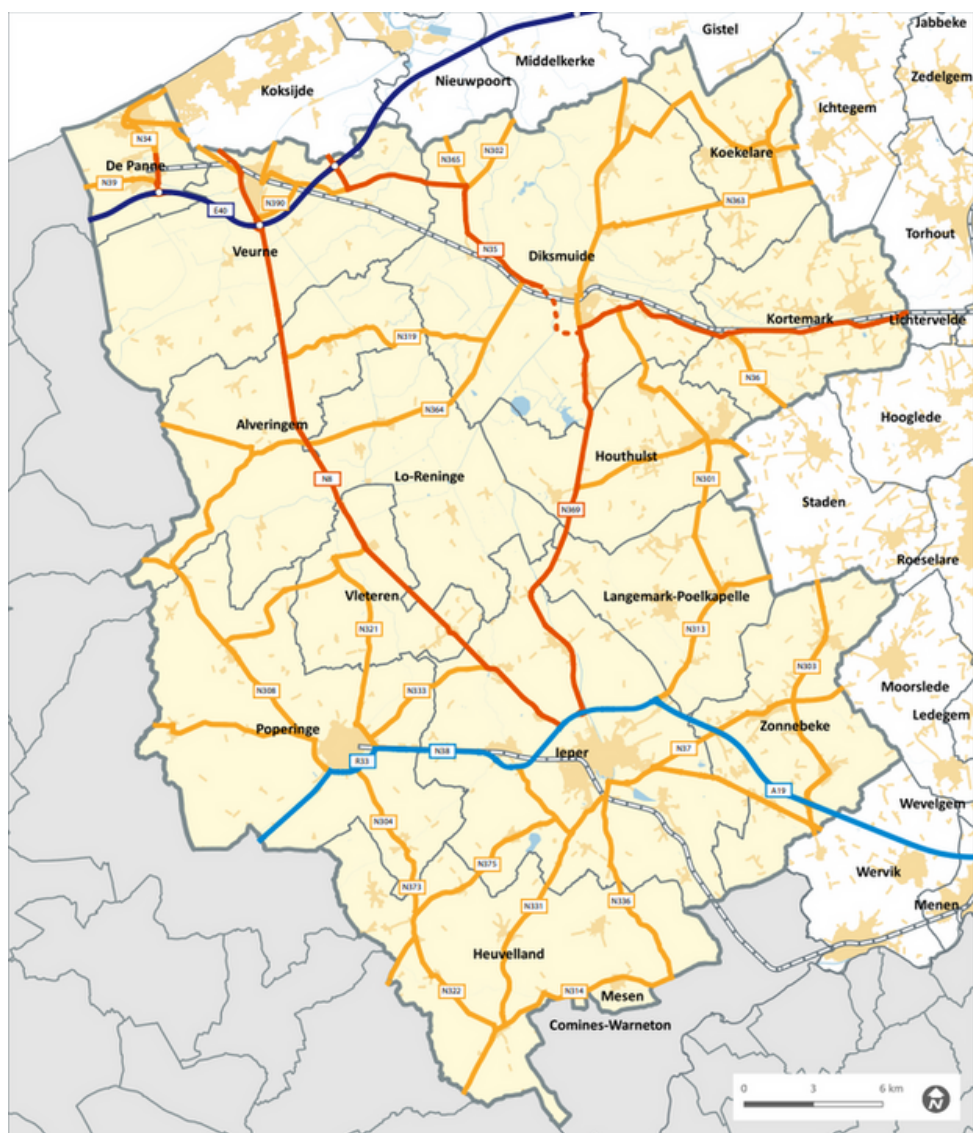

Strategische doelstelling 8: We zijn koploper op vlak van slimme systemen voor onze mobiliteit.

Het plan legt de globale mobiliteitsvisie voor een langere termijn vast voor de vervoerregio, en dat voor alle vervoersmodi. Het plan doet onder andere uitspraken over de belangrijke mobiliteitsuitdagingen van de regio, tekent het openbaar vervoersnetwerk uit en stelt maatregelen voor de verbetering van de doorstroming, de verkeersveiligheid en het fietsbeleid voor.

Op vlak van openbaar vervoer blijven de belangrijkste buslijnen voor Diksmuide behouden. De lijn Diksmuide-Ieper wordt opgewaardeerd. Ook vervoer op maat via Hoppinpunten werd uitgewerkt.

Bij het uitwerken van de nieuwe wegencategorisering werd onder meer vertrokken van de vaststelling dat de ruimtelijke ontwikkelingen (vnl. bedrijventerreinen) zich in de jongste decennia voornamelijk geënt hebben op de zuidrand van de kern Diksmuide. Dit gebeurde ondanks de aanduiding van de N369 Diksmuide - Middelkerke als primaire weg II. Ook de ontwikkelingen die gepland worden, focussen zich hoofdzakelijk op deze zuidrand. Binnen de bestaande categorisering volgens de structuurplannen, betekent dit dat alle verkeer vanaf de E40 doorheen de kern Diksmuide moet geleid worden.

Er is momenteel een zuidelijke ringweg in aanleg, in uitvoering van het provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan. Een noordelijke ringverbinding die de E40 oprit Middelkerke bereikbaar zou maken zonder overlast te veroorzaken in de kern van Diksmuide, ligt momenteel nog niet op de tekentafel.

In de nieuwe wegcategorisering verzoenen ze de gekende ruimtelijke ontwikkelingen en de daarbij verwachte verkeersstromen met de wens naar verkeersleefbaarheid in de kernen. Het nieuwe mobiliteitsplan focust daarom zowel voor doorgaand autoverkeer als voor vrachtverkeer richting E40 niet langer op de oprit Middelkerke. Het regionaal mobiliteitsplan doet expliciet geen uitspraak over nut en noodzaak van een eventuele omleidingsweg. Om het vrachtverkeer te weren op de N369 richting Diksmuide zullen er wel ingrepen op deze weg noodzakelijk zijn.

Impact

Als stad zitten we niet zelf aan het stuur voor de opmaak van een mobiliteitsplan, we zijn gebonden aan de visie die door de vervoersregioraad voor de Westhoek gezamenlijk bepaald werd na de nodige afwegingen. Het is echter belangrijk om onze stem te blijven laten horen in dit forum en de effecten van het mobiliteitsplan te evalueren om aan te dringen op eventuele bijsturing.

OVERZICHT PROJECTEN

2/12/2024 – 6/12/2024. De start van de nieuwe legislatuur.

Lokale beleidsmakers staan op dat moment enthousiast in de startblokken om Diksmuide de komende 6 jaar te besturen tot aan de nieuwe gemeenteraadsverkiezingen. De externe omgevingsanalyse biedt alvast een inspiratiebron voor onze huidige en toekomstige beleidsmakers om hun beleidsplan inhoud en vorm te geven en uiteindelijk tot een meerjarenplan 2026-2031 te komen.

Ruimte dus voor vernieuwd beleid en nieuwe projecten vanuit een frisse beleidsvisie. Maar...

Lokale beleidsmakers starten bij het begin van een legislatuur nooit met een volledig schone lei. Projecten uit het vorige meerjarenplan die volop in realisatie zijn kunnen niet zomaar worden gestopt of gewijzigd. Voor andere projecten bestaan er al masterplannen en ontwerpen. Soms zijn die nog niet uitgevoerd omdat subsidies afgewacht worden of omdat er juridische obstakels op de weg liggen. Soms zijn er nog geplande projecten in onderzoeksfase of in ontwerpfasen. Deze kunnen al dan niet met financiële repercussies nog over een andere boeg gegooid worden of verlaten worden. Soms kun je als lokale beleidsmaker ook niet onder bepaalde verplichte investeringen uit.

We geven de (toekomstige) beleidsmakers daarom graag een overzicht van de lopende en geplande investeringen van het lokaal bestuur Diksmuide.

PROJECTEN MET FINANCIËLE WEERSLAG IN 2025 (MEERJARENPLAN 2020-2025)

In 2025, het eerste jaar van de nieuwe legislatuur, worden verschillende investeringen verder uitgerold. De beleidskeuze is hier eerder beperkt voor de (nieuwe) beleidsmakers.

Station als mobipunt - uitvoeringsfase

In het meerjarenplan 2020-2025 werden voor 2024 en 2025 middelen gereserveerd voor infrastructuurwerken in de stationsomgeving. In 2024 voorzien we 4.386.822,82 euro en in 2025 750.000 euro. We rekenen volgens de samenwerkingsovereenkomst in 2025 ook op inkomsten vanuit de NMBS voor de parkeerfaciliteit voor een bedrag van 785.174,57 euro en vanuit Infrabel voor de eerste helft van de fietstunnel voor een bedrag van 1.326.986,49 euro.

Centrumparkings - uitvoeringsfase

In 2025 werd 200.000 euro voorzien voor de uitbreiding van de centrumparking Beerstblote.

Evenementenhal - uitvoeringsfase

In 2024 en 2025 werd respectievelijk 5.727.293,00 euro en 3.070.000 euro voorzien voor de bouw van de evenementenhal met ondergrondse parking.

Kadens - ontwerpfase

De uitbreidingswerken aan Kadens werden on hold geplaatst. Omdat er een acute nood is aan extra ruimte werd er vanaf 2024 jaarlijks 50.000 euro voorzien voor het huren van tijdelijke containers.

PROJECTEN MET FINANCIËLE WEERSLAG KOMENDE LEGISLATUUR (MEERJARENPLAN 2026-2031)

Ook voor het komende meerjarenplan 2026-2031 staan verschillende projecten op de planning. Sommige werden al meegenomen in aanpassing 6 van het meerjarenplan 2020-2025, want we moeten telkens minstens drie boekjaren vooruit kijken in het meerjarenplan.

De andere projecten die we hier omschrijven zijn nog niet gebudgetteerd in verdere simulaties.

De beleidskeuze is hier al wat ruimer voor de huidige en toekomstige beleidsmakers. Daarom nemen we - met uitzondering voor wat we voorzien in 2026 - in het volgende onderdeel van de beleidsscan, de berekening van de financiële beleidsruimte, onderstaande projecten niet mee.

Binnen het meerjarenplan reeds gebudgetteerde projecten (2026)

Beschermd gedeelte Steenstraat

In 2015 werd een dossier ingediend voor de heraanleg van het beschermde gedeelte van de Steenstraat bij de afdeling Onroerend Erfgoed van de Vlaamse overheid. De goedkeuring van de subsidie werd verwacht in 2022, maar we wachten hier nog steeds op. Herhaaldelijk aandringen levert helaas geen reactie op over de exacte timing van de goedkeuring. Voor het jaar 2026 reserveerden we alvast een budget van 960.000 euro als uitgave. We houden rekening met een subsidie van 605.000 euro.

Project station als mobipunt - ontvangst uitvoering

Volgens de samenwerkingsovereenkomst met de NMBS en Infrabel voor het project station als mobipunt zal de tweede helft van de terugbetaling voor de fietstunnel pas plaatsvinden na het verkrijgen van een omgevingsvergunning voor de fietssnelweg tussen Diksmuide en Kortemark. We verwachten deze vergunning in 2026 en voorzien daarom in 2026 een inkomst van 1.326.986,49 euro.

Projecten niet voorzien binnen het meerjarenplan 2026-2031

We geven nog een overzicht van mogelijke investeringen waar de lokale beleidsmakers rekening mee kunnen en soms zelfs moeten houden bij de opmaak van hun beleidsplan. De financiële repercussies geven een beeld aan de beleidsmakers waarmee rekening kan worden gehouden bij het bepalen van hun beleid binnen het beschikbare budget. Voor alle duidelijkheid zijn onderstaande projecten niet meegenomen in het volgende onderdeel van de beleidsscan, namelijk de simulatie van de financiële beleidsruimte.

Beschermd gedeelte Bovekerkestraat

In 2016 werd een dossier ingediend voor de heraanleg van het beschermde gedeelte van de Bovekerkestraat bij de Vlaamse overheid, afdeling Onroerend Erfgoed. Momenteel wachten we nog steeds op de goedkeuring van de subsidie, waarvan de verwachting was dat deze in 2023 zou plaatsvinden. Ondanks herhaalde navraag naar de exacte timing van de goedkeuring, blijft deze informatie nog steeds onduidelijk. We gaan uit van een uitgave van 700.000 euro in 2027 met een inkomst (subsidie) van 390.000 euro.

Verplichte reductiedoelstellingen

We hadden het in de externe omgevingsanalyse al over de reductiedoelstellingen. Elke rioolbeheerder moet de komende jaren inspanningen leveren om het lozen van vuil water op de waterlopen te reduceren door de aanleg van gescheiden riolering of IBA's. Zo zijn er doelstellingen tegen 2027, 2033 en 2039.

Reductiedoelstellingen 2027

Tegen 2027 dienen volgende dossiers uitgevoerd te worden:

- **Pervijze centrum/Schoorbakkestraat: fase A, B, C en D**

Fase E en G werden met het fietspaddossier reeds uitgevoerd. De Vlaamse overheid, afdeling Wegen en Verkeer moet de nodige budgetten voorzien om de resterende delen uit te voeren. Dit betreft in feite de dorpskernvernieuwing van Pervijze die in 2015-2016 reeds met de bewoners werd besproken, maar waar de Vlaamse Overheid Afdeling Wegen en Verkeer de stekker heeft uitgetrokken door een gebrek aan budget bij hen.

- **Grintweg**

Dit dossier is lopende en reeds gebudgetteerd op 2024.

- **Jonkershovestraat/ Sint-Pieterstraat**

Dit dossier was oorspronkelijk ingeschreven op meerjarenplanning 2020-2025 voor een budget van 1,5 miljoen euro, met daarop 450.000,- euro subsidie. De rioolbeheerder Fluvius diende dit project in bij de Vlaamse Milieumaatschappij als prioritair project, maar dit werd door de VMM nog niet op hun programma meegenomen. Dit dossier zou gekoppeld worden aan het fietspaddossier in de Jonkershovestraat. Na goedkeuring voor subsidie door de VMM, dient het dossier verder uitgewerkt te worden. De verwachting is dat we dit dossier in 2027 kunnen plannen.

- **Galileistraat**

Fluvius verkreeg nog geen subsidie vanuit de VMM. Pas als deze subsidie wordt bekomen, zouden deze werken opstarten. We houden in 2027 rekening met een budget van 25.000,- euro voor enkel een nieuwe toplaag in 2027.

- **Stokerijstraat 1-15/Kapelhoekstraat 22-28, 55-79, 81-90**

Op dit dossier werd reeds subsidie verkregen bij de VMM. Dit dossier zal in 2027 uitgevoerd worden. De middelen voor de stad zijn heel beperkt, want de uitvoering met drukriolering zorgt er voor dat dit hoofdzakelijk in de berm kan gebeuren, waarbij enkel de sleuf moet hersteld worden. Het sleufherstel in rioleringswerken is ten laste van Fluvius. De beperkte kosten die er zijn zullen van het courante onderhoudsbudget landelijke wegen genomen worden en hebben dus geen grote impact op de beschikbare financiële beleidsruimte.

- **Noordbroekstraat 1-17 en 40, 46**

Hierop werd nog geen subsidie verkregen bij de VMM. Het stadsaandeel wordt geraamd op 110.000 euro, te voorzien in 2027.

Reductiedoelstellingen 2033

Welke projecten tegen 2033 zullen worden uitgevoerd in het kader van de reductiedoelstellingen moet nog bepaald worden. In feite kunnen deze keuzes ook worden gekoppeld aan wegenwerken die de stad van plan is uit te voeren. We stellen voor om toch een budget van 1 miljoen euro te reserveren op de budgetjaren 2029-2030, om de nodige infrastructuurwerken, gekoppeld aan een rioleringswerk te kunnen uitvoeren.

Zorgsite

Eind 2015 werd Boeckx architecture and engineering aangeduid door de raad voor maatschappelijk welzijn voor het uitwerken van een masterplan voor de zorgsite. Het masterplan werd in augustus 2016 opgeleverd. Volgende functies moesten op de site voorzien worden:

- Lokaal dienstencentrum Ten Patershove
- De Klapstoel
- Sociale diensten
- Bijkomend: assistentiewoningen of meergezinswoningen

Op basis van het masterplan werd er door het ontwerpersbureau dertien¹² een ontwerp uitgetekend, waarna de omgevingsvergunning werd aangevraagd. Voor de bouw van de zorgsite werd na een klacht van een buurtbewoner geen omgevingsvergunning verkregen. Als we verder willen gaan met een bouw op deze site, moet er eerst een aanpassing van het RUP centrum gebeuren. Het grootste struikelblok is het feit dat de bestemming in het RUP enkel wonen - eengezinswoningen vermeldt, waardoor een sociaal huis en meergezinswoningen er momenteel niet kunnen gebouwd worden. In tussentijd wordt er op zoek gegaan naar een huurpand waar onder andere de sociale kruidenier de Nuniek en De Klapstoel onderdak kunnen vinden.

De geraamde kostprijs voor de bouw volgens het uitgewerkte ontwerp bedraagt voor het OCMW 6.403.114,30 euro (incl. btw). Hiervoor werd een subsidie van 680.817,47 euro bij VIPA vastgelegd. Een uitvoering van een aangepast dossier op deze site zien we ten vroegste haalbaar in het budgetjaar 2028. Op dit dossier werden reeds 262.735,- euro ontwerpkosten betaald.

Als deze bouw is uitgevoerd, komt het huidig gebouw van het sociaal huis op het IJzerheemplein leeg te staan. Dit gebouw kan dan verkocht worden of er kan een project gecreëerd worden. De herlocalisatie van het dienstencentrum creëert ook ruimte voor een andere invulling van de vrijgekomen ruimte op de cultuursite.

Cultuursite

Arch&Teco en Hootmans werd aangeduid als ontwerper voor de opmaak van een masterplan voor de volledige site. We betaalden hen al 108.551,- euro aan ontwerpkosten. Zij maakten een ontwerp voor een gebouw ten bedrage van 3.641.138,09 euro (btw inbegrepen). Dit budget was als volgt onderverdeeld:

- Aanpassing bibliotheek – 611.291,22 euro
- Aanpassing conciërgewoning – 56.953,80 euro
- Nieuwbouw Kadens – 2.764.237,73 euro
- Aanpassing Kadens - 54.592,09 euro
- Buitenaanleg Kadens – 154.063,25 euro

Dit dossier werd on hold geplaatst. Redenen zijn enerzijds dat het ontwerp op vlak van ruimtelijke ordening minder gesmaakt werd door o.a. de Gecoro en anderzijds omdat er nieuwe opties zijn tot het bekomen van subsidies. Eind 2023/begin 2024 zal daartoe een DBFM (design, build, finance, maintain) dossier ingediend worden bij AGION voor de bouw van een uitbreiding aan Kadens, volgens gelijkaardige bedragen. Hierop kan een subsidie van 71% op de investering bekomen worden en 90% op onderhoud. Of het dossier weerhouden wordt, zullen we ongeveer in september 2024 vernemen. De doorlooptijd tot uitvoering bedraagt daarna nog 3 à 4 jaar. Een eventuele uitbreiding van de bibliotheek zal in een apart dossier moeten uitgewerkt worden.

Gemeentelijke basisschool Keiem

Voor de GBS Keiem werd er door het college van burgemeester en schepenen op 31 januari 2018 beslist om bij AGION een dossier in te dienen voor een bedrag van 2.364.828,59 euro. Dit bedrag werd geactualiseerd tot een bedrag van 4,3 miljoen euro (10% ontwerpkosten en 6% btw niet inbegrepen). We hebben een akkoord tot het verkrijgen van 70% subsidies op dit dossier via AGION. Een ontwerper dient nog aangesteld te worden, maar de nodige budgetten zullen door AGION voorzien worden. Het project zou in 2027 kunnen uitgevoerd worden.

Voor 2024 werden in het meerjarenplan 2020-2025 reeds kosten voorzien tot het inrichten van de zolder om tegemoet te komen aan het plaatsgebrek. De toezegging van subsidies via AGION doorkruiste dit voor een stuk, waardoor eventuele aanpassingen met beperktere budgetten zullen uitgevoerd worden en dat het resterend budget zal gebruikt worden voor de opstartkosten van een ontwerper.

Innovatieve woonvormen pand Stationsstraat

Halverwege 2024 zouden de verbouwingswerken van de huisjes in de Kleine Dijk kunnen opgeleverd worden. Daarna kunnen de mensen van het lokaal opvanginitiatief verhuizen vanuit de Stationsstraat. Ondertussen werd een traject opgestart met de provincie West-Vlaanderen om hier een innovatieve woonvorm te creëren. De doelstelling van het project is om betaalbare woongelegenheden te voorzien voor jongeren. De samenwerkingsovereenkomst met de provincie werd goedgekeurd op de raad voor maatschappelijk welzijn van 27 november 2023. We voorzien in 2024 een kost van 60.000 euro voorzien voor de ontwerpers. We houden in 2027 volgens voorlopige raming rekening met een uitgave voor de infrastructuurwerken van 1.170.000 euro. Dit staat voor 65% van de totale investeringskost. De provincie West-Vlaanderen participeert voor 35% op een geraamde kost van 1,8 miljoen euro.

Fietspaddossiers

Investeren in bijkomende fietspaden is een noodzaak voor Diksmuide. Hier zijn we ook afhankelijk van andere overheden. Volgende dossiers komen in aanmerking:

- **Vladslostraat**

De provincie voert momenteel samen met het studiebureau verder onderzoek uit voor het ontwerp van het fietspad. Tegelijkertijd is er overleg tussen de provincie en het polderbestuur met betrekking tot de waterhuishouding. Het fietspad bevindt zich in overstromingsgevoelig gebied, daarom werken ze aan het grondcompensatiedossier in het kader van de watertoets. Dit dossier wordt gekoppeld aan het ontheffingsdossier van de fietssnelweg F35, waar het studiebureau Antea momenteel aan werkt. De verwervingen worden geraamd op 250.000 euro en zouden vanaf 2025 kunnen uitgevoerd worden.

De belangrijkste kosten voor de infrastructuurwerken worden gedekt door het fietsfonds van de provincie, met een bedrag van 1.494.343,68 euro. De totale kosten voor de stad werden in 2021 geschat op 102.694,09 euro, inclusief 21% btw. Deze uitgave is te voorzien vanaf budgetjaar 2027.

Na de uitvoering ofwel gelijktijdig met de uitvoering van het fietspaddossier zal ook de weg zelf moeten aangepakt worden, want deze is ook aan herstel toe. De kostprijs hiervan wordt ruwweg ingeschat op 650.000 euro.

- **Diksmuide – Kortemark (fietssnelweg)**

Omdat dit fietspaddossier in vogelrichtlijngebied ligt, dient er een MER ontheffingsdossier opgemaakt te worden. Omdat het fietspad tevens in overstromingsgebied komt te liggen, moet er ook een compensatiedossier opgemaakt te worden. De uitkomst van deze aspecten dient uit te monden in een finaal ontwerp, waaruit de nodige verwervingsplannen kunnen volgen.

Voor de verwerving werd een budget van 462.780 euro geraamd door de ontwerper. De verwervingen zijn te dragen door de stad Diksmuide en zouden eind 2024 kunnen opstarten.

De ontwerper raamde de totale uitvoeringskost in 2023 op 5.629.920,80 euro, 21% btw inbegrepen. Het uiteindelijk stadsaandeel zal ongeveer 150.000 euro bedragen. Dit project is ten vroegste vanaf 2028 uitvoerbaar.

- **Kortewildestraat – Wikkelaarestraat - Werkenstraat**

Het studie bureau heeft een voorontwerp van de grondplannen aangeleverd in maart 2022. Daarop heeft Fluvius een cameraonderzoek van de riolering uitgevoerd, waaruit blijkt dat de wegenis niet kan vernieuwd worden zonder aan de riolering te werken. Daarom wordt voorgesteld om het dossier in 2 fases uit te voeren: eerst het gedeelte in het buitengebied en daarna de bebouwde zone in Vladslo.

- De uitgave voor de werken in het buitengebied (tussen Bovekerkestraat en Wijnendaelestraat) wordt geraamd op ongeveer 850.000 euro. Deze kosten zijn ten laste van de provincie via het fietsfonds. De kost voor de stad bedraagt hierin maar 50.000 euro. De uitvoering kan voorzien worden vanaf 2027. Er moeten eerst wel nog grondverwervingen gebeuren. De raming hiervan bedraagt 300.000 euro. Deze zijn ten laste van de stad.
- In het centrum van Vladslo wordt het fietspad gekoppeld aan een wegenis- en rioleringsdossier. De uitvoering van het fietspaddeel in het bebouwde deel (tussen Vladslopein en Bovekerkestraat), gecombineerd met een wegenis- en rioleringsproject wordt geraamd op 2.000.000,- euro. Hierop dienen er subsidies van de VMM te worden verkregen door Fluvius. De uitvoering is ten vroegste vanaf 2029 te voorzien. Het stadsaandeel wordt geraamd op ongeveer 400.000,- euro.

- **Pervijze - Nieuwpoort**

De opmaak van de onteigeningsplannen is in het voorjaar 2021 gestart en werd afgerond in het najaar 2021. Deze werden door het ontwerp bureau Plantec bezorgd aan AWW. De onderhandelingen worden door hen opgestart. De duur hiervan wordt op 3 jaar geraamd. We polsten meermaals naar een stand van zaken bij AWW, maar hierop kwam geen reactie. Bij een ruwe inschatting van de uitvoeringstermijn van deze werken komen we uit op 2026-2027. De ontwerper raamde de uitvoeringskost in 2020 op 1.193.279,78 euro. Volgens een overeenkomst van 2013 ontvangen we het volledige bedrag bij gunning van de aannemer. We voorzien wel 75.000 euro voor bepaalde kosten die ten laste van de stad zullen vallen.

Patrimonium

Lokale beleidsmakers houden ook het eigen patrimonium in handen. Aan- en verkopen van onroerende goederen zijn een beleidskeuze waar aan het begin van de legislatuur best een visie over wordt bepaald.

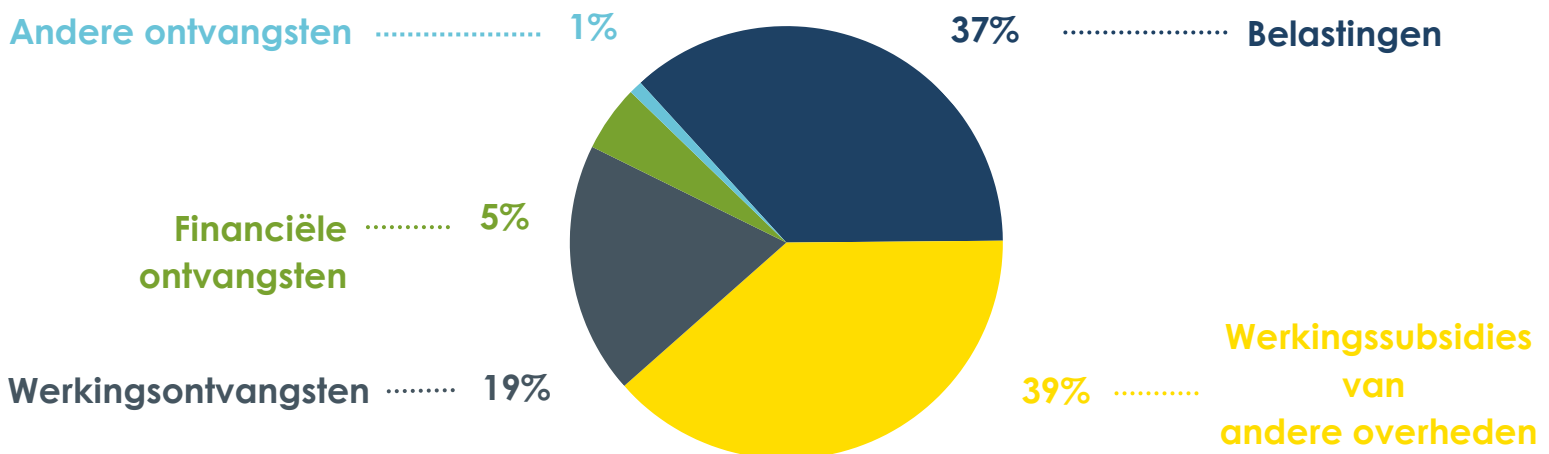
Mogelijke opportuniteiten van verkopen liggen door de verhuis van de politie naar het nieuwe gebouw in de Woumenweg in de stadsgebouwen die leeg komen te staan in de Rijkswachtstraat en de Sint-Sebastiaanlaan, alsook voor het oud toerismekantoor op de Grote Markt. Verkopen van landbouwgronden en andere percelen of onroerende goederen die in onze eigendom zijn nemen we nu ook niet mee in verdere simulatie. Een gemiddelde opbrengst van landbouwgronden bedraagt 8 euro per m². We hebben nog 1.588.527 m² aan landbouwgronden van het OCMW en 167.440 m² van de stad.

**FINANCIËLE
BELEIDSRUIMTE
2026-2031**

TOELICHTING BIJ DE GEMEENTELIJKE FINANCIËN

Na de omgevingsanalyse en het overzicht van de lopende en geplande projecten is de overblijvende vraag natuurlijk hoeveel geld er nog in kas is om nieuwe projecten en beleid financieel te kunnen dragen. We simuleren hiervoor de financiële vrije beleidsruimte tot en met 2031.

Inkomsten

We halen onze werkingsmiddelen uit verschillende ontvangsten.

- **Belastingen (37% van onze inkomsten)**

Voor een groot deel komt dit uit belastingen die de stad aan haar burgers oplegt.

- Aanvullende belasting op de onroerende voorheffing (opcentiemen)
- Aanvullende belasting op de personenbelasting
- Eigen gemeentebelastingen

- **Werkingsubsidies van andere overheden (39% van onze inkomsten)**

Ook de Vlaamse overheid speelt een niet onbelangrijke rol als financier (Gemeentefonds, Plattelandsfonds...). Uiteraard zoeken we ook naar mogelijke subsidies van andere overheden of instellingen.

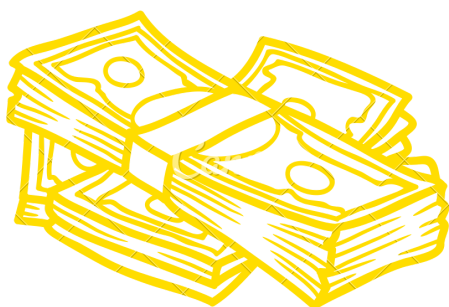
- **Ontvangsten uit de werking van de gemeente (19% van onze inkomsten)**

We ontvangen ook geld uit prestaties die we leveren, zoals bv. verhuur of verkoop van patrimonium, ticketverkoop, tarieven voor onze dienstverlening, bv. entreeticket zwembad, voorstelling CC Kruispunt, deelname aan sportkamp ...

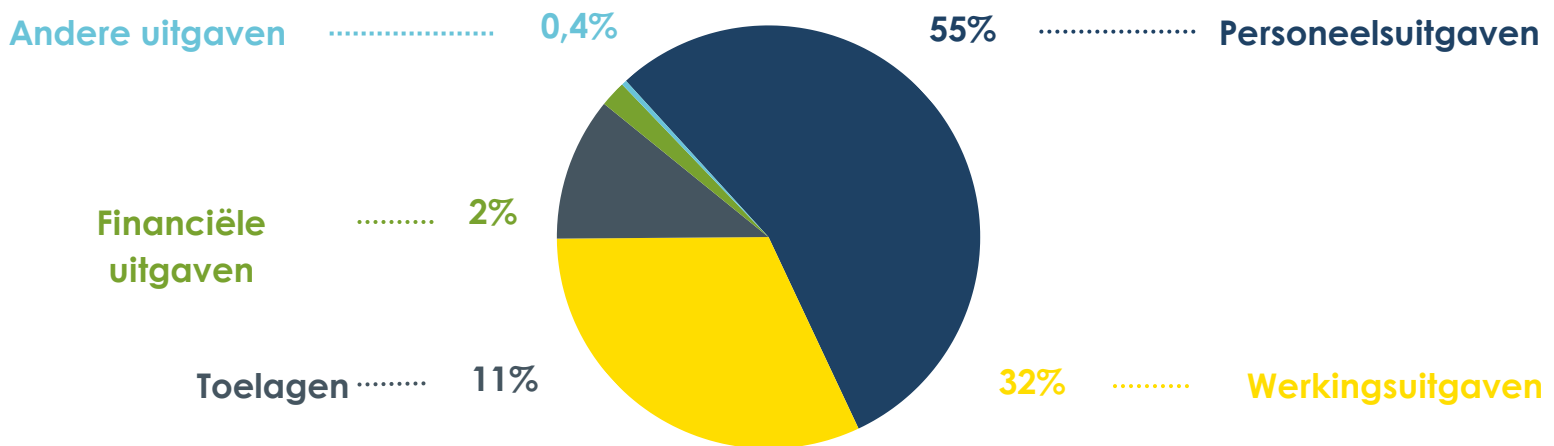
Let op! Een stadsbestuur heeft geen winstmodel, de ontvangsten voor onze dienstverlening dekken vrijwel nooit de uitgaven.

- **Winstdeelnemingen uit beleggingen en dividenden van intercommunales (5% van onze inkomsten)**

We krijgen intresten op onze niet-risicovolle beleggingen en aandelen in de winst van de intercommunales waar we deel van uitmaken, dit vooral uit intercommunales uit de nutssectoren. Ook al zijn die sinds de vrijmaking van de energiemarkt gedaald.

Uitgaven

Deze inkomsten stellen ons in staat om onze lopende uitgaven te dekken.

- **Personeelsuitgaven (55% van onze uitgaven)**

De uitgaven voor personeel zijn de grootste slokop van onze uitgaven. Om onze dienstverlening op de verschillende beleidsdomeinen te doen draaien hebben we uiteraard medewerkers nodig die hiervoor ook vergoed worden. Ook de vergoedingen voor de politici zit in deze uitgavenpost.

- **Werkingsuitgaven (32% van onze uitgaven)**

Dit zijn alle uitgaven die de stad moet doen om de machine draaiende te houden. Verwarming, verlichting, vervoer, kantoor- en technische benodigdheden, abonnementen op publicaties, aankopen van boeken voor de bib, onderhoudscontracten....

- **Toelagen aan andere overheden, verenigingen en burgers (11% van onze uitgaven)**

Dit omvat dotaties aan de politiezone en aan de hulpverleningszone Westhoek, toelagen aan de kerkfabrieken en subsidies aan verenigingen en burgers conform onze subsidiereglementen.

- **Financiële lasten (2% van onze uitgaven)**

Voor de door de stad afgesloten leningen voor onze investeringen betalen we onze kapitaalsaflossingen en interesten af.

- **Investeringen**

Staan niet opgenomen in bovenstaand cirkeldiagram, maar die maken uiteraard een belangrijk deel uit van onze uitgaven.

ASSUMPTIES

BELEIDSSCAN

Om een vooruitblik te doen op de gemeentelijke financiën tot in 2031 en zo de vrije beleidsruimte te bepalen, is het belangrijk om een aantal assumpties aan te nemen. We duiden hieronder welke dit zijn.

Inkomsten

- **Belastingen**

Het heffen van belastingen en de bepaling van het tarief is een beleidskeuze voor toekomstige bestuurders. We gaan hier uit van een status quo met normale index van 2% op onze inkomsten uit eigen belastingen, tenzij op de belastingen met ontradend effect, waar we de belastbare basis zien verminderen. Voor de aanvullende belastingen volgen we de ramingen van hogere overheden. We voorzien wel de afbouw van de lokale belasting op masten en pylonen gezien de oproep van de Vlaamse Minister voor Binnenlands Bestuur van 10/11/2021.

Concreet:

- Aanvullende belasting:
 - Opcentiemen op de onroerende voorheffing: raming ontvangen tot en met 2027; daarna jaarlijkse stijging van 3,3% (zoals door de Vlaamse belastingdienst ook toegepast in hun meerjarenplan voor de jaren 2026 en 2027).
 - Aanvullende belasting op de personenbelasting: raming ontvangen tot en met 2028; daarna jaarlijkse stijging van 3,94% (gemiddelde stijging 2025-2028).
 - Aanvullende belasting op de verkeersbelasting: raming ontvangen tot en met 2027; daarna jaarlijkse stijging van 1,8% (zoals door de Vlaamse belastingdienst ook toegepast in hun meerjarenplan voor de jaren 2026 en 2027).
- Bedrijfsbelastingen
 - Algemene bedrijfsbelasting, belasting op kamers en belasting op reclameborden: jaarlijkse stijging met 2%.
 - Belasting op verspreiding van niet-geadresseerd drukwerk: status quo (wegens indexatie prijs maar daar tegenover zien we een daling van verspreiding van drukwerk).
- Belastingen op het gebruik van het openbaar domein: vanaf 2026 geen inkomsten meer voorzien gezien de oproep van Vlaamse Minister voor Binnenlands Bestuur van 10/11/2021 in het kader van bijkomende klimaatmaatregelen (afbouw lokale ELIA-heffingen)
- Belastingen op patrimonium: status quo
- Boetes: status quo

- **Werkingssubsidies van andere overheden**

We simuleerden onze werkingssubsidies voor de periode tot en met 2031 volgens de op heden gekende feiten. Waar we geen toekomstscenario kennen gaan we uit van een status quo. Specifieke subsidies toegekend in meerjarenplan 2020-2025 in het kader van bijvoorbeeld projecten of crisissen werden niet overgenomen. Bij sommige subsidies kunnen we gewoonlijk uitgaan van een stijging aan de index van 2%.

Concreet:

- Investeringsontvangsten blijven aangehouden voor jaarlijks vast bedrag:
 - Plattelandsfonds: 233.456,78 euro
 - Verkeersveilige schoolomgeving: 25.000 euro
- Werkingssubsidies:
 - Gemeentefonds - hoofddotatie: blijvende stijging van 3,5%
 - Gemeentefonds – aanvullende dotatie:
 - Elia-compensatie: in 2026 krijgen we nog de helft van 2025, vanaf 2027 valt dit weg
 - Compensatie sectorale fondsen: status quo
 - Algemene personeelssubsidies:
 - Regularisatiepremie gesco's: dit is een vast jaarlijks bedrag dat we aanhouden
 - Dotatie responsabiliseringsbijdrage: dit is 50% van de responsabiliseringsbijdrage (zie verder bij de personeelsuitgaven)
 - Subsidies leefloon: afhankelijk van de soort is dit een vast % (55% of 100%) subsidie tegenover de uitgaven
 - Subsidies sociale en welzijnsdienst voor energie en participatie: jaarlijkse stijging van 2%
 - Subsidies vreemdelingen: uitgave is 100% gesubsidieerd
 - Specifieke subsidies:
 - Werking: status quo
 - Personeel:
 - Sociale maribel: status quo
 - Andere: jaarlijkse stijging 2%
- De VIPA-subsidie voor het woonzorgcentrum verkrijgen we een laatste keer in 2029.

- **Ontvangsten uit de werking van de gemeente**

Het bepalen van de tarieven voor onze dienstverlening behoort tot de beleidskeuze van de toekomstige bestuurders. We gaan nu uit van een status quo van dienstverlening, aangevuld met een jaarlijkse gewone index van 2%.

- **Winstdeelnemingen uit beleggingen en dividenden van intercommunales**

We gaan uit van onze normale dividenden en voorzien geen uitzonderlijke dividenden, gezien dit niet kan voorspeld worden.

Concreet:

- Dividenden:
 - EFIN: jaarlijkse stijging van 2% voor het normale dividend, geen uitzonderlijk dividend vanaf 2026.
 - Fluvius: ramingen gekregen tot en met 2026, daarna status quo, geen uitzonderlijk dividend vanaf 2027.

Uitgaven

Om te simuleren hoeveel vrije financiële beleidsruimte er is, moeten we een aantal assumpties maken over de jaarlijks weerkerende uitgaven die noodzakelijk zijn om de gewone werking van de gemeente te verzekeren, zoals de betaling van het personeel en de verwarming en verlichting van gebouwen.

- **Personeelsuitgaven**

We simuleren de uitgaven van personeel volgens de gegevens van ons sociaal secretariaat. Omdat de gegevens maar beschikbaar zijn tot en met 2027 gaan we vanaf 2028 uit van een status quo met jaarlijkse index van 2%. We hanteren dus onze huidige personeelsbezetting en doen hier geen aanpassingen aan, gezien deze in 2019 werd aangepast in functie van de noden en behoeften van de door het beleid bepaalde dienstverlening.

Concreet:

- Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen: Simulatie van sociaal secretariaat beschikbaar tot en met 2027, daarna jaarlijkse stijging van 2%.
- Responsabiliseringsbijdrage (financiering van de pensioenen van vastbenoemd personeel):
 - Simulaties zijn gekend tot en met 2029. We zien wel dat het stijgingspercentage jaarlijks daalt. Dit stijgingspercentage tussen 2028 en 2029 ligt op 15% voor de stad en 10% voor het OCMW. We trekken dit stijgingspercentage door tot en met 2031.

- **Werkingsuitgaven**

Voor onze jaarlijks weerkerende uitgaven (aankoop van goederen en uitgaven voor het uitvoeren van onze dienstverlening) gaan we uit van een jaarlijkse index van 2%.

- **Toelagen aan andere overheden, verenigingen en burgers**

Voor de subsidies die we verlenen aan andere besturen, samenwerkingsverbanden of rechthebbenden conform de huidige gemeentelijke subsidiereglementen voorzien we voorlopig een status quo. Voor de hulpverleningszone, politiezone en samenwerkingsverbanden voorzien we een jaarlijkse stijging van 3,28%. Voor de kerkfabrieken voorzien we een gewone jaarlijkse index van 2% en de momenteel afgesproken investeringssubsidie van 250.000 euro/jaar. Belangrijk om te onthouden is dat de gebouwen van de hulpverleningszone nog eigendom zijn van de stad. Eventuele investeringen zijn niet gesimuleerd, want nog niet gekend.

- **Financiële lasten (2% van onze uitgaven)**

Voor de door de stad afgesloten leningen voor onze investeringen betalen we onze kapitaalsaflossingen en interesten af. Er worden geen nieuwe op te nemen leningen voorzien. Enkel de leningslasten van de lopende leningen werden ingeschreven.

- **Investeringsen**

Voor de investeringen verwijzen we naar het overzicht van de lopende projecten met hun repercussies in eerdere bijdrage van dit document. We simuleren wel welke kosten sowieso jaarlijks nodig zijn om het grondgebied van onze stad blijvend te onderhouden.

Concreet:

- Blijven aangehouden voor jaarlijks vast bedrag:
 - Voet- en wandelpaden: 250.000 euro
 - Landelijke wegen: 350.000 euro
 - Conditiemetingen en energie-audits: 20.000 euro
 - Onderhoud van gebouwen: 150.000 euro
 - Energiebesparende maatregelen: 50.000 euro
 - Straatmeubilair: 30.000 euro
 - Speeltoestellen: 20.000
 - Verkeersveilige schoolomgeving: 50.000 euro
 - Aanpak van niet nette hoekjes: 25.000 euro
 - Installaties, machines en uitrusting: 45.000 euro
 - Voertuigen: 90.000 euro
 - Kantooruitrusting en meubilair: 75.000 euro
 - Informaticamaterieel: 25.000 euro
 - Aankoop kunst- en archiefstukken: 5.000 euro
- Verleiding openbare verlichting loopt nog tot en met 2028

HOEVEEL BEDRAAGT DE FINANCIËLE BELEIDSRUIMTE

Het is belangrijk om te weten dat het meerjarenplan moet voldoen aan twee evenwichtsnormen.

Het beschikbaar budgettair resultaat moet elk jaar groter zijn dan 0 (in vakjargon noemt dit het toestandsevenwicht). Dit wil zeggen dat je genoeg geld in je portemonnee hebt om met je inkomsten je uitgaven te betalen. Alles wat je nog over hebt in die portemonnee kan je naar keuze spenderen. Het maakt niet uit of je dit wil uitgeven in personeel, werking of investeringen. Is er niet voldoende geld over in je portemonnee, dan kan je nog lenen. Het bedrag dat je aan leningen jaarlijks wil opnemen komt er zo extra bij om te kunnen spenderen. Maar daar komt nu net het tweede evenwicht in het vizier.

We moeten ook een structureel evenwicht op lange termijn hebben. Daarom moet onze autofinancieringsmarge op het einde van 2031 minstens nul zijn. Tussentijds mag dit even negatief gaan. Al de aflossingen en interesten die volgen uit het lenen van geld moeten we gespreid in de tijd terugbetalen aan de bank. Het is deze autofinancieringsmarge die bepaalt hoeveel we nog extra kunnen gaan lenen om te spenderen, want dit kunnen we niet onbeperkt. We moeten de aflossingen en interesten kunnen afbetalen met het saldo van onze werkingsontvangsten en -uitgaven.

Aan de hand van bovenstaande assumpties simuleerden we wat financieel mogelijk is de komende legislatuur:

Autofinancieringsmarge						EB2026	EB2027	EB2028	EB2029	EB2030	EB2031
Exploitatiefaldo (A-B)		3.338.500	3.282.315	3.557.472	3.875.097	4.221.206	4.779.473				
Netto periodieke aflossingen (A+B)		-3.011.772	-2.851.240	-2.525.676	-2.377.772	-2.530.456	-2.515.283				
A. Netto-aflossingen van schulden B. Nettokosten van schulden C. VIPA		-2.942.263 -603.928 534.419	-2.819.454 -566.204 534.19	-2.535.842 -524.252 534.419	-2.419.086 -493.104 534.419	-2.064.670 -465.786 0	-2.065.857 -449.426 0				
Autofinancieringsmarge		930.656	996.279	1.556.048	1.990.429	2.156.537	2.713.616				

Stel: je leent in 2027 4.000.000 euro. Dat betekent dat je beschikbaar budgettair resultaat in 2027 stijgt met 4.000.000 euro. Dit sleep je grotendeels mee naar volgende jaren, enkel de jaarlijkse aflossingen en intresten gaan er af.

	EB2026	EB2027	EB2028	EB2029	EB2030	EB2031
Budgettair resultaat	2.186.328	1.864.490	2.095.485	2.753.704	3.570.640	4.937.023
BBR nieuw	2.186.328	5.704.490	5.575.485	5.879.077	6.356.975	7.370.130

Je AFM daalt met de jaarlijkse aflossingen die je moet terugbetalen.

	EB2026	EB2027	EB2028	EB2029	EB2030	EB2031
Autofinancierings-marge	930.656	996.279	1.556.048	1.990.429	2.156.537	2.713.616
AF nieuw	930.656	996.279	1.356.048	1.790.429	1.956.537	2.513.616

ENKELE HIGHLIGHTS UIT DE BESTUURSKRACHT- ANALYSE

We onderzochten in samenwerking met Probis hoe we aan de stijgende verwachtingen vanuit hogere overheden, de maatschappelijke uitdagingen en de verwachtingen van de inwoners kunnen blijven voldoen. We wilden in kaart brengen of we voldoende bestuurskracht hebben. Bestuurskracht omschrijven we als de capaciteit om als bestuur onze taken en opdrachten goed uit te voeren.

We stelden de onderzoekers de volgende vragen:

1. Wat zijn de uitdagingen voor ons bestuur in de komende jaren en is onze eigen organisatie klaar om die aan te gaan?
2. Kunnen we op onze schaal slagkrachtig genoeg zijn om effectief en efficiënt beleid te voeren?
3. Hoe kunnen we onze bestuurskracht verhogen?

Hun bevindingen geven we hier graag kort mee aan de huidige en toekomstige beleidsmakers. Het volledige rapport kun je nalezen op www.diksmuide.be vanaf 15/12/2023.

**Diksmuide slaagt er vandaag in
de taken en opdrachten te
realiseren, maar we voelen dat de
druk hoger wordt.**

Uitdagingen

Op vandaag is het lokaal bestuur bestuurskrachtig, maar door toenemende juridisering, druk van externe partners en hogere overheden, nood aan bijkomende expertise en professionaliseringsnoden verwachten we op middellange termijn druk op de organisatie. Hierdoor is waakzaamheid geboden naar de toekomst. Bij een eventuele uitbreiding van de taakstelling door hogere overheden komt deze capaciteit verder onder druk te staan.

Diksmuide kan op korte termijn nog voldoende capaciteit aan de dag leggen om de bestaande opdracht te realiseren en lokale ambities goed en kwalitatief uit te voeren. Mits enkele kanttekeningen:

- Steeds meer druk op de bestaande dienstverlening, vnl. de 'niet-kerntaken'
- Moeilijker werven van gekwalificeerd personeel en beperkte financiële ruimte om nieuw personeel te werven
- Moeilijk om nieuwe vormen van dienstverlening te ontwikkelen, zeker in het licht van decentralisatie van taken
- Druk op de financiële situatie van de stad.

Risico's

Diksmuide kan zich wapenen om de bestuurskracht op peil te houden en verder uit te breiden. De opdracht zal sowieso toenemen, net als de complexiteit ervan. Het bestuur kent nu wel de risico's om hier proactief op te ageren:

- Te weinig gewapend zijn om onze stem te laten horen/versterken in samenwerkingsverbanden (ook in het licht van mogelijke fusies in de omgeving) en bovenlokale structuren)
- Weinig impact hebben naar de hogere overheden toe
- Een steeds kritischer wordende bevolking waardoor we als bestuur ook sterker moeten staan in uitrol van dossiers, in nemen van beslissingen, participatie en communicatie
- Met de huidige personeelsbezetting te weinig (financiële) ruimte hebben om de expertise verregaand uit te breiden.

Hoe kunnen we onze bestuurskracht verhogen?

Diksmuide kan zich als organisatie in de komende jaren wapenen om de bestuurskracht maximaal op peil te houden. Hiervoor zal het bestuur vooral moeten inzetten op:

- Een gerichte strategische denkoefening over het brede portfolio van dienstverlening in de organisatie: anders organiseren, afstoten, uitbesteden, stopzetten,...
- Een duidelijke en integrale langetermijnvisie vormgeven op centrale-decentrale dienstverlening, dorpenbeleid, centrumontwikkeling... doorheen alle beleidsdomeinen
- Interne professionalisering: het verder opzetten van monitoring en rapportering, kwaliteitsbeleid verder uitrollen, digitalisering,...
- De huidige structurele samenwerking tussen college van burgemeester en schepenen en managementteam doorheen te volledige beleidscyclus maximaal bestendigen
- Werken aan de structuur van inkomsten en uitgaven
- Proactief verkennen van intensifiëring van bestaande samenwerkingsvormen: ICT, Wonen, Omgeving, Personeelsbeleid,...
- Bestendigen van de doorgedreven oefening rond het bestaande patrimonium in de stad: verduurzaming, afstoten, renoveren, optimaliseren van gebruikersfrequentie ...
- Gerichte afweging tussen uitvoeren van werken in eigen beheer en uitbesteden van werken om optimalisaties te verkrijgen binnen patrimonium en publieke ruimte

Besluit

De analyse brengt een klare kijk op onze omgeving en de zaken waar we toekomstgericht mee rekening moeten houden. Onze interne organisatie heeft deze legislatuur duidelijk grote stappen vooruitgezet. Op vandaag hebben we voldoende bestuurskracht om onze taken en opdrachten te realiseren.

We zijn bewust van de uitdagingen die voor ons liggen, zoals de steeds toenemende opdrachten en een grotere complexiteit van taken. Het rapport geeft ons overzichtelijke tips om onze bestuurskracht op peil te houden en zelfs verder uit te breiden.

**Samen met de lokale
beleidsmakers gaan we hiermee
graag aan de slag**

